

HANDLINGAR

till

sammanträdet

2017-11-20--21

Del 3

Sid 248-361

2017-09-28 Fastighetsnämnden
2017-11-06 Landstingsstyrelsen
2017-11-20 Landstingsfullmäktige

Riktlinjer för parkeringsplatser i Landstinget Dalarna

Ordförandens förslag

1. Parkeringspolicy fastställd av landstingsfullmäktige 2008-02-18 § 13 upphävs.
2. Ny parkeringsriktlinje och principer för parkeringsavgifter, enligt bilaga b och c), fastställs.
3. Arbetsplatser som ska omfattas av avgift för personalparkering är Landstingshuset i Falun samt Falu och Mora lasarett.
4. Fastighetsnämnden ges i uppdrag att besluta om taxeavgifter och när parkeringstaxan ska träda i kraft, så fort det är möjligt samt att i god tid kommunicera denna tidpunkt såväl internt i landstinget som externt gentemot medborgarna.
5. Fastighetsnämnden ges i uppdrag att besluta om framtida förändringar av parkeringsriktlinje och avgifter för parkeringar. I uppdraget ingår att verka för att åtgärder enligt den s.k. fyrstegsprincipen genomförs.
6. Fastighetsnämnden ges i uppdrag att utvärdera fastställd parkeringsriktlinje och avgifter senast i juni 2018.

Sammanfattning

Landstinget har verksamheter i lokaler runt om i länet. En del är belägna på egna fastigheter medan andra är hyrda. Framtagen riktlinje uttrycker landstingets värdering vid användningen av fastigheter för parkeringsändamål oavsett om parkeringsplatserna är belägna på egna fastigheter eller på hyrda fastigheter.

Landstinget Dalarna har sedan 2008 en parkeringspolicy, beslutad av Landstingsfullmäktige 2008-02-18, § 13. Policyn anger bl.a. att avgift för personalparkering endast tas ut när det gäller motorvärmplatser.

Skattelagstiftningen anger att om arbetsgivare håller med fri parkering eller fri garageplats vid arbetsplatsen innebär det i många fall att de anställda har en skattepliktig förmån. Förmånen ska värderas till marknadsvärde. Marknadsvärde är vad det skulle kostat för den anställde att hyra en parkeringsplats eller garageplats i närheten av arbetsplatsen.

Syftet med den nya gemensamma parkeringsriktlinjen är att ha följsamhet till skattelagstiftningen på området, stödja en positiv utveckling av trafik- och parkeringssituationen vid sjukhusen, utvecklingen av en attraktiv miljö samt för att underlätta planering av åtgärder. Parkeringsriktlinjen ska också stimulera ett ökat resande med kollektivtrafik och cykel vilket stöds av landstingets miljömål om att begränsa klimatpåverkan.

Den föreslagna principen för avgifter innebär möjligheter till differentierade avgifter genom att möjligheten till zonindelning införs. Förändringen kan tillämpas på såväl avgifter för landstingets patienter och besökare som personalparkeringar. Nuvarande avgift för motorvärmplats/tillstånd på personalparkering gäller oförändrad, 200 kronor månad, under perioden oktober – mars.

Avgift för personalparkering föreslås i nuläget endast för lasaretten i Falun och Mora samt Landstingshuset i Falun.

I ärendet redovisas följande dokument:

- a) Beslutsunderlag
- b) Parkeringsriktlinje
- c) Principer för parkeringsavgifter
- d) Protokollsutdrag Fastighetsnämnden 2017-09-28 § 30

Beskrivning av ärendet och skälen för förslaget

Landstinget Dalarna har sedan 2008 en parkeringspolicy, beslutad av Landstingsfullmäktige 2008-02-18, § 13. Policyn anger bl.a. att avgift för personalparkeringar endast tas ut när det gäller motorvärmplatser.

Skattelagstiftningen anger att om arbetsgivare håller med fri parkering eller fri garageplats vid arbetsplatsen innebär det i många fall att de anställda har en skattepliktig förmån. Förmånen ska värderas till marknadsvärde. Marknadsvärde är vad det skulle kostat för den anställde att hyra en parkeringsplats eller garageplats i närheten av arbetsplatsen.

Syftet med den nya gemensamma parkeringsriktlinjen är att ha följsamhet till skattelagstiftningen på området, stödja en positiv utveckling av trafik- och parkeringssituationen vid sjukhusen, utvecklingen av en attraktiv miljö samt underlätta planering av åtgärder. Parkeringsriktlinjen ska också stimulera ett ökat resande med kollektivtrafik och cykel vilket stöds av landstingets miljömål om att begränsa klimatpåverkan.

Samverkan inom Landstinget Dalarna är viktig för långsiktig hållbarhet, inte minst utifrån landstingets roll som såväl fastighetsägare som arbetsgivare. Parkeringsriktlinjen innehåller principer för hur parkering bör tillgodoses

Datum Dnr
2017-11-20- LD15/03450
21

samt vilken typ av parkering som bör prioriteras när ytorna inte räcker till. De parkeringsplatser som landstinget disponerar ska i första hand tillgodose behovet av parkeringsplatser för patienter och besökande och i andra hand behovet av parkeringsplatser för bilar som används i tjänsten.

Under senare år har det gjorts tämligen omfattande förändringar och förbättringar av parkeringssituationen vid länets lasarett. Det senaste större tillskottet, 100 platser vid Falu lasarett, har skett på den mark som tidigare använts för patienthotell. I nuläget finns följande antal platser på och i anslutning till lasaretten:

Lasarett	Bruksarea, kvm	Antal P-platser	Parkeringskvot ¹⁾
Avesta	39 012	516	13
Falun	176 276	1 813	10
Ludvika	43 856	448	10
Mora	62 069	785	13

1) Parkeringskvot = antal P-platser per 1000 kvm bruksarea, BRA.

Vid planering av parkeringar föreslås den s.k. fyrstegsprincipen användas, t ex när efterfrågan är större än tillgången. Fyrstegsprincipen innebär att se över om befintliga parkeringsplatser kan användas på ett effektivare sätt, innan större investeringar diskuteras. Resultatet utgör även en del i ett underlag inför beslut om nya parkeringsanläggningar.

Fyrstegsprincipen innebär att åtgärder görs i följande ordning:

1. Åtgärder som påverkar efterfrågan på parkering och val av färdssätt till arbetet
2. Åtgärder som ger effektivare användande av befintliga parkeringsplatser
3. Mindre ombyggnads-/förbättringsåtgärder
4. Samnyttjande, större ombyggnadsåtgärder, nyinvesteringar

Parkeringsriktlinjen riktar sig till beslutsfattare, alla som bedriver verksamhet i de fastigheter som förvaltas av landstinget eller för landstingets räkning hanterar parkeringsfrågor.

Parkeringsavgift för personal föreslås i nuläget på lasaretten i Falun och Mora samt Landstingshuset i Falun, där det i dag råder störst obalans mellan tillgång och efterfrågan på parkeringsplatser. Avgift för parkeringstillstånd för personalparkering föreslås för samtliga

Datum	Dnr
2017-11-20- 21	LD15/03450

personalparkeringar på dessa anläggningar, såväl motorvärmplats som övriga personalparkeringsplatser. För övriga orter och de verksamheter som är belägna utanför lasaretsområdena ovan, föreslås att dessa tillstånd för personalparkering även fortsättningsvis är avgiftsfria. Motorvärmartillstånd är avgiftsbelagda oavsett ort.

Möjligheten till zonindelning kommer att innebära större flexibilitet när det gäller differentierade parkeringsavgifter för landstingets patienter och besökare samt även personal.

Patientperspektiv

En förbättrad parkeringssituation vid Landstingets anläggningar gagnar och är av vikt för patienter och andra besökare. Detta är också den huvudsakliga bakgrunden till en ny parkeringsriktlinje.

Ekonomi och finansiering

Kostnaden för att lösa parkeringsbehovet varierar kraftigt beroende på vilken typ av anläggning man väljer och var den ska byggas. Lägst är anläggningskostnaderna för markparkeringar men ur stadsbyggnads-synpunkt är det inte en eftersträvänsvärd lösning i centrala områden där konkurrensen om marken är som högst. Markparkeringar kan däremot i många fall fungera i ytterområden.

Kostnaderna för en parkering består av markkostnad, anläggningskostnad, underhåll, övervakning och utveckling. Förslaget till taxa innebär ökade intäkter för landstinget och täcker i större utsträckning än i dag de kostnader som landstinget har för att tillhandahålla parkeringsplatser för personal.

Miljö

Parkeringsriktlinjen syftar till att stimulera ett ökat resande med kollektivtrafik och cykel vilket stöds av landstingets miljömål om att begränsa transportsektorns klimatpåverkan. Trafikinfrastrukturen i samhället utgör en viktig förutsättning för att kollektivtrafik och tåg kan användas och för att öka andelen el-/miljöbilar.

Juridik

Beslut att införa avgifter för personalparkeringar innebär att landstinget har följsamhet till skattelagstiftning om förmåner och annat.

Datum Dnr
2017-11-20- LD15/03450
21

Folkhälsa

En god miljö är en förutsättning för god hälsa. Landstinget Dalarna är länets största arbetsgivare och har som stor aktör i samhället en viktig roll i arbetet för en bättre folkhälsa.

Medarbetarperspektiv och arbetsmiljö

Förslaget syftar till att stödja en positiv utveckling av trafik- och parkeringssituationen för arbetstagare samt utvecklingen av en attraktiv miljö.

För anställda medarbetare kommer en ny parkeringstjänst att införas. Tjänsten är upphandlad och innebär att parkeringstillstånd och betalningar av parkeringsavgifter kommer att ske via dator, surfplatta eller smartphone. Ambitionen är att göra det enkelt, snabbt och lättillgängligt att betala sin parkering.

Samverkan med fackliga organisationer

Information enligt MBA § 10 har ägt rum 27 september 2017.

Uppföljning

Fastighetsnämnden ges i uppdrag att utvärdera fastställd parkeringsriktlinje och avgifter senast i juni 2018.

PARKERINGSRIKTLINJE

Strategi för fastigheter som nyttjas för parkeringsändamål

UTKAST 2 G

2017-09-12

Senast fastställd av
Landstingsfullmäktige 2017-11-20

1 Innehåll

1. BAKGRUND	3
2. SYFTE	3
3. OMVÄRLD SOM PÅVERKAR	3
4. PARKERING – ANSVAR OCH STYRMEDEL	5
5. MÅLSÄTTNINGAR	6
6. PARKERINGSSTRATEGI OCH PARKERINGSPLANER	7
7. BILPARKERING	7
7.1 Tillgänglighet bilparkering	7
7.2 Prioritering av bilparkering.....	8
7.3 Fördelning, reglering och avgifter bilparkering.....	9
7.4 Parkeringsplatskostnader	10
8. CYKELPARKERING	10
8.1 Tillgänglighet cykelparkering.....	10
8.2 Prioritering av cykelparkering	10
8.3 Fördelning och utformning cykelparkering	11
9. PARKERINGSPLAN.....	11
9.1 Bilparkering i parkeringsplanen.....	11
9.2 Cykelparkering i parkeringsplanen	12
10. UPPDRAG TILL PARKERINGSENTREPRENÖR	12
10.1 Funktion.....	12
10.2 Skyltning, betalutrustning och parkeringsövervakning.....	12
11. BILAGOR	13

1. BAKGRUND

Landstinget har verksamheter i lokaler runt om i länet. En del är belägna på egna fastigheter medan andra är hyrda. Framtagen riktlinje uttrycker landstingets värdering vid användningen av fastigheter för parkeringsändamål oavsett om parkeringsplatserna är belägna på egna fastigheter eller på hyrda fastigheter.

Landstinget Dalarnas (LD) Fastighetsnämnd (FN) har i uppdrag att tillgodose landstingets behov av lokaler och förvaltningen av landstingets fastighetsbestånd. Verksamheten ska kännetecknas av kostnadseffektivitet och en hållbar utveckling. Fastighetsförvaltningen (LFD) är FN:s verkställande organ för att arbeta med ägarfrågor och att bistå ägaren i fastighetsstrategiska frågor.

2. SYFTE

Syftet med en parkeringsstrategi är att stödja en positiv utveckling av trafik- och parkeringssituationen vid sjukhusen, utvecklingen av en attraktiv miljö samt underlätta planering. Parkeringsstrategin ska också stimulera ett ökat resande med kollektivtrafik och cykel vilket stöds av landstingets miljömål om att begränsa klimatpåverkan.

En samverkan inom LD är viktig, inte minst utifrån LD:s roll som såväl fastighetsägare och arbetsgivare. Parkeringsstrategin innehåller principer för hur parkering bör tillgodoses samt vilken typ av parkering som bör prioriteras när ytorna inte räcker till.

Parkeringsstrategin riktar sig till beslutsfattare, alla som bedriver verksamhet i de fastigheter som förvaltas av LFD eller för LFD:s räkning hanterar parkeringsfrågor.

3. OMVÄRLD SOM PÅVERKAR

Dalarna växer och antalet invånare ökar. De senaste fem åren har befolkningen i länet ökat med i genomsnitt ca 800 invånare varje år. För att svara upp mot den ökande befolkningen och övriga demografiska förändringar planeras stora investeringar i infrastruktur framöver. Det pågår också arbete för ett ökat hållbart resande med målet att begränsa klimatpåverkan.

Landstinget Dalarnas miljöpolitiska program, Miljöplan 2016-2020, innehåller bland annat mål om att begränsa klimatpåverkan för att få en hållbar utveckling. Det ska uppnås genom att uppmuntra resandet med allmän kollektivtrafik, och att planering av trafik, infrastruktur och bebyggelse sker ur ett klimatperspektiv. Organisation och styrning som leder till att miljömålen nås är viktiga på alla nivåer inom landstinget.

Också länets kommuner arbetar aktivt, inom flera olika områden, för en hållbar utveckling. Regionen ger tillgång till en stor arbetsmarknad inom rimliga reseavstånd, vilket gör att många arbetspendlar. Då är det viktigt att etablera miljöeffektiva resvanor genom att öka andelen personresor som sker med gång-, cykel- och kollektivtrafik.

Exempel på vad som pågår hos olika aktörer

Länsstyrelsen i Dalarnas län har tagit fram en energi- och klimatstrategi, Dalarnas miljömål, i dialog med kommuner, organisationer och olika regionala parter. Den ska generera ett brett samarbete och innehåller sex åtgärdsområden där insatser som bedöms göra mest nytta för att

minska länets klimatpåverkan fram till 2050 redovisas, varav ett område är transporters energianvändning och klimatpåverkan. Utöver arbetet med att utveckla kollektivtrafiken behöver den offentliga sektorn i Dalarna utforma samhällsstrukturen så att tillgängligheten ökar, men det motoriserade resande minskar. Förbättrade förutsättningar för gång och cykel är viktiga insatser, liksom lokalisering av bostadsområden, arbetsplatser mm i förhållande till varandra och till kollektivtrafik. Kommunernas arbete med fysisk planering är en viktig del i sammanhanget. Ytterligare ett utvecklingsområde är att främja användningen av resefria möten med hjälp av IT-teknik. En annan möjlighet är t ex ekonomiska styrmedel för att dämpa vägtrafiken och skapa förutsättningar för att öka användningen av miljöfordon.

Den regionala utvecklingsstrategin för Dalarna, Dalastrategi 2020, som arbetats fram av **Region Dalarna** tillsammans med ett stort antal aktörer i regionen, uttrycker den gemensamma viljan för regionens utveckling fram till 2020. En av de målbilder som uttrycks i strategin säger "Dalarna är välkänt och respekterat för sitt miljöarbete och sitt sätt att omvandla energi- och klimatproblematiken till utveckling och tillväxt".

Falun tillsammans med **Borlänge kommun** har en gemensam översiktsplan sedan 2014. Översiktsplanens mål ska genomsyra alla separata planer som tas fram i kommunerna. Det finns flera teman i översiktsplanen som har koppling till trafik och parkering. Punkterna nedan är hämtade från översiktsplanen och är av särskilt betydelse för parkeringar:

- Markytor ska föras över från biltrafik till förmån för gående, cyklister och kollektivtrafik. Bilparkeringar ska göras mer ändamålsenliga och anpassas i antal, mer utrymme ska skapas för annan utveckling av städernas centrala delar.
- Gång och cykling ska prioriteras och kollektivtrafiken ska utvecklas. Trygga cykelparkeringsplatser ska finnas i närheten av målpunkten och vid byte av färdmedel. Det behövs lättillgängliga cykel- och servicefunktioner.
- Biltrafiken ska minska kraftigt. Biltransporter i städernas centrum ska ske på gående och cyklisters villkor.
- Städerna ska förtätas, i första hand stadskärnorna och kring resecentrum.
- FalunBorlänge ska vara aktiv i omställningen till ett hållbart samhälle och våga gå före.
- Transportsystemet ska underlätta vardagen för människor och företag.
- Fyrstegsprincipen ska vara utgångspunkt och man ska planera för alla.

Parkeringsbolaget Falu P sköter parkeringsverksamheten åt Falu kommun m.fl. Det finns parkeringsplatser både på allmän plats och på tomtmark. Falu P sköter även parkeringsövervakningen på allmän plats och på vissa privata parkeringar. Några av Faluns större avgiftsbelagda parkeringsanläggningar är Postenparkeringen, Kajenparkeringen och parkeringshuset Bergsskolan. Det finns även två större gratisparkeringar, Tiskenparkeringen vid Strandvägen och Städet vid Nybrogatan.

För varje aktuellt projekt ska en särskild parkeringsutredning göras som behandlar både bil- och cykelparkering. I utredningen avgörs om samnyttjande blir aktuellt och till vilken grad. Samnyttjande innebär att parkeringsplatserna ska vara allmänt tillgängliga och inte reserverade. En kombination mellan samnyttjande och reserverade parkeringsplatser kan förekomma. Utredningen ska även ta hänsyn till rådande parkeringssituation i aktuellt område, liksom vad lokalen ska användas till och vilken eller vilka kategorier av användare som ska nyttja lokalen.

Av Trafikstrategi Mora, framtagen av **Mora kommun** och Trafikverket 2013, framgår att det finns ca 2 200 P-platser i centrala Mora varav ca hälften är tillgängliga för allmänheten. Grovt kan användargrupperna delas in i verksamma, boende och besökare. Parkeringsystemet som helhet bedöms ha ett tillräckligt utbud med parkeringsplatser. Den högsta belastningen råder under "handelstid" dvs i första hand under lördagen. Även under denna dag finns dock viss ledig kapacitet inom acceptabelt gångavstånd. Två tredjedelar av utbudet finns inom knappt 400 m från stadens centrum, något som kan betraktas som god tillgänglighet. En betydande andel verksamma parkerar i centrum, men dessa har styrts till mer perifera delar av centrum genom tids- och avgiftsregleringar.

I centrala Mora finns flera olika parkeringsmöjligheter. Mora kommun tar ut en parkeringsavgift utifrån en zonindelning, för närvarande parkeringarna på Fridhemsplan, Moragatan och vid resecentrum. Gång- och cykelstråken knyts samman så att bl.a. kontakten mellan stadskärnan och det nya resecentrum vid järnvägsstationen förbättras. Parkerings- och tillgänglighets-situationen i stadskärnan förbättras genom ett tydligare söksystem, bättre information och genom gestaltning av gaturummen för bättre orienterbarhet. Bytesmöjligheten mellan trafikslag samt ökad service och prioritet för oskyddade trafikanter är ytterligare utgångspunkter för arbetet.

Parkeringar som sköts av gatukontoret på tekniska förvaltningen framgår av nedanstående länk. Även tider och avgifter framgår <http://www.mora.se/Miljo--trafik/Gator-och-allman-mark/Parkering/>.

Avesta kommun är välförsedd med avgiftsfria parkeringsplatser, såväl i centrala Avesta som i resecentret vid Avesta/Krylbo station samt affärsområdet i Skogsbo .

I centrala **Ludvika** används parkeringsskiva. Det innebär att parkeringsskiva ska användas på parkeringsplatser med tilläggstavlan "P-skiva". P-skivan är inget betalningssystem. Det är gratis att parkera i Ludvika. P-skivan underlättar för bilister att följa de tidsangivelser som gäller för parkeringsplatser.

4. PARKERING – ANSVAR OCH STYRMEDEL

Respektive kommun har ett övergripande ansvar för planering av parkering enligt plan- och bygglagen. Kommunen anger vanligtvis i samband med detaljplan och bygglov det antal parkeringsplatser som fastighetsägaren ska ordna för bilar och cyklar.

En fastighetsägares ansvar är att anordna parkeringsplatser för både cyklar, bilar och andra motorfordon. Det sker genom att fastighetsägaren anordnar parkeringsplatser på mark eller i parkeringsanläggning ovan eller under mark. Det kan ibland också ske genom parkeringsköp. Parkeringsköp kan ske genom friköp eller avlösen. Friköp innebär att fastighetsägaren betalar ett engångsbelopp till kommunen som då förbinder sig att hålla parkeringsplatser tillgängliga för fastigheten, t ex i en gemensam parkeringsanläggning. Vid avlösen förbinder sig fastighetsägaren att hyra parkeringsplatser i kommunal eller privat parkeringsanläggning till en årlig kostnad.

Många kommuner styr mot att gång-, cykel- och kollektivtrafik ska öka. Parkering är i detta ett viktigt styrmedel och därför förändras nu parkeringstalen i många kommuner.

Ett lägre parkeringstal är ett steg i riktningen att minska efterfrågan på parkering.

Ett annat verktyg är att reglera parkeringen med avgift och tid för att parkeringen ska användas av de som den är avsedd för. Hur avgift tas ut har också betydelse; om man redan betalt ett månadskort för parkering stimuleras inte andra färdssätt även om det skulle vara möjligt att åka kollektivt några dagar i veckan. För att stimulera alternativa färdssätt bör lösningar sökas som innehåller tydliga incitament.

5. MÅLSÄTTNINGAR

I arbetet med parkeringar eftersträvas:

<p>Tillgänglighet För dem som cyklar För dem som använder kollektivtrafik För dem som har behov att parkera</p> <p>Enhetlighet och tydlighet Samma standard och regelverk på alla sjukhus/anläggningar</p> <p>En attraktiv miljö som en del av en attraktiv stad Integrerade strukturer Trygga och trivsamma miljöer Trafiksäkerhet och framkomlighet</p> <p>Ett hållbart resande Åtgärder som styr mot att allt fler vid varje resa gör ett aktivt val om färdssätt</p>
--

Tillgänglighet

Tillgänglighet styrs av hur lätt det går att nå det utbud och de aktiviteter i samhället som man efterfrågar. Tillgänglighet skapas genom en helhet i trafiksystemet, där olika transportmedel kompletterar varandra.

Enhetlighet och tydlighet

Så lika standard och regelverk för parkering som möjligt eftersträvas på samtliga sjukhus/anläggningar. Det kan gälla vägmärken, information/kommunikation, betalfunktioner och parkeringsavgifter. Fördelen med enhetlighet är att man vet vad man kan förvänta sig oavsett vilket sjukhus man besöker. Nivån på parkeringsavgifter styrs främst av tillgång, efterfrågan, geografiskt läge samt förmånsbeskattning.

En attraktiv miljö som en del av ett attraktivt samhälle

Det är inte längre självklart att attraktiva ytor ska användas till parkering. Strävan är mer plats för människor och verksamheter, färre bilar och fler som går, cyklar och åker kollektivt. Sjukhusområdet ska vara en miljö som känns integrerad med närområdet. Trafik- och parkeringssystemet ska utformas på ett tryggt, trivsamt och trafiksäkert sätt, enligt samma principer som i övriga kommunen.

Ett hållbart resande

Ett ökat hållbart resande stimuleras med både fysisk planering och åtgärder samt arbete för att ändra attityder och beteenden. Dessa tillsammans bidrar till att fler väljer att åka kollektivt, cykla eller gå istället för att ta bilen.

När det gäller möten i arbetet och för att öka säkerheten kan online-/Skypemöten användas för att slippa resa. Dessutom ökar man många gånger effektiviteten genom att mötas online/bild, då det går betydligt snabbare att få till ett möte och mötet i sig blir oftast mer koncentrerat.

6. PARKERINGSSTRATEGI OCH PARKERINGSPLANER

Parkeringsstrategin är övergripande och utgår från målsättningen att uppnå en väl fungerande parkering inom främst sjukhusområdena. För varje sjukhusområde utarbetas sedan en lokal parkeringsplan som tar hänsyn till faktiska och kommande förutsättningar på plats. Parkeringsplanen ingår i Fastighetsutvecklingsplanen för respektive sjukhusområde.

Läs mer om parkeringsplaner i avsnittet om Parkeringsplaner, sid 11.

7. BILPARKERING

7.1 Tillgänglighet bilparkering

På sjukhusområdena finns många krav som ska samverka. Därför prioriteras tillgängligheten inom områdena utifrån ytbehov och de störningar som biltrafiken genererar.

En princip för hur långt in i området olika grupper av fordonstransporter ska ha tillträde ger vägledning till var bilparkering bör placeras, se figur.

- Röda pilar   Transporter utan sjuka passagerare
- Blå pilar   Transporter med sjuka patienter
- Gröna pilar   Service och distribution mm.

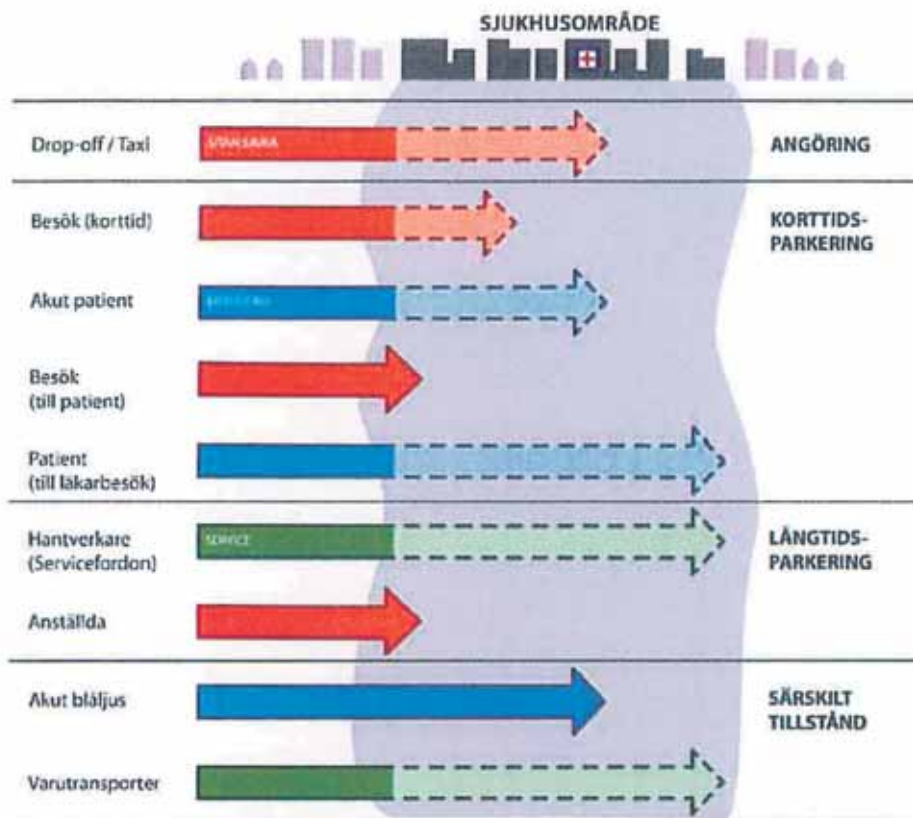

Fig. 7.1

Bilparkering lokaliseras med kortast parkeringstider i de innersta delarna och längre parkeringstid längre ut.

Genom att så långt det är möjligt samla besöksparkeringen invid infarterna till området kan söktrafik minimeras. Extra viktiga målpunkter identifieras och värderas utifrån vilka behov som finns.

En samordning måste också ske med varudistributionen och övriga fastighetsrelaterade tjänster inom området, för att minimera fordonsrörelserna.

7.2 Prioritering av bilparkering

Inom ett sjukhusområde är det många trafikslag och verksamheter som ska samsas om ytorna. Omfattning tillgodoses i skälig utsträckning, och prioritering sker i följande ordning:

Prioritering av bilparkering

1. Angöring
2. Parkering för rörelsehindrade
3. Patienter och besökande
4. Verksamhetsparkering
5. Arbetsplatsparkering
6. Övrig parkering
7. Laddplatser elbilar

Angöring

Avser platser för kortvarigt uppehåll för på- och avstigning, färdtjänst/taxi, lastning eller lossning av gods etc.

Parkering för rörelsehindrade

Avser parkering för rörelsehindrade med av kommun särskilt utfärdat parkeringstillstånd.

Patienter och besökande

Avser parkering för patienter och besökande till verksamheter inom sjukhusområdet. Patienter eller anhörig som har behov av att parkera en längre period kan köpa ett särskilt parkeringstillstånd.

Verksamhetsparkering och drift

Avser parkering för verksamheter som har behov av tjänstefordon, personal med bil i tjänsten och/eller personal som har mycket kort inställelsetid samt andra verksamhetsrelaterade behov. Avser även parkering för driftverksamhet med kort uppställningstid som behöver komma nära målpunkt.

Arbetsplatsparkering

Avser parkering för anställda i verksamheter inom sjukhusområdet. Erbjuds i skälig utsträckning utifrån lokala förutsättningar. Särskilt reserverade/förhyrda parkeringsplatser ska undvikas för att få ett effektivt användande av de ytor som finns till förfogande. Strävan är att de som har möjlighet så ofta som möjligt åker kollektivt, cyklar eller går. Det gör att det blir enklare att hitta en ledig parkeringsplats för de som behöver ta bil till arbetet.

Övrig parkering

Avser parkering för exempelvis hantverkare, samt byggparkering vid utbyggnads- eller ombyggnadsprojekt. Vid större byggprojekt som påverkar parkeringssituationen för både personal och besökande sker planering för parkering under byggtid inom byggprojektets ramar.

Laddplatser för elbilar

I Landstinget Dalarnas Miljöplan 2016-2020 finns en uttalad vilja att öka och underlätta användningen av elfordon. Ett mål är att senast vid utgången av 2019 ska 5 procent av landstingets personbilar utgöras av elbilar. För att kunna använda elbilar krävs en uppbyggnad av ett infrastrukturnät av laddstolpar.

Det finns två typer av laddeffekter för laddstationer: normalladdning (mindre än 22 kW) och snabbladdning (mer än 22 kW). Den högre effekten finns ofta i laddstationer vid platser där man stannar ett par timmar och längs större vägar där man endast stannar en kort stund. Att ha publika laddstationer i strategiska lägen är viktigt för att få fler elfordon då det skapar förtroende och möjliggör god rörlighet. Möjlighet till normalladdning och snabbladdning finns mot avgift på särskilt anvisade parkeringsytor/platser.

7.3 Fördelning, reglering och avgifter bilparkering

Omfattning tillgodoses i skälig utsträckning utifrån prioriteringsordning.

Parkeringsvillkor och avgifter ska stödja prioritering samt som lägst vara anpassad till närområdet. Beläggningen bör aldrig vara högre än 80-90 % (det vill säga 1-2 lediga platser av 10).

Samma parkeringsbestämmelser gäller för motorcykel, moped klass I och bil. Om det inte finns särskild plats för motorcykel sker parkering enligt reglerna för bil.

Parkeringsavgift för verksamhets- och arbetsplatsparkering bör minst motsvara gräns för förmånsbeskattning. Arbetsgivarens utgångspunkt vid förmånsvärdering är det pris som en anställd skulle ha fått betala på en jämförbar parkeringsplats som ligger i närheten av arbetsplatsen (se bilaga 1, Parkeringstaxa).

7.4 Parkeringsplatskostnader

Kostnaderna för en parkering består av markkostnad, anläggningskostnad, underhåll, övervakning och utveckling. Dessa kostnader är i de flesta fallen långt ifrån täckta med parkeringsavgifter. Detta betyder att nästan all bilparkering idag är delvis eller helt subventionerad.

Kostnaden för att lösa parkeringsbehovet varierar kraftigt beroende på vilken typ av anläggning man väljer och var den ska byggas. Lägst är anläggningskostnaderna för markparkeringar men ur stadsbyggnadssynpunkt är det inte en eftersträvarvärd lösning i centrala områden där konkurrensen om marken är som högst. Markparkeringar kan däremot i många fall fungera i ytterområden (se 9.1, Fyrstegsprincipen).

8. CYKELPARKERING

8.1 Tillgänglighet cykelparkering

För att öka resandet med cykel krävs att det finns väl dimensionerad, ordnad och bekväm cykelparkering där det känns säkert att lämna sin cykel. Det kan vara avgörande för att välja cykel istället för bil.

För cykel är strävan att ge tillgänglighet så nära målpunkten som möjligt. Cykelparkering bör i de flesta fall spridas över flera små uppställningsplatser nära frekvent använda entréer för att minimera gångavstånden.

Cykelparkering närmast besöksentréer är i första hand avsedda för besökande.

8.2 Prioritering av cykelparkering

Omfattning tillgodoses i skäligen utsträckning, och prioritering sker i följande ordning.

Prioritering av cykelparkering

1. Besökande
2. Personal

Besökande

Avser parkering för patienter och besökande till verksamheter inom sjukhusområdet.

Personal

Avser parkering för anställda i verksamheter inom sjukhusområdet, i huvudsak nära personalentréer. Dessa cyklisterna har cykeln oftast uppställd sex timmar eller längre.

8.3 Fördelning och utformning cykelparkering

Omfattning tillgodoses i skälig utsträckning utifrån prioriteringsordning. För besökande anordnas väl dimensionerade cykelparkeringar i nära anslutning till de större entréerna.

För personal är strävan att erbjuda cykelparkering med god standard i nära anslutning till frekvent använda personalingångar. God standard innebär i första hand väderskydd, bra låsmöjlighet och god belysning.

9. PARKERINGSPLAN

Klargör lokal situation och specificerar hur parkeringsstrategins mål ska uppnås. För varje sjukhusområde finns en Fastighetsutvecklingsplan (FUP) – en plan över en sjukhusanläggning och hur den ska utvecklas på kort och medellång sikt.

Fastighetsutvecklingsplanen innehåller eller har kopplingar till:

- Fastighetsövergripande planer
- Byggnadsbeskrivningar
- Tekniska försörjningsplaner
- Lokalförsörjningsplaner
- Underhållsplaner
- Investeringsplaner

Parkeringsplanen är en del av fastighetsutvecklingsplanen och har parkeringsstrategin som grund och utgår från detaljplaner, lokala förutsättningar och aktuell situation.

Parkeringsplanen specificerar vilka åtgärder* som behöver vidtas på respektive sjukhusområde för att parkeringsstrategins mål ska uppnås. Åtgärder kan hanteras inom ramen för byggprojekt eller i löpande förvaltning.

Om planen innehåller delar som ligger utanför LFD:s uppdrag är det viktigt att tydliggöra vem som ansvarar för vad, exempelvis frågor som kommunen eller extern fastighetsägare ansvarar för.

Uppföljning och eventuellt behov av revidering av parkeringsplanen sker kontinuerligt eller när behov uppstår.

*) Exempelvis förändring av flöden, placering, in- och utfarter, antal eller fördelning av parkeringsplatser, fördelning/reglering av parkeringsavgifter etc.

9.1 Bilparkering i parkeringsplanen

Fördelning av parkering sker enligt fastställd prioritering. I parkeringsplanen ses även över eventuellt behov av särskilda parkeringsplatser för motorcykel och moped klass 1.

Fyrstegsprincipen

Fyrstegsprincipen används vid planering av parkering, t ex när efterfrågan är större än tillgången. Fyrstegsprincipen innebär att se över om befintliga parkeringsplatser kan användas på ett effektivare sätt, innan större investeringar diskuteras. Resultatet utgör även en del i ett underlag inför beslut om nya parkeringsanläggningar.

Fyrstegsprincipen innebär att åtgärder görs i följande ordning:

1. Åtgärder som påverkar efterfrågan på parkering och val av färdssätt till arbetet
2. Åtgärder som ger effektivare användande av befintliga parkeringsplatser
3. Mindre ombyggnads-/förbättringsåtgärder
4. Samnyttjande, större ombyggnadsåtgärder, nyinvesteringar

Parkeringshus är ett bra sätt att ersätta markparkering för att både använda marken mer effektivt och samtidigt göra miljön attraktivare. Där så är möjligt kan samutnyttjande och samordning med närliggande verksamheter överenskommas. Detta minskar parkeringens ytbehov och bidrar till flexibilitet vid förändrade förhållanden.

9.2 Cykelparkering i parkeringsplanen

Olika form av vård har olika efterfrågan på cykelparkering för besökande. För anställda skiljer sig inte efterfrågan på cykelparkering beroende på verksamhet, däremot påverkar sjukhusets läge i staden. Ett centralt läge med många besökande och anställda från närområdet kräver fler platser, medan det är färre som cyklar till ett sjukhus med stort regionalt upptagningsområde.

Antalet cykelresor ökar och förväntas öka ytterligare generellt sett i området. Många har även eftertraktade cyklar och vill förvara dem på ett säkert sätt.

Beredskap behöver finnas för att anordna cykelparkering för specialcyklar, såsom el-cyklar, trehjuling cykel, cykel med kärria eller transportcykel. Strävan är också att erbjuda cykelramslåsning och luftpump. Vid om/nybyggnation bör efterfrågan och möjlighet till cykelparkering för personal i cykelgarage eller i form av låsbara cykelboxar utredas.

10. UPPDRAG TILL PARKERINGSENTREPRENÖR

10.1 Funktion

När uppdrag för parkering upphandlas ska dessa vara funktionsbaserade. I uppdrag kan ingå att ansvara för skyltning av parkeringsvillkor, betalfunktioner och parkeringsövervakning samt att se till att parkeringssituationen är väl fungerande utifrån uppdrag. Parkeringsentreprenör företräder LD i sitt uppdrag och det är viktigt att framhålla att kundperspektiv, tydlig information, gott bemötande och god service är av största vikt.

10.2 Skyltning, betalutrustning och parkeringsövervakning

Parkeringsvillkor ska vara tydliga för trafikanterna så att tveksamheter undviks.

Betalutrustning ska ha ett logiskt och förståeligt tillvägagångssätt för att betala, tydlig och prydlig information hur det går till samt om avgifter, avgiftstider och övriga villkor.

Parkeringsövervakning ska utföras utifrån trafiksäkerhet, framkomlighet och tillgänglighet. En fast övervakningsersättning kopplad till fastställd mängd är att föredra. Parkeringsföretagets ersättning eller andra förmåner ska inte vara relaterade till antalet utfärdade kontrollavgifter. För att uppnå en god parkeringssituation och ge en bra service är det viktigt att parkeringsvakterna är på plats vid de tider trafiken är som mest intensiv.

Det är viktigt att det finns fastställt hur lång tid det får ta att åtgärda avvikelser eller tillgodose tilläggsbeställningar inom uppdraget. LFD ska även äga all statistik och information som kan hänföras till uppdraget.

Parkeringsentreprenör ska vara medlem i Svenska Parkeringsföreningen och som sådan följa föreningens etiska regler.

11. BILAGOR

1. Principer för parkeringsavgifter mm
2. Parkeringskarta/plan Avesta lasarett (under revidering)
3. Parkeringskarta/plan Falu lasarett
4. Parkeringskarta/plan Ludvika lasarett (under revidering)
5. Parkeringskarta/plan Mora lasarett (under revidering)

Datum 2017-09-12 Beteckning/diariennr LD15/03450 1 (2)

Principer för parkeringsavgifter mm

Gäller fr.o.m. 2017-10-01 (avser avgift för motorvärmplats på arbetsplats-/personalparkering, tillstånd A)

Nedan sju angivna parkeringsområden redovisas i prioritetsordning, dvs platser för angöring är mer prioriterade än tex. laddplatser för elbilar:

1) Angöring

Avser platser för kortvarigt uppehåll för på- och avstigning, lastning eller lossning av gods samt för färdtjänst/taxi etc.: avgiftsfritt. Tid för angöring begränsas till maximalt 15 minuter.

2) Parkering för rörelsehindrade och blodgivare

- Besökande med handikapptillstånd: avgiftsfritt och enligt respektive kommuns regelverk
- Blodgivare: avgiftsfritt mot ett daterat parkeringstillstånd (kallelsens baksida).

3) Patienter och besökande

Taxeområde 1:	Taxeområde 2:	Taxeområde 3:	Taxeområde 4:	Taxeområde 5:
X kr/timme alla dagar 00–24 ¹⁾	X kr/timme alla dagar 00–24 ¹⁾	X kr/timme alla dagar 00–24 ¹⁾	Avgiftsfritt alla dagar 00-24	Elbilsladdning X kr/timme alla dagar 00-24

1) Avgifterna för taxeområde 1-3 är differentierade, 1 (rött) är högst och 3 (gult) lägst avgift.

Parkeringsavgift erläggs för maximalt 6 timmar. Vid erlagd maxbetalning kan fordonet stå utan att bli bötfälld under 1 dygn fr. o. m. betalningstillfället.

Patienter eller anhöriga som har behov av att parkera en längre period (mer än ett dygn) kan köpa ett särskilt parkeringstillstånd (en teknisk lösning utreds för närvarande).

4) Verksamhetsparkering och drift

Avser tjänstefordon, personal med bil i tjänsten och/eller personal som har mycket kort inställetid samt andra verksamhetsrelaterade behov. Avser även parkering för driftverksamhet med kort uppställningstid som behöver komma nära målpunkt. Särskilt parkeringstillstånd krävs.

5) Arbetsplats-/personalparkering

För parkering på personalparkering i Landstinget erfordras alltid tillstånd. Anställda vid landstinget kan aldrig garanteras tillgång till parkeringsplats vid arbetsplatsen. Avgift tas ut utifrån ett för orten bedömt marknadsvärde och Skatteverkets regler om förmånsbeskattning. För orter som bedöms sakna marknadsvärde för tillgång till parkeringsplats är parkeringstillstånd för personalparkering även fortsättningsvis avgiftsfria, vilket bedöms vara i linje med skattelagstiftningen.

Datum 2017-09-12 Beteckning/diariernr 2 (2)
LD15/03450

Motorvärmartillstånd är avgiftsbelagda oavsett ort. OBS! Elbilar får ej anslutas till motorvärmartag för laddning.

Typ av tillstånd	Kr/månad	Kr/vecka	Kr/dag
Motorvärmartillstånd A ^{a)}	200	-	-
Parkeringstillstånd B ^{b)}	X/mån	X/vecka	X/dag
Parkeringstillstånd C ^{b)}	X/mån	X/vecka	X/dag
Parkeringstillstånd D ^{b)}	Avgiftsfritt		
Parkeringstillstånd E, laddplats ^{c)}	X/mån	X/vecka	X/dag

- Avgift för motorvärmartillstånd gäller utomhus/inomhus och inkluderar avgift parkeringstillstånd (B-C samt även D). Motorvärmartillstånd kan köpas enbart under perioden oktober t o m mars. Övrig tid säljs alla motorvärmartplatser enligt prislista för "vanliga" parkeringstillstånd B-C.
- Arbetsplats-/personalparkering är indelade i följande tre kategorier: B, C och D. Köpt parkeringstillstånd gäller vid samtliga landstingsverksamheter i länet där det krävs parkeringstillstånd. Arbetar du på flera lasarett med olika avgifter, så köper du det dyraste tillståndet som då gäller för samtliga aktuella arbetsställen.
- Avgift för parkeringstillstånd med möjligheter till normalladdning (max 3,7 kW) av elbil (7b). För laddning tillkommer en rörlig avgift X kr/dygn.

6) Övrig parkering

Avser parkering för exempelvis hantverkare, samt byggparkering vid utbyggnads- eller ombyggnadsprojekt. Vid större byggprojekt som påverkar parkeringssituationen sker planering för parkering under byggtiden inom byggprojektets ramar.

7) Laddplatser för elbilar

Infrastrukturen för elbilar kommer successivt att byggas ut.

- Vid Falu lasarett finns en laddstolpe (snabbladdning) med två uttag för laddning av elbil. Avgift 20 kr per timme.
- Möjlighet till normalladdning (snigelladdning) finns på särskilt skyltade platser (E). Tillståndet att nyttja parkeringsplats gäller endast för elbilar med typ 2-uttag. Fast avgift för parkeringstillstånd enligt 5 ovan. Förutom den fasta avgiften tas en rörlig laddavgift ut (5c).

Beslutsärenden

---

§ 30 Riktlinjer för parkeringsplatser i Landstinget Dalarna

Diarienummer LD15/03450

Fastighetsnämndens beslut

Fastighetsnämnden rekommenderar Landstingsstyrelsen föreslå Landstingsfullmäktige:

1. Parkeringspolicy fastställd av landstingsfullmäktige 2008-02-18 § 13 upphävs.
2. Ny parkeringsriktlinje och principer för parkeringsavgifter, enligt bilaga b och c), fastställs.
3. Arbetsplatser som ska omfattas av avgift för personalparkering är Landstingshuset i Falun samt Falu och Mora lasarett.
4. Fastighetsnämnden ges i uppdrag att besluta om taxeavgifter och när parkeringstaxan ska träda i kraft, så fort det är möjligt samt att i god tid kommunicera denna tidpunkt såväl internt i landstinget som externt gentemot medborgarna.
5. Fastighetsnämnden ges i uppdrag att besluta om framtida förändringar av parkeringsriktlinje och avgifter för parkeringar. I uppdraget ingår att verka för att åtgärder enligt den s.k. fyrstegsprincipen genomförs.
6. Fastighetsnämnden ges i uppdrag att utvärdera fastställd parkeringsriktlinje och avgifter senast i juni 2018.

Fastighetsnämnden beslutar för egen del

1. Avgiften för motorvärmartillstånd, 200 kronor per månad, gäller from 1 oktober 2017 och villkor i övrigt enligt principer för parkeringsavgifter.

Sammanfattning av ärendet

Landstinget har verksamheter i lokaler runt om i länet. En del är belägna på egna fastigheter medan andra är hyrda. Framtagen riktlinje uttrycker

---

Vid protokollet :

Kristina Öijer

Bestyrkes i tjänsten

landstingets värdering vid användningen av fastigheter för parkeringsändamål oavsett om parkeringsplatserna är belägna på egna fastigheter eller på hyrda fastigheter.

Landstinget Dalarna har sedan 2008 en parkeringspolicy, beslutad av Landstingsfullmäktige 2008-02-18, § 13. Policyn anger bl.a. att avgift för personalparkeringar endast tas ut när det gäller motorvärmplatser.

Skattelagstiftningen anger att om arbetsgivare håller med fri parkering eller fri garageplats vid arbetsplatsen innebär det i många fall att de anställda har en skattepliktig förmån. Förmånen ska värderas till marknadsvärde. Marknadsvärde är vad det skulle kostat för den anställde att hyra en parkeringsplats eller garageplats i närheten av arbetsplatsen.

Syftet med den nya gemensamma parkeringsriktlinjen är att ha följsamhet till skattelagstiftningen på området, stödja en positiv utveckling av trafik- och parkeringssituationen vid sjukhusen, utvecklingen av en attraktiv miljö samt för att underlätta planering av åtgärder. Parkeringsriktlinjen ska också stimulera ett ökat resande med kollektivtrafik och cykel vilket stöds av landstingets miljömål om att begränsa klimatpåverkan.

Vid planering av parkeringar föreslås den s.k. fyrstegsprincipen användas, tex när efterfrågan är större än tillgången. Fyrstegsprincipen innebär att se över om befintliga parkeringsplatser kan användas på ett effektivare sätt, innan större investeringar diskuteras. Resultatet utgör även en del i ett underlag inför beslut om nya parkeringsanläggningar.

Fyrstegsprincipen innebär att åtgärder görs i följande ordning:

- a) Åtgärder som påverkar efterfrågan på parkering och val av färdstätt till arbetet
- b) Åtgärder som ger effektivare användande av befintliga parkeringsplatser
- c) Mindre ombyggnads-/förbättringsåtgärder
- d) Samnyttjande, större ombyggnadsåtgärder, nyinvesteringar

Den föreslagna principen för avgifter innebär möjligheter till differentierade avgifter genom att möjligheten till zonindelning införs. Förändringen kan tillämpas på såväl avgifter för landstingets patienter och besökare som personalparkeringar. Nuvarande avgift för motorvärmplats/tillstånd på personalparkering gäller oförändrad, 200 kronor månad, under perioden oktober – mars.

Avgift för personalparkering föreslås i nuläget endast för lasaretten i Falun och Mora samt Landstingshuset i Falun.

I ärendet redovisas följande dokument:

- a) Beslutsunderlag
- b) Parkeringsriktlinje
- c) Principer för parkeringsavgifter

2017-09-28 Fastighetsnämnden
2017-11-06 Landstingsstyrelsen
2017-11-20 Landstingsfullmäktige

Riktlinjer för parkeringsplatser i Landstinget Dalarna

Ordförandens förslag

Fastighetsnämnden rekommenderar Landstingsstyrelsen föreslå Landstingsfullmäktige:

1. Parkeringspolicy fastställd av landstingsfullmäktige 2008-02-18 § 13 upphävs.
2. Ny parkeringsriktlinje och principer för parkeringsavgifter, enligt bilaga b och c), fastställs.
3. Arbetsplatser som ska omfattas av avgift för personalparkering är Landstingshuset i Falun samt Falu och Mora lasarett.
4. Fastighetsnämnden ges i uppdrag att besluta om taxeavgifter och när parkeringstaxan ska träda i kraft, så fort det är möjligt samt att i god tid kommunicera denna tidpunkt såväl internt i landstinget som externt gentemot medborgarna.
5. Fastighetsnämnden ges i uppdrag att besluta om framtida förändringar av parkeringsriktlinje och avgifter för parkeringar. I uppdraget ingår att verka för att åtgärder enligt den s.k. fyrstegsprincipen genomförs.
6. Fastighetsnämnden ges i uppdrag att utvärdera fastställd parkeringsriktlinje och avgifter senast i juni 2018.

Fastighetsnämnden beslutar för egen del

1. Avgiften för motorvärmartillstånd, 200 kronor per månad, gäller from 1 oktober 2017 och villkor i övrigt enligt principer för parkeringsavgifter.

Sammanfattning

Landstinget har verksamheter i lokaler runt om i länet. En del är belägna på egna fastigheter medan andra är hyrda. Framtagen riktlinje uttrycker landstingets värdering vid användningen av fastigheter för parkeringsändamål oavsett om parkeringsplatserna är belägna på egna fastigheter eller på hyrda fastigheter.

Landstinget Dalarna har sedan 2008 en parkeringspolicy, beslutad av Landstingsfullmäktige 2008-02-18, § 13. Policyn anger bl.a. att avgift för personalparkeringar endast tas ut när det gäller motorvärmplatser.

Skattelagstiftningen anger att om arbetsgivare håller med fri parkering eller fri garageplats vid arbetsplatsen innebär det i många fall att de anställda har en skattepliktig förmån. Förmånen ska värderas till marknadsvärde. Marknadsvärde är vad det skulle kostat för den anställde att hyra en parkeringsplats eller garageplats i närheten av arbetsplatsen.

Syftet med den nya gemensamma parkeringsriktlinjen är att ha följsamhet till skattelagstiftningen på området, stödja en positiv utveckling av trafik- och parkeringssituationen vid sjukhusen, utvecklingen av en attraktiv miljö samt för att underlätta planering av åtgärder. Parkeringsriktlinjen ska också stimulera ett ökat resande med kollektivtrafik och cykel vilket stöds av landstingets miljömål om att begränsa klimatpåverkan.

Vid planering av parkeringar föreslås den s.k. fyrstegsprincipen användas, tex när efterfrågan är större än tillgången. Fyrstegsprincipen innebär att se över om befintliga parkeringsplatser kan användas på ett effektivare sätt, innan större investeringar diskuteras. Resultatet utgör även en del i ett underlag inför beslut om nya parkeringsanläggningar.

Fyrstegsprincipen innebär att åtgärder görs i följande ordning:

- a) Åtgärder som påverkar efterfrågan på parkering och val av färdssätt till arbetet
- b) Åtgärder som ger effektivare användande av befintliga parkeringsplatser
- c) Mindre ombyggnads-/förbättringsåtgärder
- d) Samnyttjande, större ombyggnadsåtgärder, nyinvesteringar

Den föreslagna principen för avgifter innebär möjligheter till differentierade avgifter genom att möjligheten till zonindelning införs. Förändringen kan tillämpas på såväl avgifter för landstingets patienter och besökare som personalparkeringar. Nuvarande avgift för motorvärmarsplats/tillstånd på personalparkering gäller oförändrad, 200 kronor månad, under perioden oktober – mars.

Avgift för personalparkering föreslås i nuläget endast för lasaretten i Falun och Mora samt Landstingshuset i Falun.

I ärendet redovisas följande dokument:

- a) Beslutsunderlag
- b) Parkeringsriktlinje
- c) Principer för parkeringsavgifter

Beskrivning av ärendet och skälen för förslaget

Landstinget Dalarna har sedan 2008 en parkeringspolicy, beslutad av Landstingsfullmäktige 2008-02-18, § 13. Policyn anger bl.a. att avgift för personalparkeringar endast tas ut när det gäller motorvärmplatser.

Skattelagstiftningen anger att om arbetsgivare håller med fri parkering eller fri garageplats vid arbetsplatsen innebär det i många fall att de anställda har en skattepliktig förmån. Förmånen ska värderas till marknadsvärde. Marknadsvärde är vad det skulle kostat för den anställde att hyra en parkeringsplats eller garageplats i närheten av arbetsplatsen.

Syftet med den nya gemensamma parkeringsriktlinjen är att ha följsamhet till skattelagstiftningen på området, stödja en positiv utveckling av trafik- och parkeringssituationen vid sjukhusen, utvecklingen av en attraktiv miljö samt underlätta planering av åtgärder. Parkeringsriktlinjen ska också stimulera ett ökat resande med kollektivtrafik och cykel vilket stöds av landstingets miljömål om att begränsa klimatpåverkan.

Samverkan inom Landstinget Dalarna är viktig för långsiktig hållbarhet, inte minst utifrån landstingets roll som såväl fastighetsägare som arbetsgivare. Parkeringsriktlinjen innehåller principer för hur parkering bör tillgodoses samt vilken typ av parkering som bör prioriteras när ytorna inte räcker till. De parkeringsplatser som landstinget disponerar ska i första hand tillgodose behovet av parkeringsplatser för patienter och besökande och i andra hand behovet av parkeringsplatser för bilar som används i tjänsten.

Under senare år har det gjorts tämligen omfattande förändringar och förbättringar av parkeringssituationen vid länets lasarett. Det senaste större tillskottet, 100 platser vid Falu lasarett, har skett på den mark som tidigare använts för patienthotell. I nuläget finns följande antal platser på och i anslutning till lasaretten:

Lasarett	Bruksarea, kvm	Antal P-platser	Parkeringskvot ¹⁾
Avesta	39 012	516	13
Falun	176 276	1 813	10
Ludvika	43 856	448	10
Mora	62 069	785	13

1) Parkeringskvot = antal P-platser per 1000 kvm bruksarea, BRA.

Parkeringsriktlinjen riktar sig till beslutsfattare, alla som bedriver verksamhet i de fastigheter som förvaltas av landstinget eller för landstingets räkning hanterar parkeringsfrågor.

Parkeringsavgift för personal föreslås i nuläget på lasaretten i Falun och Mora samt Landstingshuset i Falun, där det i dag råder störst obalans mellan tillgång och efterfrågan på parkeringsplatser. Avgift för parkeringstillstånd för personalparkering föreslås för samtliga personalparkeringar på dessa anläggningar, såväl motorvärmplats som övriga personalparkeringsplatser. För övriga orter och de verksamheter som är belägna utanför lasaretsområdena ovan, föreslås att dessa tillstånd för personalparkering även fortsättningsvis är avgiftsfria. Motorvärmartillstånd är avgiftsbelagda oavsett ort.

Förslaget är att den hittills gällande parkeringspolicyn ersätts av en ny riktlinje för parkeringar, bilaga b), i Landstinget Dalarna, och principer för parkeringsavgifter mm, bilaga c). Fastighetsnämnden ges i uppdrag att besluta om framtida förändringar av parkeringsbestämmelser och avgifter för personalparkeringar.

Möjligheten till zonindelning kommer att innebära större flexibilitet när det gäller differentierade parkeringsavgifter för landstingets patienter och besökare samt även personal.

Patientperspektiv

En förbättrad parkeringssituation vid Landstingets anläggningar gagnar och är av vikt för patienter och andra besökare. Detta är också den huvudsakliga bakgrunden till en ny parkeringsriktlinje.

Ekonomi och finansiering

Kostnaden för att lösa parkeringsbehovet varierar kraftigt beroende på vilken typ av anläggning man väljer och var den ska byggas. Lägst är anläggningskostnaderna för markparkeringar men ur stadsbyggnads-synpunkt är det inte en eftersträvarvärd lösning i centrala områden där konkurrensen om marken är som högst. Markparkeringar kan däremot i många fall fungera i ytterområden.

Kostnaderna för en parkering består av markkostnad, anläggningskostnad, underhåll, övervakning och utveckling. Förslaget till taxa innebär ökade intäkter för landstinget och täcker i större utsträckning än i dag de kostnader som landstinget har för att tillhandahålla parkeringsplatser för personal.

Miljö

Parkeringsriktlinjen syftar till att stimulera ett ökat resande med kollektivtrafik och cykel vilket stöds av landstingets miljömål om att begränsa transportsektorns klimatpåverkan. Trafikinfrastrukturen i samhället

utgör en viktig förutsättning för att kollektivtrafik och tåg kan användas och för att öka andelen el-/miljöbilar.

Juridik

Beslut att införa avgifter för personalparkeringar innebär att landstinget har följsamhet till skattelagstiftning om förmåner och annat.

Likabehandling och barnperspektiv

Dessa perspektiv bedöms inte vara relevanta i detta ärende.

Folkhälsa

En god miljö är en förutsättning för god hälsa. Landstinget Dalarna är länets största arbetsgivare och har som stor aktör i samhället en viktig roll i arbetet för en bättre folkhälsa.

Medarbetarperspektiv och arbetsmiljö

Förslaget syftar till att stödja en positiv utveckling av trafik- och parkeringssituationen för arbetstagare samt utvecklingen av en attraktiv miljö.

För anställda medarbetare kommer en ny parkeringstjänst att införas. Tjänsten är upphandlad och innebär att parkeringstillstånd och betalningar av parkeringsavgifter kommer att ske via dator, surfplatta eller smartphone. Ambitionen är att göra det enkelt, snabbt och lättillgängligt att betala sin parkering.

Samverkan med fackliga organisationer

Information enligt MBA § 10 har ägt rum 27 september 2017.

Uppföljning

Fastighetsnämnden ges i uppdrag att utvärdera fastställd parkeringsriktlinje och avgifter senast i juni 2018.

OBS! Protokollet inte justerat.

Landstingsfullmäktiges Beslutsärenden

---

§ 104 Riktlinjer för parkeringsplatser i Landstinget Dalarna

Diarienummer LD15/03450

Landstingsstyrelsens beslut

Landstingsstyrelsen föreslår fullmäktige:

1. Parkeringspolicy fastställd av landstingsfullmäktige 2008-02-18 § 13 upphävs.
2. Ny parkeringsriktlinje och principer för parkeringsavgifter, enligt bilaga b och c), fastställs.
3. Arbetsplatser som ska omfattas av avgift för personalparkering är Landstingshuset i Falun samt Falu och Mora lasarett.
4. Fastighetsnämnden ges i uppdrag att besluta om taxeavgifter och när parkeringstaxan ska träda i kraft, så fort det är möjligt samt att i god tid kommunicera denna tidpunkt såväl internt i landstinget som externt gentemot medborgarna.
5. Fastighetsnämnden ges i uppdrag att besluta om framtida förändringar av parkeringsriktlinje och avgifter för parkeringar. I uppdraget ingår att verka för att åtgärder enligt den s.k. fyrstegsprincipen genomförs.
6. Fastighetsnämnden ges i uppdrag att utvärdera fastställd parkeringsriktlinje och avgifter senast i juni 2018.

Sammanfattning av ärendet

Landstinget har verksamheter i lokaler runt om i länet. En del är belägna på egna fastigheter medan andra är hyrda. Framtagen riktlinje uttrycker landstingets värdering vid användningen av fastigheter för parkeringsändamål oavsett om parkeringsplatserna är belägna på egna fastigheter eller på hyrda fastigheter.

Utdrag exp 2017-11-07 till 1. LF
2.
3.

Vid protokollet :

Simone Nordkvist

Bestyrkes i tjänsten

[Intygarens namn]

Landstinget Dalarna har sedan 2008 en parkeringspolicy, beslutad av Landstingsfullmäktige 2008-02-18, § 13. Policyn anger bl.a. att avgift för personalparkeringar endast tas ut när det gäller motorvärmplatser.

Skattelagstiftningen anger att om arbetsgivare håller med fri parkering eller fri garageplats vid arbetsplatsen innebär det i många fall att de anställda har en skattepliktig förmån. Förmånen ska värderas till marknadsvärde. Marknadsvärde är vad det skulle kostat för den anställde att hyra en parkeringsplats eller garageplats i närheten av arbetsplatsen.

Syftet med den nya gemensamma parkeringsriktlinjen är att ha följsamhet till skattelagstiftningen på området, stödja en positiv utveckling av trafik- och parkeringssituationen vid sjukhusen, utvecklingen av en attraktiv miljö samt för att underlätta planering av åtgärder. Parkeringsriktlinjen ska också stimulera ett ökat resande med kollektivtrafik och cykel vilket stöds av landstingets miljömål om att begränsa klimatpåverkan.

Den föreslagna principen för avgifter innebär möjligheter till differentierade avgifter genom att möjligheten till zonindelning införs. Förändringen kan tillämpas på såväl avgifter för landstingets patienter och besökare som personalparkeringar. Nuvarande avgift för motorvärmplats/tillstånd på personalparkering gäller oförändrad, 200 kronor månad, under perioden oktober – mars.

Avgift för personalparkering föreslås i nuläget endast för lasaretten i Falun och Mora samt Landstingshuset i Falun.

I ärendet redovisas följande dokument:

- a) Beslutsunderlag. **Bilaga § 104 A**
- b) Parkeringsriktlinje. **Bilaga § 104 B**
- c) Principer för parkeringsavgifter. **Bilaga § 104 C**
- d) Protokollsutdrag Fastighetsnämnden 2017-09-28 § 30. **Bilaga § 104 D**

Utredare Jan Sjöberg föredrar ärendet.

Bilaga § 104 E

Yrkande, proposition och beslutsgång

Ulf Berg (M) yrkar med instämmande av Christer Carlsson (M), Britt-Inger Remning (M), Lisbeth Mörk-Amnelius (DSP) och Bo Brännström (L) att ärendet ska återremitteras för vidare utredning. Skriftligt yrkande lämnas.

Bilaga § 104 F

Jenny Nordahl (SD) instämmer i Ulf Bergs yrkande.

Lena Reyier (C) yrkar med instämmande av Göran Engström (C) och Mursal Isa (MP) bifall till ordförandens förslag enligt punkterna 1-6 ovan.

Ordföranden redogör för yrkandena och föreslår följande propositionsordning:

Först ställs proposition på att ärendet ska avgöras idag mot Ulf Berg med fleras yrkande att ärendet återremitteras.

Sedan ställs proposition på ordförandens förslag enligt punkterna 1-6 ovan.

På proposition om ärendet ska avgöras idag eller att ärendet ska återremitteras, finner ordföranden att landstingsstyrelsen beslutar att ärendet ska avgöras idag.

På proposition om bifall till ordförandens förslag enligt punkterna 1-6 ovan, finner ordföranden att landstingsstyrelsen beslutar enligt ordförandens förslag.

Reservation

Ulf Berg (M), Christer Carlsson (M), Britt-Inger Remning (M), Lisbeth Mörk-Amnelius (DSP) och Bo Brännström (L) reserverar sig mot beslutet. Skriftlig reservation lämnas.

Bilaga § 104 G

Jenny Nordahl (SD) instämmer i reservationen.

Protokollsanteckning

Birgitta Sacrédeus (KD) som inte tjänstgör instämmer i Sjukvårdsalliansens yrkande och reservation.

Landstingsstyrelsen 2017-11-06

Ärende 12

Riktlinjer för parkeringsplatser i Landstinget Dalarna

Yrkande

Landstinget har verksamheter i lokaler runt om i länet. En del är belägna på egna fastigheter medan andra är hyrda. I vårt stora län där många har långt till jobbet är det orimligt att begära att personalen, men även patienter och besökande, ska ta cykeln till jobbet.

Men i ett län som Dalarna använder många bilen då resvägen till jobbet många gånger är flera mil. Vi måste även ta i beaktande vårt klimat och skiftande väderlek samt temperatur.

Därför ska landstinget Dalarna underlätta för personalen att ta sig till jobbet. Det inkluderar bra parkeringsmöjligheter vid våra fastigheter.

Därför yrkar Moderaterna, Dalarnas Sjukvårdsparti och Liberalerna att ärendet ska återremitteras för vidare utredning och komma med förslag för att:

- Se till att underlätta för personal och patienter att parkera vid våra fastigheter.
- Hur personalen kan parkera kostnadsfritt
- Avgiftshöjningar över index ska beslutas av landstingsfullmäktige.

För Moderaterna, Dalarnas Sjukvårdsparti och Liberalerna

Ulf Berg (M)

Christer Carlsson (M)

Britt-Inger Remning (M)

Lisbeth Mörk-Amnelius (DSP)

Bo Brännström (L)

Protokollsanteckning

Instämmer i yrkandet

Birgitta Sacrédeus

Landstingsstyrelsen 2017-11-06

Ärende 12

Riktlinjer för parkeringsplatser i Landstinget Dalarna

Reservation

Moderaterna, Dalarnas sjukvårdsparti och Liberalerna reserverar sig mot beslutet, till för mån för eget förslag.

Förslaget löd enligt följande:

Landstinget har verksamheter i lokaler runt om i länet. En del är belägna på egna fastigheter medan andra är hyrda. I vårt stora län där många har långt till jobbet är det orimligt att begära att personalen, men även patienter och besökande, ska ta cykeln till jobbet.

Men i ett län som Dalarna använder många bilen då resvägen till jobbet många gånger är flera mil. Vi måste även ta i beaktande vårt klimat och skiftande väderlek samt temperatur.

Därför ska landstinget Dalarna underlätta för personalen att ta sig till jobbet. Det inkluderar bra parkeringsmöjligheter vid våra fastigheter.

Därför yrkar Moderaterna, Dalarnas Sjukvårdsparti och Liberalerna att ärendet ska återremitteras för vidare utredning och komma med förslag för att:

- *Se till att underlätta för personal och patienter att parkera vid våra fastigheter.*
- *Hur personalen kan parkera kostnadsfritt.*
- *Avgiftshöjningar över index ska beslutas av landstingsfullmäktige.*

För Moderaterna, Dalarnas Sjukvårdsparti och Liberalerna

Ulf Berg (M)

Christer Carlsson (M)

Britt-Inger Remning (M)

Lisbeth Mörk-Amnelius (DSP)

Bo Brännström (L)

Protokollsanteckning

Instämmer i reservationen

Birgitta Sacrédeus

2017-10-23 Landstingsstyrelsens arbetsutskott
2017-11-06 Landstingsstyrelsen
2017-11-20--21 Landstingsfullmäktige

Program för uppföljning av privata utförare

Ordförandens förslag

1. Program för uppföljning av och insyn i verksamhet som utförs av privata utförare, enligt bilaga b), fastställs.

Sammanfattning

Genom en lagändring som trädde i kraft den 1 januari 2015 så infördes nya krav på uppföljning och insyn när ett landsting överlåter vården av en kommunal angelägenhet till privata utförare. Fullmäktige ska för varje mandatperiod anta ett program med mål och riktlinjer för sådana kommunala angelägenheter som utförs av privata utförare. I programmet ska det också anges hur fullmäktiges mål och riktlinjer samt övriga föreskrifter på området ska följas upp och hur allmänhetens insyn ska tillgodoses. (3 kap. 19 b § KL)

I ärendet redovisas följande dokument:

- a) Beslutsunderlag
- b) Program för uppföljning av och insyn i verksamhet som utförs av privata utförare

Beskrivning av ärendet och skälen för förslaget

Enligt 3 kap.16 § kommunallagen (1991:900), KL, får ett landsting efter beslut från fullmäktige lämna över vården av en kommunal angelägenhet till en juridisk person eller en enskild individ. Genom en lagändring som trädde i kraft den 1 januari 2015 infördes nya krav vid anlåtande av sådana privata utförare.

Av lagtexten framgår följande. Med en privat utförare avses en juridisk person eller en enskild individ som har hand om vården av en kommunal angelägenhet enligt 16 §. Med en privat utförare avses inte ett hel- eller delägt kommunalt bolag och inte heller en sådan stiftelse eller förening som avses i 18 b §. (3 kap. 18 c § KL)

När vården av en kommunal angelägenhet genom avtal har lämnats över till en privat utförare ska kommunen respektive landstinget kontrollera och följa upp verksamheten. (3 kap. 19 a § KL)

Om en kommun eller landsting sluter avtal med en privat utförare, ska kommunen respektive landstinget genom avtalet tillförsäkra sig information som gör det möjligt att ge allmänheten insyn i den verksamhet som lämnas över. (3 kap. 19 a § KL)

Fullmäktige ska för varje mandatperiod anta ett program med mål och riktlinjer för sådana kommunala angelägenheter som utförs av privata utförare. I programmet ska det också anges hur fullmäktiges mål och riktlinjer samt övriga föreskrifter på området ska följas upp och hur allmänhetens insyn ska tillgodoses. (3 kap. 19 b § KL)

Förslaget bedöms förbättra uppföljning och kontroll av privata utförare och öka allmänhetens insyn i privata utförares verksamhet samtidigt som det stimulerar till ett strategiskt förhållningssätt när privata utförare anlitas.

Patientperspektiv

Förändringen ger möjlighet för medborgare och patienter till en ökad insyn i de verksamheter som Landstinget Dalarna överlåtit till privata vårdgivare.

Ekonomi och finansiering

Landstingsstyrelsen tillser att resurser för analys och uppföljning, inklusive rapportering skapas. Finansieringen hanteras inom budget 2018.

Medarbetarperspektiv och arbetsmiljö

Förslaget medför en viss ökad arbetsbelastning, framförallt inom ekonomienheten och Hälsoval.

Samverkan med fackliga organisationer

Samverkan enligt MBA äger rum 30 oktober.

Uppföljning

Uppföljning ska ske via ordinarie rapportering.

Program för uppföljning av och insyn i verksamhet som utförs av privata utförare

Gäller för Landstinget Dalarna

Inledning

Lagtext

Enligt 3 kap. 16 § kommunallagen (1991:900), KL, får ett landsting efter beslut från fullmäktige lämna över vården av en kommunal angelägenhet till en juridisk person eller en enskild individ. Genom en lagändring som trädde i kraft den 1 januari 2015 infördes nya krav vid anlitande av sådana privata utförare. Av lagtexten framgår följande.

Med en privat utförare avses en juridisk person eller en enskild individ som har hand om vården av en kommunal angelägenhet enligt 16 §. Med en privat utförare avses inte ett hel- eller delägt kommunalt bolag och inte heller en sådan stiftelse eller förening som avses i 18 b §. (3 kap. 18 c § KL)

När vården av en kommunal angelägenhet genom avtal har lämnats över till en privat utförare ska kommunen respektive landstinget kontrollera och följa upp verksamheten. (3 kap. 19 a § KL)

Om en kommun eller landsting sluter avtal med en privat utförare, ska kommunen respektive landstinget genom avtalet tillförsäkra sig information som gör det möjligt att ge allmänheten insyn i den verksamhet som lämnas över. (3 kap. 19 a § KL)

Fullmäktige ska för varje mandatperiod anta ett program med mål och riktlinjer för sådana kommunala angelägenheter som utförs av privata utförare. I programmet ska det också anges hur fullmäktiges mål och riktlinjer samt övriga föreskrifter på området ska följas upp och hur allmänhetens insyn ska tillgodoses. (3 kap. 19 b § KL)

Målet med lagändringen

Målet med lagändringen är att

- förbättra uppföljning och kontroll av privata utförare
- öka allmänhetens insyn i privata utförarens verksamhet

- stimulera till ett strategiskt förhållningssätt när privata utförare anlitas.

Bakgrund och syfte

Landsting är ansvariga även för verksamheter som genom avtal överlämnas till privata utförare. I ansvaret ligger också att följa upp och kontrollera, men omfattningen på kontrollen och uppföljningen kan se olika ut beroende på hur angelägen verksamheten är från allmän synpunkt. Ju mer beroende invånarna är av verksamheten desto större är kravet på uppföljning och kontroll.

För att åstadkomma struktur och styrning av uppföljning och kontroll har fullmäktige fått i uppdrag att för varje mandatperiod anta ett program med mål och riktlinjer för verksamhet som utförs av privata utförare enligt avtal. Syftet är att lyfta frågorna om uppföljning och insyn till en politisk, strategisk nivå för att där lägga fast grundkrav och omfattning, struktur och ansvar samt krav på återkoppling till patienter och allmänhet.

Programmet ska gälla all den verksamhet som landstinget upphandlar och som tydligt riktar sig till och rör medborgarna. Formellt överlämnas verksamheten oftast efter en offentlig upphandling eller genom att ett valfrihetssystem införs samt att avtal därefter tecknas med de privata utförarna.

Privata utförare som omfattas av programmet

Programmet omfattar privata utförare inom hälso- och sjukvård samt tandvård, vilkas verksamhet riktar sig direkt mot patient och/eller medborgare. Det avser privata utförare som landstinget ingår avtal med, antingen enligt lagen (2007:1091) om offentlig upphandling eller enligt lagen (2008:962) om valfrihetssystem.

Mål

Landstingets övergripande mål för hälso- och sjukvården- såsom dessa formuleras i vid var tid gällande landstingsplan – är grundläggande även när privata utförare anlitas.

Landstingets mål när privata utförare anlitas är särskilt att

1. öka patienternas möjligheter att välja vårdgivare
2. stimulera till ökad mångfald av vårdgivare, tjänsteutbud och arbetssätt
3. förbättra tillgängligheten
4. öka kvaliteten genom verksamhetsutveckling och effektivisering, genom att privata utförare uppvisar minst samma målvärden som landstingets egen verksamhet
5. stimulera till ökad kostnadseffektivitet
6. komplettera landstingets vårdutbud utifrån medborgarnas behov.

Riktlinjer

För att förbättra patienternas möjligheter att välja vårdgivare ska landstingsstyrelsen se till att det finns ett tillräckligt stort utbud av vårdgivare som motsvarar patienternas behov. För att undvika begränsningar i valet av utförande, vid exempelvis kösituationer, kan det dessutom vara nödvändigt att det finns överkapacitet på marknaden.

Innan beslut fattas om att anlita privat utförare för en verksamhet ska landstingsstyrelsen se till att en förhandsanalys sker. Analysen ska utgå från patienternas behov samt omfatta innehållet i vårduppdraget, eventuella krav på samverkan samt avgränsningar gentemot andra vårdgivare och vårdnivåer. Vid analysen ska i förekommande fall konsekvenser för landstingets medarbetare, jourtjänstgöring, forskning och hälsoinriktat respektive sjukdomsförebyggande arbete samt informationshantering beaktas. Landstingsstyrelsen ska säkerställa att det finns tillräcklig kompetens och resurser att genomföra förhandsanalyser.

En mångfald av utförare innebär att det finns flera olika vårdgivare med olika typer av tjänsteutbud och arbetssätt. Alltför komplexa och breda uppdrag kan medföra att endast ett fåtal vårdgivare är beredda att åta sig uppdraget, medan alltför avgränsade uppdrag och/eller små vårdvolymmer kan minska vårdgivarnas möjligheter att utveckla och effektivisera verksamheten. Därför ska landstingsstyrelsen se till att avgränsningen av uppdraget övervägs noga.

Landstingsstyrelsen ska se till att modeller för ersättning till privata utförare tillförsäkrar landstinget en bibehållen kostnadskontroll samtidigt som de stimulerar till hållbar utveckling, effektiviseringar och vård på rätt vårdnivå.

Landstingsstyrelsen ska se till att behovet av komplettering av landstingets vårdutbud analyseras i varje enskilt fall.

Uppföljning

Uppföljningen syftar till att:

- kontrollera att gällande lagar och föreskrifter följs när uppdrag slutförs
- kontrollera att uppdrag utförs i enlighet med landstingets kvalitets- och effektivitetskrav, såsom dessa formulerats i uppdragsbeskrivningar, förfrågningsunderlag, anbud och avtal
- utveckla verksamheten för att skapa utrymme för nya och förbättrade tjänster.

Ansvar för uppföljning ska organiseras inom Ekonomienheten i landstinget, så att kraven på oberoende och specialistkompetens tillgodoses. Landstingsstyrelsen ska säkerställa att det finns tillräckliga resurser för uppföljningsarbetet.

Privata utförare verksamhet ska följas upp på samma sätt som landstingets egen verksamhet. Landstingsstyrelsen ska säkerställa att det finns uppföljningsplaner som beskriver hur uppföljningen ska ske.

Allmänhetens insyn

Allmänheten ska få skälig insyn i den verksamhet som överlämnats till privata utförare. I de avtal som tecknas med privata utförare ska anges vilken information som ska tillhandahållas landstinget och hur det ska ske. Landstinget ska endast efterfråga sådana uppgifter som det är tillåtet för den privata utföraren att lämna ut enligt personuppgiftslagen (1998:204). Landstinget ska inte heller begära in information som omfattas av sekretess hos landstinget, eftersom det inte medför möjligheter till insyn för allmänheten. Allmänheten ska kunna vända sig till landstinget för att ta del av informationen, men informationen behöver inte nödvändigtvis lämnas ut till landstinget innan det inkommit en begäran om att ta del av den.

Möjligheten till insyn ska ske oavsett information om

1. verksamhetens kvalitet och avvikelser i verksamheten:

brukarundersökningar, sammanställningar av inkomna rapporter, klagomål och synpunkter (inte uppgifter om enskilda som omfattas av sekretess), lex Mariaanmälningar (inte uppgifter om enskilda som omfattas av sekretess).

2. **personalen och dess villkor:** kompetens, utbildningsnivå och kapacitet, språkkunskaper, antalet anställda, antalet anställda omräknat till heltid, personalkontinuitet, organisation (inte om sekretess gäller enligt 31 kap 16 § OSL) och eventuella underleverantörer.

3. **miljöarbete**, i den utsträckning det är tillåtet enligt upphandlingslagstiftningen att ställa miljökrav.

Information som begärs in från privata utförare ska ha en koppling till den verksamhet som uppdraget avser. Vid bedömningen av vilka uppgifter som bör efterfrågas ska ledning sökas i eventuella branschöverenskommelser.

Krav på återkoppling

Landstingsstyrelsen ska årligen redovisa för fullmäktige hur arbetet med uppföljning och insyn i enlighet med detta program har bedrivits. Arbetet skall utföras inom ramen för ordinarie uppföljning.

OBS! Protokollet inte justerat.

Landstingsfullmäktiges Beslutsärenden

§ 105 Program för uppföljning av privata utförare

Diarienummer LD17/03424

Landstingsstyrelsens beslut

Landstingsstyrelsen föreslår fullmäktige:

1. Program för uppföljning av och insyn i verksamhet som utförs av privata utförare, enligt bilaga b), fastställs.

Sammanfattning av ärendet

Genom en lagändring som trädde i kraft den 1 januari 2015 så infördes nya krav på uppföljning och insyn när ett landsting överlåter vården av en kommunal angelägenhet till privata utförare. Fullmäktige ska för varje mandatperiod anta ett program med mål och riktlinjer för sådana kommunala angelägenheter som utförs av privata utförare. I programmet ska det också anges hur fullmäktiges mål och riktlinjer samt övriga föreskrifter på området ska följas upp och hur allmänhetens insyn ska tillgodoses. (3 kap. 19 b § KL)

I ärendet redovisas följande dokument:

- a) Beslutsunderlag. **Bilaga § 105 A**
- b) Program för uppföljning av och insyn i verksamhet som utförs av privata utförare. **Bilaga § 105 B**

Utdrag exp 2017-11-07 till 1. LF
2.
3.

Vid protokollet :

Simone Nordkvist

Bestyrkes i tjänsten

[Intygarens namn]

2017-10-23 Landstingsstyrelsens arbetsutskott
2017-11-06 Landstingsstyrelsen
2017-11-20--21 Landstingsfullmäktige

Utökning av Språktolknämnden i Dalarna

Ordförandens förslag

1. Språktolknämnden i Dalarna utökas med fler medlemskommuner.
2. Medlemskommuner i språktolknämnden är Landstinget Dalarna, Avesta kommun, Borlänge kommun, Falu kommun, Gagnefs kommun, Hedemora kommun, Leksands kommun, Ludvika kommun, Mora kommun, Orsa kommun, Rättviks kommun, Smedjebackens kommun samt Sätters kommun.
3. Reglemente för språktolknämnden i Dalarna, enligt bilaga b), godkänns.
4. Samverkansavtal för språktolknämnden i Dalarna, enligt bilaga c), godkänns.
5. Föreliggande förslag till budget 2018 för språktolknämnden i Dalarna, enligt bilaga e), godkänns.
6. Ikraftträdande av den utökade språktolknämnden i Dalarna sker från och med 2018-01-01.
7. Beslutet gäller under förutsättning att samtliga medlemskommuner fattar likalydiga beslut.

Sammanfattning

Borlänge kommun bedriver sedan mitten av 1970-talet språktolkverksamhet. Borlänge kommun och Landstinget Dalarna kom överens om att från och med 2013-03-06 samverka genom att inrätta en gemensam nämnd, kallad "Språktolknämnden i Dalarna". Från och med 2015-06-01 utökades nämnden med Falun, Gagnef, Hedemora, Leksand, Mora, Orsa, Smedjebacken och Sätters kommun i den gemensamma nämnden.

I nuläget har kommunerna Avesta, Ludvika och Rättviks kommun lämnat positivt besked angående deltagande i den gemensamma nämnden. Ett utökat deltagande i den gemensamma nämnde är positivt då det på sikt förväntas ge högre kvalitet gällande språktolförmedlingen.

Respektive kommuns fullmäktige fattar slutgiltigt beslut om deltagande i den gemensamma nämnden. Målet är att Avesta, Ludvika, och Rättviks kommun inträder i nämnden den 1 januari 2018. Undantag råder för Avesta

Datum	Dnr
2017-11-20- 21	LD17/03473

som inträder i nämnden från 2018-01-01 men först börjar nyttja avtalet i mars 2018.

I ärendet redovisas följande dokument:

- a) Beslutsunderlag
- b) Reglemente för språktolknämnden i Dalarna
- c) Samverkansavtal för språktolknämnden i Dalarna
- d) Kravspecifikation på språktolknämnden i Dalarna
- e) Förslag till budget 2018 för språktolknämnden i Dalarna
- f) Förhandlingsprotokoll Borlänge kommun och Vision

Beskrivning av ärendet och skälen för förslaget

Den enskildes rätt till tolk framgår av förvaltningslagen. En stor del av samhällstolkning har en stark koppling till myndighetsutövning, exempelvis sjukvård, domstolsförhandlingar m m. Traditionellt har i princip all samhällstolkning skett via offentligt ägda tolkförmedlingar.

Mot bakgrund av detta bedriver Borlänge kommun sedan 1970-talet en tolkförmedling som förmedlar språktolkar. Verksamheten är väl etablerad och fyller kommunala förvaltningars behov av språktolkar. Borlänge kommun och Landstinget Dalarna kom överens om att från och med 2013-03-06 samverka genom att inrätta en gemensam nämnd, kallad "Språktolknämnden i Dalarna". Från och med 2015-06-01 utökades nämnden med Falun, Gagnef, Hedemora, Leksand, Mora, Orsa, Smedjebacken och Sätters kommun i den gemensamma nämnden.

I nuläget har kommunerna Avesta, Ludvika och Rättviks kommun lämnat positivt besked angående deltagande i den gemensamma nämnden. Malung-Sälen, Vansbro och Älvdalens kommun avstår från att delta.

Ett viktigt skäl till att flera kommuner önskar ingå i den gemensamma nämnden är att tolkförmedlingen tillhandahåller tolktjänster med god kvalitet och en organisation som kan svara mot det stora behov av tolkar som finns. Genom att ingå i den gemensamma nämnden krävs ingen upphandling av tolktjänster. För förmedlingen innebär utökningen av antalet medlemmar större möjlighet att bibehålla en kvalitativ god nivå på tolkverksamheten, vilket gagnar den gemensamma nämndens medlemmars behov av tolkar.

Respektive kommuns fullmäktige fattar slutgiltigt beslut om deltagande i den gemensamma nämnden. Målet är att Avesta, Ludvika, och Rättviks kommun inträder i nämnden den 1 januari 2018. Undantag råder för Avesta som inträder i nämnden från 2018-01-01 men först börjar nyttja avtalet i mars 2018.

Datum	Dnr
2017-11-20- 21	LD17/03473

Patientperspektiv

Beslutet säkerställer en fortsatt bra leverans av språktolkar.

Ekonomi och finansiering

Samverkansavtalet reglerar de ekonomiska förehavandena. Förslaget är kostnadsneutralt för Landstinget Dalarna.

Likabehandling

Beställande enheter ska vid behov kunna beställa manlig eller kvinnlig tolk. Borlänge kommun är värdkommun och därmed arbetsgivaransvarig. Borlänge kommun har en likabehandlingspolicy.

Juridik

Vid samverkan mellan offentliga anvisar kommunallagen till gemensam nämnd. God tillgång till kvalitetssäkrade och kunniga språktolkar är en lagstadgad rättighet.

Medarbetarperspektiv och arbetsmiljö

God tillgång till kvalitetssäkrade och kunniga språktolkar är ett viktigt verktyg för hälso- och sjukvårdspersonal för vård och behandling.

Samverkan med fackliga organisationer

Samverkan enligt MBA äger rum 30 oktober.

Uppföljning

Samverkansavtalet innehåller stadgande om uppföljning både vad gäller ekonomi som verksamhet.

Författningssamling Borlänge kommun

Reglemente

Språktolknämnden i Dalarna

Beslutad av kommunfullmäktige Klicka här för att ange datum

BORLÄNGE

Metadata om dokument

Dokumentnamn Dokumentnamn		Dokumenttyp Lägg in text	Omfattar Lägg in text
Dokumentägare Lägg in text	Dokumentansvarig Lägg in text	Publicering Lägg in text	
Författningsstöd Lägg in text			
Beslutad Välj datum	Bör revideras senast Välj datum	Beslutinsats Lägg in text	Diarienummer Lägg in text
Revidering 1 Lägg in datum och paragraf	Klicka eller tryck här för att ange text.		
Revidering 2 Lägg in datum och paragraf	Klicka eller tryck här för att ange text.		
Revidering 3 Lägg in datum och paragraf	Klicka eller tryck här för att ange text.		

Innehåll

Allmänna bestämmelser	4
1 Vårdkommun och organisation	4
2 Nämndens uppgifter	4
3 Ansvar och rapporteringsskyldighet	4
4 Sammansättning	5
5 Ersättnings tjänstgöring och ersättning	5
6 Inkallande av ersättare	5
7 Ersättare för ordföranden	5
8 Sammanträdena	6
9 Ordföranden	6
10 Justering av protokoll	6
11 Reservation	6
12 Särskilt yttrande	7
13 Delgivning	7
14 Undertecknande av handlingar	7
15 Sammanträden	7
16 Särskilda bestämmelser	7
16.1 Styrande lagstiftning	7
16.2 Driftsansvar	7

Ikraftträdande

Borlänge kommun och Landstinget Dalarna har kommit överens om att från och med 2013-03-06 samverka genom att inrätta en gemensam nämnd. 2015-06-01 utökades nämnden med Falun, Gagnefs, Hedemora, Leksands, Mora, Orsa, Smedjebackens och Sätters kommun. Från och med 2018-01-01 utökades nämnden med Avesta, Ludvika och Rättviks kommun.

Reglementet gäller från och med den 1 januari 2018.

Allmänna bestämmelser

Utöver vad som föreskrivs om nämnder i Kommunallagen gäller detta reglemente och ett mellan Landstinget och kommunerna ingånget samverkansavtal för den gemensamma nämnden.

1 Vårdkommun och organisation

Borlänge kommun är vårdkommun för den gemensamma nämnden för språktolkförmedling. Nämnden har sitt arbetsställe och säte i vårdkommunen och ingår i vårdkommunens organisation.

Organisationens beslutande organ är den gemensamma nämnden. Till nämndens förfogande skall det finnas en samordningsgrupp. Ansvarig chef för tolkförmedlingsorganisationen utses av vårdkommunen.

2 Nämndens uppgifter

Nämnden skall, inom ramen för den kommunala kompetensen och självkostnadsprincipen, utföra språktolkförmedlingstjänster avseende kontakttolkar, telefontolkar och videowebbtolkar i enlighet med för var tid av samordningsgruppen fastställd kravspecifikation.

Nämnden skall också teckna uppdragsavtal med tolkar för att tillgodose myndigheternas egna behov av kompetenta och tillgängliga kontakttolkar, telefontolkar och videowebbtolkar.

Språktolknämnden i Dalarna har det samlade ansvaret för drift och förvaltning av språktolkförmedlingsverksamhet i enlighet med tecknat samverkansavtal, samt de mål, riktlinjer som respektive fullmäktige har bestämt. Därtill tillhörande föreskrifter som kan finnas i olika lagar och föreskrifter samt bestämmelser i detta reglemente.

3 Ansvar och rapporteringsskyldighet

Språktolknämnden i Dalarna ska ansvara för att verksamheten bedrivs i enlighet med lagar och förordningar och föreskrifter, de mål och riktlinjer som fullmäktige har bestämt samt bestämmelser i detta reglemente.

Språktolknämnden skall till respektive styrelse och fullmäktigerapportera hur verksamheten utvecklas och hur den ekonomiska ställningen är under budgetåret.

4 Sammansättning

Språktolknämnden i Dalarna skall bestå av två ledamöter och ersättare vardera för Borlänge kommun och Landstinget Dalarna, samt en ledamot och två ersättare vardera för övriga deltagande kommuner.

5 Ersättarnas tjänstgöring och ersättning

Om en ledamot är förhindrad att inställa sig till ett sammanträde eller att vidare delta i ett sammanträde, skall en ersättare från respektive huvudman tjänstgöra i ledamotens ställe. Respektive huvudmans fullmäktiges inkallelseordning gäller.

En ledamot som inställer sig under ett pågående sammanträde har rätt att tjänstgöra även om en ersättare har trätt in i ledamotens ställe.

En ersättare som har börjat tjänstgöra har dock alltid företräde oberoende av turordningen. Om styrkebalansen mellan partierna därigenom påverkas får en ersättare som inställer sig under pågående sammanträde träda in i stället för en ersättare som kommer längre ner i ordningen.

Ledamot eller ersättare i den gemensamma nämnden ska erhålla ersättning för uppdraget från den huvudman som valt ledamoten och ersättaren i enlighet med den huvudmannens ersättningsregler för förtroendevalda. Även de kostnader i samband med inställelse och tjänstgöring i den gemensamma nämnden bekostas av den huvudman som valt ledamoten och ersättaren.

En ledamot eller en ersättare som har avbrutit sin tjänstgöring på grund av jäv i ett ärende får åter tjänstgöra, sedan ärendet har handlagts. En ledamot som har avbrutit tjänstgöringen en gång under sammanträdet på grund av annat hinder än jäv, får åter tjänstgöra om ersättarens inträde har påverkat styrkebalansen mellan partierna. Ersättare som ej tjänstgör har rätt att delta i överläggningarna men ej i besluten. Ej tjänstgörande ersättare har rätt att få sin mening antecknad till protokollet.

6 Inkallande av ersättare

En ledamot som är förhindrad att delta i ett sammanträde eller i en del av ett sammanträde, skall snarast anmäla detta till sina ersättare, samt meddela nämndsekreteraren om vilken ersättare som närvarar på sammanträdet.

7 Ersättare för ordföranden

Om varken ordföranden eller vice ordförande kan delta i ett helt sammanträde eller i del av ett sammanträde fullgör den till åldern äldste ledamoten ordförandes uppgifter.

Om ordföranden på grund av sjukdom eller av annat skäl är hindrad att fullgöra uppdraget för en längre tid, får nämnden utse en annan ledamot att vara ersättare för ordföranden. Ersättaren fullgör ordförandens samtliga uppgifter.

8 Sammanträdena

Nämnden sammanträder på dag och tid som nämnden bestämmer.

Ordföranden ansvarar för att kallelse utfärdats till sammanträden. Kallelsen skall innehålla uppgift om tid och plats för sammanträde.

Kallelsen skall på lämpligt sätt tillställas varje ledamot och ersättare samt annan förtroendevald som får närvara vid sammanträdet senast fyra dagar före sammanträdesdagen.

Kallelse bör åtföljas av föredragningslista. Ordföranden bestämmer i vilken utsträckning handlingar som tillhör ett ärende på föredragningslistan ska bifogas kallelsen. I undantagsfall får kallelse ske på annat sätt.

När varken ordförande eller vice ordförande kan kalla till sammanträde skall den till åldern äldste ledamoten göra det.

9 Ordföranden

Posterna som ordförande respektive vice ordförande skall innehas av en av de valda ledamöterna från värdkommunen samt en av de valda ledamöterna från Landstinget Dalarna. Posterna som ordförande respektive vice ordförande skall rotera mellan ovanstående parter vartannat år.

Det åligger ordföranden för nämnden att

- med uppmärksamhet följa frågor av betydelse för nämndens utveckling och ekonomiska intressen samt effektiviteten i verksamheten och ta initiativ i dessa frågor,
- företräda nämnden, med rätt att sätta annan i sitt ställe, vid förhandlingar, sammanträden, uppvaktingar och konferenser med myndigheter, företag och enskilda.

10 Justering av protokoll

Protokollet justeras av ordföranden och en ledamot.

Nämnden kan besluta att en paragraf i protokollet skall justeras omedelbart. Paragrafen bör redovisas skriftligt innan nämnden justerar den. Anslagsbevis samt protokoll skickas till respektive kommun/landsting via myndighetsbrevlåda efter justering för direkt anslag och delgivning till fullmäktige.

11 Reservation

Om en ledamot har reserverat sig mot ett beslut och ledamoten vill motivera reservationen, skall ledamoten göra det skriftligt. Motiveringen skall lämnas före den tidpunkt som fastställts för justering av protokollet. Om nämnden beslutar att omedelbart justera den paragraf i protokollet som reservationen avser, skall motiveringen dock lämnas så snart det kan ske och senast under den sammanträdesdag då beslutet fattades.

12 Särskilt yttrande

Ledamot som vill lämna ett särskilt yttrande till protokollet skall anmäla detta innan sammanträdet avslutas och lämnas inom de tidsfrister som gäller för skriftliga yttranden.

13 Delgivning

Delgivning med nämnden sker med ordföranden, sektorchef eller annan anställd som nämnden bestämmer.

14 Undertecknande av handlingar

Avtal och andra från nämnden utgående handlingar skall undertecknas av ordföranden eller vid förfall för denne av vice ordförande och kontrasigneras av handläggande tjänsteman. Handlingar som hänför sig till delegerade ärenden skall undertecknas av delegaten.

15 Sammanträden

Den gemensamma nämnden skall sammanträda minst två gånger per år, på dag och tid som nämnden bestämmer. Nämnden sammanträder i Borlänge kommun om inte nämnden själv bestämmer annat.

16 Särskilda bestämmelser

16.1 Styrande lagstiftning

Rätten till tolk framgår bland annat av Förvaltningslagen 8§ innebärande att i de fall en myndighet har att göra med någon som inte behärskar svenska eller som är allvarligt hörsel- eller talskadad, bör myndigheten vid behov anlita tolk.

Skyldigheten att säkerställa patienters rätt till information, delaktighet och medinflytande i samband med vård och behandling framgår av Hälso- och sjukvårdslagen (1982:763), Patientsäkerhetslagen (2010:659) och Patientdatalagen.(2008:355)

De deltagande kommunerna och landstinget behöver därför säkerställa myndigheternas behov av såväl kontakttolkar, telefontolkar som videowebbtolkar.

16.2 Driftsansvar

Nämnden skall, inom ramen för den kommunala kompetensen och självkostnadsprincipen, bedriva språktolkförmedlingsverksamhet samt teckna uppdragsavtal med tolkar för att tillgodose parternas behov av kompetenta och tillgängliga kontakttolkar, telefontolkar och videowebbtolkar.

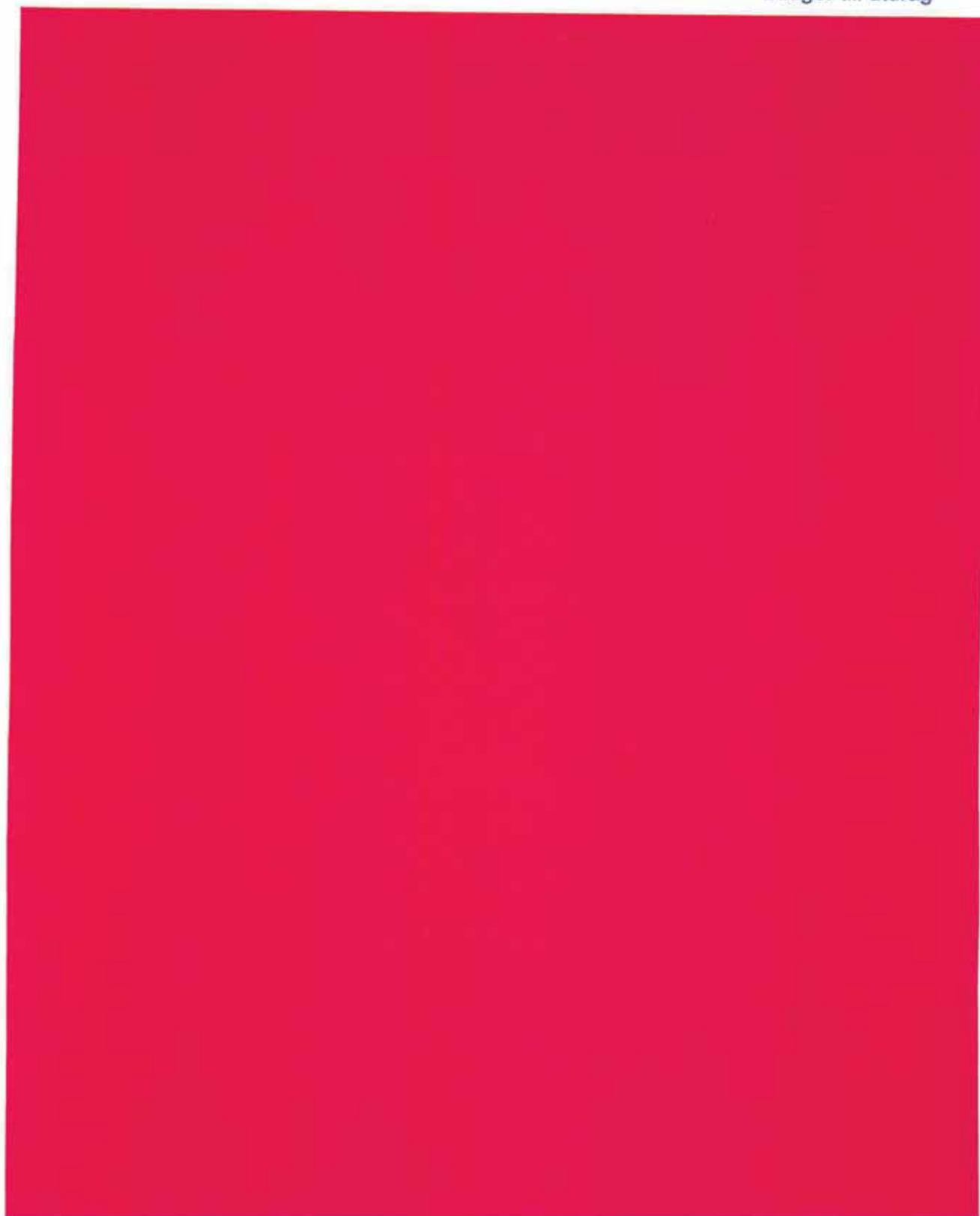
Språktolknämnden i Dalarna har det samlade ansvaret för drift och förvaltning av tolkförmedlingsverksamhet i enligt med tecknat samverkansavtal, samt de mål, riktlinjer som respektive fullmäktige har bestämt, de föreskrifter som kan finnas i olika författningar samt bestämmelser i detta reglemente.

Nämnden skall regelmässigt till respektive fullmäktige rapportera hur verksamheten utvecklas och hur den ekonomiska ställningen är under budgetåret.

Nämnden utövar det övergripande arbetsgivaransvaret inom sitt verksamhetsområde.

Utifrån sitt uppdrag skall nämnden tillse att intern kontroll och uppföljning fungerar tillfredsställande.

Nämnden är personuppgiftsansvarig enligt gällande lagstiftning inom sitt verksamhetsområde.

Avtal om samverkan för Språktolknämnden i Dalarna

Innehåll	
Avtalsparter	3
Kontaktpersoner för avtalet	4
Kontakt vid avrop av tolk.....	5
1 Bakgrund.....	6
2 Avtalsform	6
3 Syfte	6
4 Nämndens sammansättning	6
5 Giltighetstid och uppsägning	7
6 Nya medlemmar	7
7 Ändring och omförhandling.....	7
7.1 Omförhandling	7
7.2 Tillägg eller förändring av avtalet.....	7
8 Tvist.....	7
9 Omfattning	7
10 Ekonomi.....	7
10.1 Kostnader och fördelningsnyckel	8
10.2 Underskott/överskott i verksamheten.....	8
10.3 Budget och verksamhetsplan	8
10.4 Verksamhetssystem, telefon och arkiv	8
10.5 Lokal	9
10.6 Inventarier	9
11 Organisation	9
12 Ansvar.....	9
13 Samordning.....	9
13.1 Samordningsgrupp	9
13.2 Enhetschef.....	10
14 Insyn	10
15 Arkivhantering	10
16 Utvärdering.....	10
17 Verksamhetens upphörande	11

Avtal om samverkan för Språktolknämnden i Dalarna

Avtalstid: 2018-01-01 till och med 2020-12-31

Samverkansparter: Landstinget Dalarna och deltagande kommuner Detta avtal ersätter avtal om samverkan i gemensam nämnd för språktolk- och översättarverksamhet Borlänge kommun och Landstinget Dalarna för perioden 2018-01-01 – 2020-12-31

Avtalsparter

Parter	Organisationsnummer	Hemsida
1. Landstinget Dalarna Box 712 791 29 Falun	232100-0180	www.ltdalarna.se
2. Borlänge Kommun 781 81 Borlänge	212000-2239	www.borlange.se
3. Falu Kommun 791 83 Falun	212000-2221	www.falun.se
4. Gagnef Kommun 785 80 Gagnef	212000-2155	www.gagnef.se
5. Hedemora Kommun Box 201 776 28 Hedemora	212000-2254	www.hedemora.se
6. Leksand Kommun Box 303 Leksand	212000-2254	www.leksand.se
7. Mora Kommun 792 80 Mora	212000-2213	www.mora.se
8. Orsa Kommun Box 23 794 21 Orsa	212000-2189	www.orsa.se
9. Smedjebackens Kommun 771 81 Smedjebacken	212000-2130	www.smedjebacken.se
10. Säter Kommun Rådhuset 783 27 Säter	212000-2247	www.sater.se
11. Rättvik kommun 795 80 Rättvik	212000-2171	www.rattvik.se
12. Ludvika kommun 791 82 Ludvika	212000-2270	www.ludvika.se
13. Avesta kommun 774 81 Avesta	212000-2262	www.avesta.se

Kontaktpersoner för avtalet

Landstinget Dalarna	Lars Johansson Avtalschef Epost: lars.johansson@ltdalarna.se Tfn 070 – 605 0627
Borlänge Kommun	Marianne Sjöström Verksamhetschef Epost: marianne.sjostrom@borlange.se Tfn 0243-74 881 Carina Johansson Enhetschef Epost: carina.johansson@borlange.se Tfn 0243- 749 42
Falu Kommun	Ylva Renström Socialchef Epost: ylva.renstrom@falun.se Tfn 023-827 94
Gagnefs Kommun	Torben Stenberg Verksamhetschef integration Epost: torben.stenberg@gagnef.se Tfn 0241-152 51
Hedemora Kommun	Epost: Tfn
Leksands Kommun	Zilha Fific Avdelningschef Familj och stöd Epost: zilha.fific@leksand.se Tfn 0247-802 92
Mora Kommun	Åke Nyström Integrationschef Epost: ake.nystrom@mora.se Tfn 0250-261 06
Orsa Kommun	Epost: Tfn
Smedjebackens Kommun	Jesper Folkesson Avdelningschef Arbetsmarknad/Integration Epost: jesper.folkesson@smedjebacken.se Tfn 0240- 66 00 88
Säter kommun	Eva Jondelius Verksamhetsområdeschef Individ och familjeomsorg Epost: eva.jondelius@sater.se Tfn 0225-
Rättviks kommun	Anna Börjel Integrationssamordnare Epost: anna.borjel@rattvik.se Tfn: 0248-702 00

Ludvika kommun	Namn Epost: Tfn:
Avesta kommun	Birgitta Hägg Integrations strateg Epost: birgitta.hagg@avesta.se Tfn: 0226-645007

Kontakt vid avrop av tolk

Borlänge kommun
Tfn 0243- 74 900
Epost: tolkformedlingen@borlange.se
Tsr-online: Kontakta tolkförmedlingen för inloggningsuppgifter

Deltagande kommuner (benämns fortsättningsvis deltagande kommuner) och Landstinget Dalarna överenskommer om att från och med den 1 januari 2018 utöka deltagandet i den gemensamma nämnden enligt Kommunallagen 3 kap. 3 a § och i övrigt i enlighet med bestämmelserna i nämnda lag för sådan nämnd, kallad Språktolknämnden i Dalarna. Samverkan för Språktolknämnden i Dalarna regleras i följande avtal.

1 Bakgrund

Såväl Landstinget Dalarna som deltagande kommuner har behov av kompetenta och tillgängliga kontakttolkar, telefontolkar och videowebbtolkar.

Rätten till tolk framgår bland annat av Förvaltningslagen 8 § varav det framgår att i de fall en myndighet har att göra med någon som inte behärskar svenska eller som är allvarligt hörsel- eller talskadad, bör myndigheten vid behov anlita tolk. Mot denna bakgrund driver värdkommunen Borlänge kommun tolkförmedlingstjänster i egen regi avseende kontakttolkar, telefontolkar och videowebbtolkar.

Skyldigheten att säkerställa patienters rätt till information, delaktighet och medinflytande i samband med vård och behandling framgår av Hälso- och sjukvårdslagen, Patientsäkerhetslagen och Patientdatalagen.

2 Avtalsform

Detta samverkansavtal reglerar samverkan mellan parterna i den nya gemensamma nämnden för att i första hand tillgodose parternas gemensamma intressen av en god och välfungerande språktolkförmedlingsverksamhet.

3 Syfte

Syftet med detta samverkansavtal är att reglera parternas samverkan i den nya gemensamma nämnden för att därmed säkerställa att parterna gemensamt och inom ramen för den kommunala kompetensen, och självkostnadsprincipen, bereds möjlighet att nyttja resurser som tillgodoser parternas behov av språktolkförmedlingstjänster avseende kompetenta kontakttolkar, telefontolkar och videowebbtolkar.

4 Nämndens sammansättning

Språktolknämnden i Dalarna skall bestå av två ledamöter och ersättare vardera för Borlänge kommun och Landstinget Dalarna, samt en ledamot och två ersättare vardera för övriga deltagande kommuner.

Posterna som ordförande respektive vice ordförande skall innehas av en av de valda ledamöterna från värdkommunen samt en av de valda ledamöterna från Landstinget Dalarna.

Posterna som ordförande respektive vice ordförande skall rotera mellan ovanstående parter vartannat år.

5 Giltighetstid och uppsägning

Avtalet gäller fr.o.m. 2018-01-01 från det att avtalet undertecknats av behöriga firmatecknare fram till och med 2020-12-31. Avtalet förlängs därefter årligen med ett år i sånder såvida avtalet inte uppsagts skriftligen senast den 30 dec året innan avtalstidens utgång.

6 Nya medlemmar

Parterna ser positivt på möjligheten att utöka den gemensamma nämnden med fler medlemmar efter beslut i befintliga och tillkommande medlemmars fullmäktige.

7 Ändring och omförhandling

7.1 Omförhandling

Om det efter dagen för detta avtals ikraftträdande sker väsentliga förändringar av de förutsättningar som avtalet baseras på, har vardera part rätt att begära förhandling om ändring av de delar av avtalet som påverkas därav. Med väsentliga förändringar avses förändringar som ligger utanför parts kontroll och som part inte rimligen kunnat förutse vid avtalets ingående och som medför väsentliga negativa konsekvenser för part som inte på annat sätt regleras i detta avtal.

7.2 Tillägg eller förändring av avtalet

Tillägg eller förändringar av avtalet skall beslutas av samtliga parter fullmäktige.

8 Tvist

Tvister angående tolkning och/eller tillämpningen av detta avtal, och övriga överenskommelser mellan de samverkande parterna, skall i första hand lösas genom förhandlingar mellan parterna. För den händelse överenskommelse inte kan träffas skall tvister avgöras i allmän domstol.

9 Omfattning

För samarbetet skall finnas en gemensam organisation bestående av en nämnd som till sitt förfogande har en samordningsgrupp. Förvaltningen av tolkförmedlingstjänster sker genom en tolkförmedlingsorganisation som är underställd nämnden och samordningsgruppen. Denna tolkförmedlingsorganisation skall för ingående parter räkning utföra språktolkförmedlingstjänster avseende kontakttolkar, telefontolkar och videowebbtolkar i enlighet med för var tid av samordningsgruppen fastställd kravspecifikation.

10 Ekonomi

Den nya gemensamma nämndens huvudsakliga mål är att vara självförsörjande och inte beroende av att uppbära bidrag från medlemmarna. Organisationen har att följa självkostnadsprincipen.

10.1 Kostnader och fördelningsnyckel

För det fall att kostnaderna i verksamheten överskrider intäkterna skall dessa kostnader fördelas enligt följande:

Samtliga kostnader för tolkförmedlingsverksamheten, exklusive arvoden och ersättningar till språktolkar, skall fördelas mellan parterna med ledning av en procentuell proportionering mellan parterna (antalet uppdrag för enskild parts räkning/ totala antalet tolkuppsdrag).

Fördelningsnyckel inför kommande år baseras på utfallet för respektive part med ledning av faktiskt antal uppdrag från den första januari till den 31 augusti första året och därefter verksamheten från den 1 september kommande år t o m den 31 augusti nästa år.

Fördelningsnyckel vid avtalets ingående framgår av bilaga.

I händelse av att enstaka tolkuppsdrag utförs på uppdrag av extern part, med beaktande av den kommunala kompetensen, skall förmedlingskostnaden uttas av beställaren och inte belasta avtalsparterna.

Samtliga arvoden och ersättningar till tolk delges årligen av den gemensamma nämnden efter förslag från samordningsgruppen samt efter fackliga förhandlingar och i samband med revision.

Arvoden och ersättningar till tolk – exklusive övriga kostnader enligt bilaga utfaktureras direkt till beställande enhet/klinik med angivande av beställningsnummer.

För det fall att nya medlemmar upptas i nämnden fördelas intäkter och kostnader enligt ovanstående fördelningsnyckels principer.

Intäkter och kostnader fördelas mellan parterna med stöd av fördelningsnyckeln genom en preliminär debitering årsvis, som avräknas i efterskott, och redovisas efter bokföringsårets utgång. Preliminär debitering bestäms på första samordningsgruppsammansammanträdet varje år.

10.2 Underskott/överskott i verksamheten

Eventuellt underskott eller överskott regleras årligen i samband med årsbokslut baserat på fördelningsnyckeln. (Se 10.1)

10.3 Budget och verksamhetsplan

Verksamhetsplan och budget för gemensamma kostnader för tolkförmedlingsverksamheten skall tillställas samordningsgruppen senast den 31 oktober årligen samt beslutas vid nämndens sista sammanträde.

Budgetförslaget skall innehålla förslag till arvoden och kostnadsersättningar till språktolkar samt ersättning till tolkförmedlingsverksamheten.

10.4 Verksamhetssystem, telefon och arkiv

Verksamhetssystem och register som förs av den gemensamma organisationen skall ständigt ajourhållas. Systemet skall inte innehålla så kallade känsliga personuppgifter, såsom namn eller personnummer. I de fall adress är nödvändig för genomförande av tolkuppsdraget och behöver dokumenteras skall uppgiften raderas efter slutfört uppdrag.

Beställande enhet skall informera tolkförmedlingen om skyddade personuppgifter eller om man har kännedom om hotbild. I dylika fall får adressuppgiften inte noteras i verksamhetssystem.

In- och utgående telefonlinjer och annan för ändamålet nödvändig teknisk hård- och mjukvara skall anpassas till verksamhetens omfattning och behov.

10.5 Lokal

Vårdkommunen upplåter, mot marknadsmässig ersättning, erforderliga lokaler för den gemensamma nämnden och dess verksamhet.

10.6 Inventarier

Vårdkommunen upplåter, mot marknadsmässig ersättning, erforderliga inventarier till den gemensamma nämnden och dess verksamhet. Vårdkommunen ansvarar för nya investeringar avseende inventarier, för vilka den gemensamma nämnden erlägger ersättning till vårdkommunen.

11 Organisation

Borlänge kommun är vårdkommun för den gemensamma nämnden och språktolkförmedlingsorganisationen. Organisationen har sitt arbetsställe och säte i Borlänge kommun. Den gemensamma organisationens namn är "Borlänge kommuns språktolkförmedling".

12 Ansvar

Vårdkommunen ansvarar för att efterfrågade språktolktjänster följer de lagar och bestämmelser som reglerar språtolkuppdrag samt för att verksamheten uppfyller de myndighetskrav och rekommendationer som finns i Arbetsmiljöverkets och Kammarkollegiets föreskrifter.

Vårdkommunen förbinder sig att mot myndigheter och andra fullgöra de skyldigheter som verksamheten föranleder vid varje tillfälle. Detta innebär exempelvis att Borlänge kommun skall tillse att försäkring tecknas och vidmakthålls om skador vållas av organisationen eller dess anställda.

13 Samordning

Den gemensamma nya organisationens beslutande organ är den gemensamma nämnden. Till nämndens förfogande skall inrättas en samordningsgrupp. Ansvarig chef för tolkförmedlingsorganisationen utses av vårdkommunen.

13.1 Samordningsgrupp

En samordningsgrupp skall utses och bestå av 2-3 utsedda företrädare för vårdkommunen och Landstinget Dalarna. Övriga deltagande kommuner utser en företrädare per kommun.

Samordningsgruppen ansvarar för samordningen av verksamheten i organisationen. Enhetschef för språktolkförmedlingen i Borlänge kommun är sammankallande. Ansvarig chef för språktolkförmedlingen är ordförande i samordningsgruppen.

Samordningsgruppen sammanträder 3-4 ggr/år, plats bestäms på förhand i samråd med samordningsgruppens deltagare.

Samordningsgruppen skall:

- vara en länk till respektive samverkande part
- årligen föreslå verksamhetsplan
- ge förslag till ekonomiska beslut
- behandla frågor som rör samordningen mellan olika samverkande parter såsom exempelvis mindre förändringar av kravspecifikationen enligt bilaga inom ramen för avtalet
- genom enhetschef för språktolkförmedlingsverksamheten följa upp verksamheten i syfte att säkerställa att samverkan sker på bästa sätt
- följa upp de övergripande mål som angivits för språktolkförmedlingsverksamheten och i verksamhetsplanen
- utvärdera verksamheten och hur utvärderingen ska genomföras

Samtliga punkter ovan rapporteras till nämnden för information och beslut.

13.2 Enhetschef

Inom språktolkförmedlingsverksamheten skall en enhetschef finnas utsedd. Enhetschef har särskilt ansvar för att:

- utveckla de gemensamma arbetsformerna
- medverka vid samråd
- sammankalla och medverka vid samordningsgruppens och den gemensamma nämndens möten
- verka för att ha ett ömsesidigt utbyte med andra Tolkservicerådet (TSR), språktolkförmedlingar och andra relevanta aktörer, exempelvis tillsynsmyndigheter
- genomföra intern utvärdering genom att föra relevant statistik
- årligen sammanställa statistik och redovisa densamma till samordningsgruppen vid första samordningsgruppssammanträdet varje år
- rapportera till samordningsgruppen
- upprätta en verksamhetsplan senast 31 oktober avseende nästkommande år
- upprätta verksamhetsberättelse i samband med årsbokslut.

14 Insyn

Samtliga medlemmar har rätt till löpande insyn i förvaltning och redovisning avseende den gemensamma nämnden och dess verksamhet. Den gemensamma nämnden ansvarar för att till respektive fullmäktige rapportera hur verksamheten utvecklas samt för den ekonomiska ställningen i verksamheten.

15 Arkivhantering

Vårdkommunen ansvarar för att nämndens arkiv vårdas i enlighet med bestämmelserna i arkivlagen. För tillsyn över nämndens arkivverksamhet svarar arkivmyndigheten i vårdkommunen.

16 Utvärdering

Utvärdering av verksamheten skall göras årsvis och redovisas för samordningsgruppen och gemensam nämnd årligen vid det första mötet efter årsskiftet. Utvärderingen skall belysa såväl kvalitativa som kvantitativa värden. De mål och de syften som är uppsatta av den

gemensamma samordningsgruppen skall kunna utläsas ur utvärderingen. Den kvalitativa utvärderingen belyser bland annat hur samverkan har utfallit.

17 Verksamhetens upphörande

För det fall att den gemensamma verksamheten upphör kvarstår inventarier och lokaler hos värdkommunen. Anställda i verksamheten kvarstår med värdkommunen som arbetsgivare.

Kostnader för avveckling samt tillgångar i verksamheten fördelas enligt samma modell som kostnaderna för den aktiva verksamheten enligt p. 10 Ekonomi i förevarande avtal. Samtliga avvecklingskostnader ska vara reglerade senast sex månader efter verksamhetens upphörande.

Detta avtal är upprättat i 13 likalydande exemplar där Borlänge kommun,
Landstinget Dalarna och samtliga deltagande kommuner innehar varsitt exemplar.

Ort och datum _____

Borlänge kommun

_____

Ort och datum _____

Avesta kommun

_____

Ort och datum _____

Gagnefs kommun

_____

Ort och datum _____

Leksands kommun

_____

Ort och datum _____

Mora kommun

_____

Ort och datum _____

Rättviks kommun

_____

Ort och datum _____

Sätters kommun

_____

Ort och datum _____

Landstinget Dalarna

_____

Ort och datum _____

Falu kommun

_____

Ort och datum _____

Hedemora kommun

_____

Ort och datum _____

Ludvika kommun

_____

Ort och datum _____

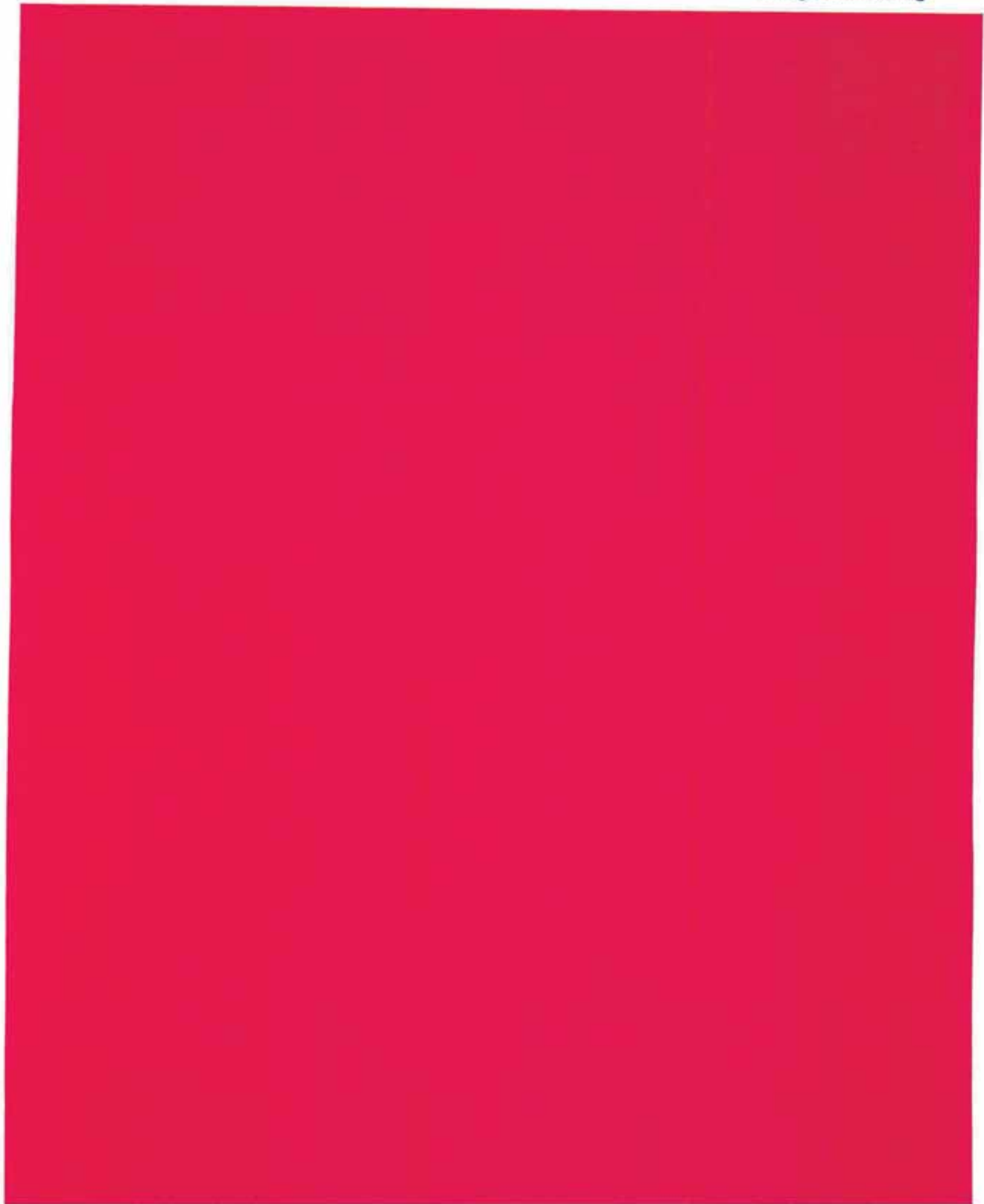
Orsa kommun

_____

Ort och datum _____

Smedjebackens kommun

_____

Kravspecifikation, ansvar och rutiner inom Språktolkförmedlingen

Beslutad av kommunfullmäktige Klicka här för att ange datum

BORLÄNGE

Innehåll

1	Programförklaring	3
2	Kompetens och kvalitet	3
3	Brukarens/patientens ställning	3
4	Vårdkommunens ansvar för förmedlade tolkupdrag.....	4
5	Vårdkommunens ansvar för kvalitetssäkringssystem.....	4
6	Personal.....	5
6.1	Arbetsgivaransvar.....	5
6.2	Bemanning.....	5
7	Försäkring i verksamheten	5
8	Ersättningar	5
8.1	Arvodet och kostnadsersättningar till tolkar	5
9	Försäkringar, skatter och avgifter för språktolkar	5
10	Beställning och avbeställning av uppdrag	6
10.1	Beställning	6
10.2	Rangordning vid beställning	6
10.3	Beställningsbekräftelse	6
10.4	Bekräftelse på utfört uppdrag.....	6
10.5	Avbeställning	6
10.6	Kontinuitet tolkar	7
10.7	Samordning	7
10.8	Utbyte av tolk, avbrytande av uppdrag, misskötsel, avstängning.....	7
10.9	Inställelsetid för kontakttolk	7
11	Uppdragets utförande	8
12	Utvärdering.....	8
13	Avvikelse rapportering	8
14	Fakturering	8
15	Underleverantör	9
16	Sekretess, tystnadsplikt och skyddade personuppgifter	9
17	Dokumentation	9

1 Programförklaring

Världkommunens språktolkförmedling som har funnits sedan 1974 är kvalitets- och miljöcertifierade enligt FR2000 sedan 2010. Certifieringen innehåller ett ledningssystem som ska säkerställa förverkligandet av våra dokumenterade riktlinjer.

Världkommunens språktolkförmedling är medlem i Tolksericerådet, en branschorganisation som förespråkar vikten av kvalitativ tolkservice och värnar om kompetenta tolkar samt att ta vara på deras yrkeskunnande.

Språktolkförmedlingens verksamhet regleras genom lagar och förordningar, föreskrifter och allmänna råd.

2 Kompetens och kvalitet

Språktolkförmedlingen ska i princip kunna förmedla språktolktjänster i alla språk, där det finns behov av språktolktjänst.

Förmedlade språktolkar ska i första hand, så långt detta är möjligt, tillhandahålla av Kammarkollegiet auktoriserad tolk, i andra hand språktolk med utbildningsbevis och i tredje hand språktolk som genomgått minst grundutbildning för språktolkar och avlagt kunskapstest samt erhållit grundläggande introduktion i tolkyrket. Inom hälso- och sjukvård skall i första hand av Kammarkollegiet auktoriserad tolk med sjukvårdskompetens tillsättas och därefter efter ovanstående rangordning.

Samtliga språktolkar – oavsett kompetens – ska känna till och tillämpa Kammarkollegiets vägledning "god tolksed, vägledning för auktoriserade tolkar" www.kammarkollegiet.se

Tolkförmedlingens riktlinjer gällande rekrytering av tolkspiranter innefattar både skriftligt och muntligt prov inledningsvis. Den som klarar av proven ska intervjuas av ansvarig personal för rekrytering. Minimikravet är att tolken skall ha genomgått grundutbildning för kontakttolkar, samt ha såväl informell som social kompetens och samarbetsförmåga, god kommunikation med brukaren och personalen samt goda kunskaper i både svenska och tolkspråket.

Utöver detta skall tolken vara lämplig och redbar. Tolkförmedlingen skall också verka för rekrytering av tolkar som auktoriserats av Kammarkollegiet samt auktoriserade med specialkompetens.

Språktolkförmedlingen ska satsa på kompetens och kvalitet genom att ställa höga krav på anlitade språktolkar samt förmedlingspersonal. Förmedlingspersonalen ska ha genomgått en utbildning i bemötande av kunder och tolkar.

Språktolkförmedlingen ska erbjuda och arrangera utbildning av tolkanvändarna genom föreläsningar med temat "att tala genom tolk". Fortbildning skall alltid vara aktuell i tolkförmedlingens policy både gällande tolkar samt personal.

3 Brukarens/patientens ställning

Tolkning ska ges i samverkan med bägge parter. Grunden för detta är information och delaktighet och ett gott bemötande. Det personliga bemötandet skall utmärkas av hög kvalitet och helhetssyn. Den som har behov av språktolk skall i kontakt med inhyrd tolk uppleva att

- De bemöts med respekt och omtanke med hänsyn till rätten till integritet och sekretess.
- De får erforderlig information för att förstå myndigheten eller vårdens innehåll och sina rättigheter.
- De får korrekt service/vård.

4 Vårdkommunens ansvar för förmedlade tolkupdrag

Vårdkommunen

- Är samordningsansvarig gentemot namngiven tolk.
- Skall informera samtliga tolkar om lagstiftningen gällande sekretess för tolkar samt tillse att tolkarna undertecknar sekretessförbindelse.
- Ansvarar för att beställd tolk finns på plats vid överenskommen start för uppdraget.
- Ansvarar för att tolkar som sätts på uppdrag är väl förberedda för tolkrollen och har tagit del av introduktion, utbildning och handledning av tolkar och att de har kunskaper så att de i samband med tolkningstillfället kan ge en snabb information om lagar och bestämmelser rörande tolkverksamhet, tolkningsteknik, samt tolkteknik till tolkanvändare i syfte att ge en trygg tolksituation utan osäkerhetskänsla.
- Ansvarar för att tolken har erforderlig kompetens för de avropade uppdraget.
- Ansvarar för att tolkförmedlingspersonal har sådana kunskaper om olika länders kultur, etniska grupper, andra språk och dialekter så förmedling av tolk i fel språk undviks.
- Ansvarar för rutiner och kostnader avseende resor och logi; boende bokas av beställande verksamhet.
- Skall tillhandahålla handledning för tolkar.
- Skall tillhandahålla en tolkförteckning.

5 Vårdkommunens ansvar för kvalitetssäkringssystem

Vårdkommunen ansvarar för att uppdragen till förmedlingen utförs enligt ett kvalitetssäkringssystem vilket garanterar att uppdragen utförs på ett fackmannamässigt sätt.

Förmedlingen ska också via sitt eget kvalitetssäkringssystem övervaka att det egna arbetet utförs med rätt kvalitet och precision inom respektive uppdrag.

Förmedlingen ska ha ett kvalitetsarbete som bl. a innefattar;

- Avvikelsehanteringsrutin.
- Rutin som behövs för att eliminera och förebygga risker för kvalitetsavvikelser och tidigt upptäcka avvikelser och andra förhållanden som kan resultera i otillfredsställande kvalitet.
- Skriftliga rutiner som ska kunna följas upp inklusive korrigerande åtgärder.
- Egenkontroll för att öka leveranssäkerheten och kvaliteten på tolkupdragen.

Verksamheten skall minst uppfylla kraven i Tolkservicerådets kvalitetskriterier eller motsvarande.

6 Personal

6.1 Arbetsgivaransvar

Vårdkommunen är arbetsgivare för de tjänstemän som handlägger tolkförmedlingstjänster. Vårdkommunen beslutar i samråd med Landstinget samt övriga deltagande kommuner i den gemensamma nämnden om utökning av antalet tjänster.

Då tjänstemannaorganisationen utför ett arbete åt flera parter skall anställningsförfaranden utföras i samråd med vårdkommunen och Landstinget Dalarna och övriga deltagande kommuner i den gemensamma nämnden.

För att kunna uppnå de fördelar som är syftet med samarbetet erfordras i nulägen en organisation för fullgörande av tolkförmedlingsuppdraget.

6.2 Bemanning

Tillägg eller förändringar av avtalet skall beslutas av samtliga parters fullmäktige.

7 Försäkring i verksamheten

Vårdkommunen är skyldig att till betryggande belopp hålla sedvanliga och relevanta företagar- egendoms- och ansvarsförsäkringar som täcker skador och förluster under avtalstiden.

8 Ersättningar

8.1 Arvoden och kostnadsersättningar till tolkar

Tolkarna hos vårdkommunens tolkförmedling ska ha goda arbetsvillkor som regleras i enlighet med tolkavtal bl. a. gällande arvoden samt olycksfallsförsäkring.

Vårdkommunen ansvarar för utbetalningar av arvoden och kostnadsersättningar till språktolkar. Utgifterna fördelas löpande på respektive part och hänsyn tas därtill vid budgetering och avräkning.

Språktolkarnas arvoden, ersättningar, villkor vid försening, utebliven tjänstgöring mm skall fastställas av samordningsgruppen efter fackliga förhandlingar.

9 Försäkringar, skatter och avgifter för språktolkar

Vårdkommunen ansvarar för de tolkar som förmedlas är försäkrade och har F-skattsedel. Saknas F-skattsedel ansvarar vårdkommunen för arvoden, sociala avgifter och andra avtalsenliga och lagstadgade kostnader för den personal som fullgör tolkupdrag.

10 Beställning och avbeställning av uppdrag

10.1 Beställning

Beställningar av tolkuppsdrag ska kunna ske hos tolkförmedlingen dygnet runt under årets alla dagar. Beställning av tolk ska kunna ske via förmedlingens webbaserade bokningsprogram, e-post och i akuta fall och utanför kontorstid per telefon till språktolkförmedlingens jourverksamhet.

I de fall ett uppdrag varar längre tid än den som angivits i beställningen ansvarar språktolkförmedlingen för att språktolk ändå fullgör uppdraget i de fall en förlängning inte får negativa konsekvenser för ett efterföljande uppdrag.

Beställande enhet ska vid behov kunna beställa manlig eller kvinnlig tolk.

Beställande enhet ska vid behov och efter samråd med tolkförmedlingen beställa namngiven språktolk – förutsatt att den namngivne tolken är ansluten till förmedlingen.

10.2 Rangordning vid beställning

Vid beställning av tolkuppsdrag ska språktolkförmedlingen tillsätta tolk efter rangordning som innefattar kompetens, lämplighet samt jävsregler. Kompetensens olika nivåer ska vara uppbyggda enligt nedanstående:

- Specialkompetens inom sjukvård och rättsväsende
- Auktoriserade tolkar
- Tolkar med utbildningsbevis
- Utbildade tolkar
- Tolkaspiranter

Språktolkförmedlingspersonalen skall försöka tillgodose kundens önskemål samt tillämpa närhetsprincipen utan att eftersätta kompetensen. Huvudsyftet med närhetsprincipen är att minska kostnaderna för kunder ur ett helhetsperspektiv, minska miljöpåverkan och skapa en hälsosam arbetsmiljö för tolkarna.

10.3 Beställningsbekräftelse

Förmedlingen är skyldig att bekräfta beställning om kund så önskar och enligt den tidsram som kunden anger.

Vid beställning erhåller kunden även ett bokningsnummer som är en bekräftelse på att beställningen är mottagen.

10.4 Bekräftelse på utfört uppdrag

Efter utfört kontakttolkuppsdrag ska alltid beställande enhet underteckna förmedlingens uppdragsblankett som tolken ska ha med sig till uppdraget. Bokningsnumret som beställande enhet fått vid beställning skall finnas angivet på förmedlingens uppdragsblankett. En kopia av uppdragsblanketten skall enheten behålla då denna är beställarens fakturaunderlag.

10.5 Avbeställning

Beställande enhet äger rätt att avboka avropat uppdrag eller begränsa dess omfattning. Ersättning för avbokat uppdrag utgår om avbokningen skett senare än kl. 16.00 dagen innan uppdraget.

Ersättning vid avbokning:

Om tolkuppsdraget avbokas efter kl. 16.00 dagen innan uppdraget skall ersättning utgå för bokad tid. Gäller både telefon- video- och kontakttolkning.

Utebliven reseersättning ersätts inte. Beställande enhet debiteras resekostnader enbart om tolken haft faktiska resekostnader för det bokade uppdraget.

I de fall att brukaren/patienten uteblir skall beställande enhet debiteras hela kostnaden för uppdraget.

10.6 Kontinuitet tolkar

I syftet att åstadkomma kontinuitet kan beställande enhet ha önskemål om tillgång till samme, namngivne tolk till enskilda brukare. Språktolkförmedlingen avgör dock slutligen om beställande enhets önskemål kan tillgodoses mot bakgrund av förmedlingens helhetsansvar för verksamheten samt ansvaret för kvalitet vid tolkningen.

10.7 Samordning

Vid beställningar som omfattar tidsmässig och geografiskt samordnade uppdrag kan flera uppdrag avlösa varandra. Språktolkförmedlingen ska i största möjliga mån samordna tolkuppsdrag så att onödiga resekostnader inte uppstår. För tid mellan uppdrag utgår ingen ersättning.

10.8 Utbyte av tolk, avbrytande av uppdrag, misskötsel, avstängning

Beställande enhet har valfrihet att godkänna eller inte godkänna anvisad tolk för tjänstgöring. Förmedlingen har rätt att ersätta tolk i avropat uppdrag med annan tolk som uppfyller beställarens krav enligt överenskommet avtal.

Parterna är ense om att förmedlingen skall byta ut tolk vilken beställande enhet bedömer sakna erforderlig kompetens, uppvisar brister i social kompetens, bryter mot bestämmelserna i detta avtal, åsidosätter etiska regler vid upprepande tillfällen, god tolksed, sekretessbestämmelser eller har samarbetssvårigheter med beställande enhet. Förmedlingen skall därefter inte använda denna tolk till uppdrag hos den part vilken beställande enhet hör.

Beställande enhet äger rätt att avbryta påbörjat uppdrag med omedelbar verkan om tolk inte har den kompetens och kvalitet som beställande enhet kan förvänta sig. Ett avbrytande av påbörjat uppdrag innebär att beställande enhet endast erlägger ersättning fram till den tidpunkt avbrytande skett.

Förmedlingen skall upplysa anlitate tolkar om de beställande enheternas rätt till denna paragraf.

Tolk har även på sin sida rätt att avbryta ett tolkuppsdrag om tolk anser sig att inte kunna utföra uppdraget på ett professionellt sätt, om någon av parterna inte har förtroende för tolken eller om det visar sig att tolken är jävig.

10.9 Inställelsetid för kontakttolk

Inställelse till uppdrag ska ske av köparen angiven tid och plats. Förmedlingen ansvarar för att uppdrag utförs på beställaren angiven tid och plats.

Inträffas omständighet som innebär att tolk inte kan utföra uppdraget är tolkförmedlingen skyldig att omedelbart underrätta beställaren om detta samt att erbjuda ny tolk med motsvarande egenskaper som efterfrågats samt tillse att ersättande tolk erhåller erforderlig information om uppdraget.

11 Uppdragets utförande

- Auktoriserad tolk skall vid uppdrag hos beställande enhet bära Kammarkollegiets tolkbricka. Övriga tolkar skall bära tolkförmedlingens tolkbricka med information om tolkens namn och språk.
- Tolken ska ha vårdad klädsel och får inte använda starkt doftande parfym/rakvatten eller lukta rök med hänsyn till bl. a. allergiker.
- Tolk får inte vara påverkad av alkohol eller andra droger, inte heller ha symptom efter tidigare berusning/drogmissbruk såsom exempelvis lukt eller avvikande uppträdande.
- Tolken skall ha undertecknat sekretessförbindelse som tillhandahålls av tolkförmedlingen som bekräftelse på denne informerats om sekretess och tystnadsplikt innan uppdragets utförs.
- Tolk får inte var släkt eller ha nära relation till brukaren.
- Vid telefontolkning skall tolken befinna sig i en för uppdraget lämplig miljö, genomföras på ett sådant sätt att sekretessen säkerställs.
- Beställande enhet är uppringande part vid telefontolkning.
- Vid behov kan språktolkförmedlingen erbjuda översättning av dokument.
- Vid kontakttolkning har beställaren rätt att nyttja tolken för nytt uppdrag inom den tolktimme som avtalats, utan ytterligare ersättning till tolken.

12 Utvärdering

Utvärdering av verksamheten ska göras årsvis och redovisas för samordningsgruppen och nämnden årligen vid det första mötet efter årsskiftet. Utvärderingen ska belysa såväl kvalitativa som kvantitativa värden. De mål och syften som är uppsatta av nämnden ska kunna utläsas ur utvärderingen. Den kvalitativa utvärderingen belyser bland annat hur samverkan har utfallit.

13 Avvikelseberapportering

Avvikelseberapportering på utfört uppdrag ska ske av beställande enhet omedelbart, dock senast inom två veckor efter utfört uppdrag. Förmedlingen skall därefter snarast men senast inom fem arbetsdagar ge en återkoppling kring anledningen till avvikelsen samt hur man avser att säkerställa att uppkomna problem inte inträffar igen.

Alla avvikelser dokumenteras i tolkförmedlingens bokningsprogram. Varenda avvikelse handläggs och bedöms enskilt samt åtgärdas. Uppföljning sker för att eliminera och förebygga risker för kvalitetsavvikelse.

14 Fakturering

Debitering av utförda tolktjänster skall ske per månad i efterskott till beställande enhet. Övriga kostnader fördelas och debiteras enligt punkt 12.1 i avtalet månadsvis i förskott.

Fakturan skall innehålla uppgifter om och specificeras enligt nedan:

- Bokningsnummer
- Beställande enhet, beställarens namn
- Kostnadsställe/referenskod eller liknande.

- Datum, tid för tolkning
- Språk
- Användare (t ex läkare, socialsekreterare)

15 Underleverantör

Vårdkommunen äger inte rätt att anlita underentreprenör avseende språktolkförmedlingsverksamhet, med undantag av Tolkservicerådets förmedlingar, utan att skriftligt tilläggsavtal till tecknats mellan samverkande parter.

16 Sekretess, tystnadsplikt och skyddade personuppgifter

Respektive samverkande part förbinder sig att iaktta den sekretess och tystnadsplikt som gäller inom sitt verksamhetsområde.

För att underlätta av samverkan mellan parterna ska rutiner upprättas med iakttagande av gällande lagstiftning.

Principiella frågor om informationsutbytetts gränser ska avgöras i samordningsgruppen.

Förmedlingen ska hantera uppgifter kring personer med skyddad identitet d.v.s. då brukarens namn, personnummer, adress eller andra personliga uppgifter inte användas eller röjas.

Tolkar omfattas av sekretess och tystnadsplikt enligt bestämmelserna i Offentlighet- och sekretesslagen (2009:400). I privat verksamhet tillämpas Lagen om tystnadsplikt för vissa tolkar och översättare (1975:689)

Tolkförmedlingen skall säkerställa att tolk informeras om sekretess, tystnadsplikt och straffansvar genom skriftlig bekräftelse av lämnad information.

17 Dokumentation

Respektive samverkande part ska, med beaktande av tillämpliga lagar och föreskrifter, föra egen dokumentation avseende beställning och kvittering av utförda tolkupdrag.

För underlätta av samverkan mellan parterna ska rutiner avseende dokumentation upprättas med iakttagande av gällande lagstiftning.

En annan angelägen rutin är att språktolkförmedlingen hanterar personuppgifter enligt gällande lagstiftning och att förmedlingen inte uppger personuppgifter på fakturorna. Vid hantering av skyddade personuppgifter skall tolkförmedlingen genom interna rutiner och information till tolkarna säkerställa att brukarens person- eller adressuppgifter inte riskerar att röjas.

Förslag budget och fördelning 2018

Språktolknämnden i Dalarna

	2018	2017
Personalkostnader 8,00 åa	3 637	3 566
Lokalhyra	497	492
Lokalvård	56	55
Leasing datorer, kopiator, kaffemaskin	71	62
Förbrukningsinventarier	21	21
Böcker, tidningar, tidskrifter	6	6
Livsmedel personalfika	11	10
Trycksaker (tolkrapporter)	22	22
Telekommunikation	111	100
Resor adm	20	20
Representation	8	8
Annonsering Eniro	6	6
Försäkringsavgifter, adm pers o tolk	5	4
Larm o bevakning	5	5
IT-drift, teknikutveckling o IT-avtal	177	175
Dataprogram, O-data support, TSRonline,		362
Tolkporten	366	
Licensavtal, Oracle	20	20
Youcall	202	200
Odebiterbar tid	36	36
Företagshälsövård	8	8
Avgift branschsammanlutning, Tolkservicerådet, Quality AI	34	34
Kompetensutveckling adm	36	36
Kompetensutveckling tolkar	182	160
Konferensavgifter	40	40
Övriga gem kostnader	65	
Totalt	5 643	5 448

Fördelning from 2018 enligt antal uppdrag i % jan-dec 2016

	%	helår	per månad	helår-17	per månad-17
Beräknade förmedlingsavgifter från Övriga		320		600	50
Aterstår att fördela		5 323	444	4 848	404
Landstinget	67,70%	3 604	300	3 681	305
Borlänge	8,30%	442	37	428	36
Falun	3,74%	199	17	200	17
Gagnef	1,06%	56	5	57	5
Hedemora	2,00%	166	8	103	9
Leksand	1,70%	90	8	92	8
Mora	2,21%	117	10	113	9
Orsa	1,27%	67	6	77	6
Smedjebacken	0,85%	45	4	46	4
Säter	1,32%	70	6	73	6
Ludvika kommun	3,28%	175	15		
Avesta kommun	5,33%	264	24		
Rättviks kommun	1,27%	88	6		
Totalt	100,00%	5 643	470	5 448	454

Borlänge kommun**Förhandlingsprotokoll**
2016-01-13**Parter**   **Borlänge kommun och Vision****Överenskommelse avseende uppdrag som tolk**

Parterna träffar överenskommelse om villkor och ersättningar för 2016 och 2017 enligt följande

§ 1**Uppdragstagare**

Tolk som får uppdrag av Borlänge kommun ska betraktas som uppdragstagare.

§ 2**God tolksed**

Tolk ska korrekt och rättsäkert utföra de uppdrag som anförtros honom eller henne och i allt iakttaga god tolksed.

Kammarkollegiets vägledning "God tolksed" för auktoriserade tolkar ska ligga till grund för parternas synsätt särskilt beträffande tystnadsplikt, jäv, sekretess och tolketik.

§ 3**Kompetenskrav**

Tolka ska vara auktoriserad av Kammarkollegiet eller ha genomfört TSRs (Tolkservicerådet) eller tolkförmedlingens kunskapstest med godkänt resultat.

§ 4**Arvode**

Av Kammarkollegiet auktoriserad
tolk med specialistkompetens inom
sjukvård

488 kr/timme

244 kr/halvtimme

Av Kammarkollegiet auktoriserad
tolk

386 kr/timme

193 kr/halvtimme

Tolk med erfarenhet som tolk
och av TSR eller tolkförmedlingen
godkänt kunskapstest.

286 kr/timme

143 kr/halvtimme

Ny tolk utan erfarenhet som tolk
med av TSR eller tolkförmedlingen
godkänt kunskapstest

200 kr/timme

100 kr/halvtimme

För varje påbörjat tolkuppsdrag ska ersättning utgå för längst en timme och därefter ska ersättning utgå för varje påbörjad halvtimme.

h

§ 5**Skriftlig översättning av dokument**

Arvode ska utgå med

Två kronor per ord om översättning ska vara klar inom åtta arbetsdagar

Tre kronor per ord om översättning ska vara klar inom fem arbetsdagar

Fyra kronor per ord om översättning ska vara klar inom två arbetsdagar

§ 6**Tjänsteställe**

Huvuddelen av tolks uppdrag utförs i bostaden genom tolkning på telefon samt förberedelse av arbetsuppgifter. Bostaden anses som tolks tjänsteställe.

§**Resersättning**

Resekostnadsersättning ska utgå för billigaste färdväg eller för användande av egen bil med samma belopp som tillämpas för arbetstagare (BIA). Ersättning ska utgå för resa mellan olika uppdrag samt resa mellan bostaden och uppdraget.

§ 8**Färdtidsersättning**

Färdtidsersättning ska utgå med 140 kronor per timme. Med färdtid avses den tid som beräknas som restid mellan olika uppdrag och / eller restid mellan bostaden och uppdraget. En timme motsvarar resa 70 km.

§ 9**Akuta tolkupdrag / resor**

Vid akut tolkning i mycket brådskande fall avgör den som ska debiteras uppdraget om taxi får användas.

§ 10**Obekväm arbetstid**

Tillägg för obekväm arbetstid ska utgå med samma belopp som tillämpas för arbetstagare (Allmänna bestämmelser)

§ 11**Semesterlön / semestersättning**

Ersättningar enligt detta avtal inkluderar semesterlön och semestersättning enligt Semesterlagens bestämmelser.

§ 12

Om tolk själv tar på sig tolkuppdrag

För att tolkförmedlingen ska kunna debitera rätt ska tolk som själv tar på sig tolkuppdrag lämna kompletta uppgifter till tolkförmedlingen. Om felaktig uppgift lämnas ska tolken stå för de kostnader som en eventuell feldebitering medför.

§ 13**Ersättare vid tolks förhinder**

Tolk har inte rätt att själv utse ersättare vid eventuellt förhinder till ett uppdrag.

§ 14**Om tolk uteblir från uppdrag**

Om tolk inte kommer till sitt uppdrag ska tolk stå för uppkomna kostnader. Men om tolken meddelat tolkförmedlingen förhinder senast 24 timmar före uppdragets början samt att förhinder har godtagits av tolkförmedlingen har han eller hon inga kostnader för detta.

§ 15**Återkollande av uppdrag**

Om tolkuppdrag återkollas efter klockan 16.00 ska ersättning utgå för bokad tid. Ersättning ska dock inte utgå om tolk vardag innan den dag som uppdraget skulle ha utförts erbjuds annat uppdrag. Tolk ska vara tillgänglig för avvikelser som avser nästkommande uppdrag.

§ 16**Försäkring**

Tolk som är registrerad vid Borlänge kommuns tolkförmedling omfattas av gruppolycksfallsförsäkring (Folksam nr K 47680) vid varje enskilt tolkuppdrag förmedlat via kommunens tolkförmedling.

§ 17**Giltighet och uppsägning**

Denna överenskommelse gäller under tiden 1 januari 2016- 31 december 2017 och ersätter tidigare överenskommelser.

§ 18**Riktlinjer**

Kommunen ska följa Tolkservicerådets riktlinjer.

§ 19

Förhandlingen förklaras avslutad.

Vid protokollet

Pia Linde

Justeras

För arbetsgivaren
Lars Ivarsson,
Arbetsgivarutskottets ordförande

För Vision
Lars Svensson

OBS! Protokollet inte justerat.

Landstingsfullmäktiges Beslutsärenden

§ 106 Utökning av Språktolknämnden i Dalarna

Diarienummer LD17/03473

Landstingsstyrelsens beslut

Landstingsstyrelsen föreslår fullmäktige:

1. Språktolknämnden i Dalarna utökas med fler medlemskommuner.
2. Medlemskommuner i språktolknämnden är Landstinget Dalarna, Avesta kommun, Borlänge kommun, Falu kommun, Gagnefs kommun, Hedemora kommun, Leksands kommun, Ludvika kommun, Mora kommun, Orsa kommun, Rättviks kommun, Smedjebackens kommun samt Sätters kommun.
3. Reglemente för språktolknämnden i Dalarna, enligt bilaga b), godkänns.
4. Samverkansavtal för språktolknämnden i Dalarna, enligt bilaga c), godkänns.
5. Föreliggande förslag till budget 2018 för språktolknämnden i Dalarna, enligt bilaga e), godkänns.
6. Ikraftträdande av den utökade språktolknämnden i Dalarna sker från och med 2018-01-01.
7. Beslutet gäller under förutsättning att samtliga medlemskommuner fattar likalydiga beslut.

Sammanfattning av ärendet

Borlänge kommun bedriver sedan mitten av 1970-talet språktolkverksamhet. Borlänge kommun och Landstinget Dalarna kom överens om att från och med 2013-03-06 samverka genom att inrätta en gemensam nämnd, kallad "Språktolknämnden i Dalarna". Från och med 2015-06-01 utökades nämnden med Falun, Gagnef, Hedemora, Leksand, Mora, Orsa, Smedjebacken och Sätters kommun i den gemensamma nämnden.

Utdrag exp 2017-11-07 till 1. LF
2.
3.

Vid protokollet :

Simone Nordkvist

Bestyrkes i tjänsten

[Intygarens namn]

I nuläget har kommunerna Avesta, Ludvika och Rättviks kommun lämnat positivt besked angående deltagande i den gemensamma nämnden. Ett utökat deltagande i den gemensamma nämnde är positivt då det på sikt förväntas ge högre kvalitet gällande språktolkförmedlingen.

Respektive kommuns fullmäktige fattar slutgiltigt beslut om deltagande i den gemensamma nämnden. Målet är att Avesta, Ludvika, och Rättviks kommun inträder i nämnden den 1 januari 2018. Undantag råder för Avesta som inträder i nämnden från 2018-01-01 men först börjar nyttja avtalet i mars 2018.

I ärendet redovisas följande dokument:

- a) Beslutsunderlag. **Bilaga § 106 A**
- b) Reglemente för språktolknämnden i Dalarna. **Bilaga § 106 B**
- c) Samverkansavtal för språktolknämnden i Dalarna. **Bilaga § 106 C**
- d) Kravspecifikation på språktolknämnden i Dalarna. **Bilaga § 106 D**
- e) Förslag till budget 2018 för språktolknämnden i Dalarna. **Bilaga § 106 E**
- f) Förhandlingsprotokoll Borlänge kommun och Vision. **Bilaga § 106 F**

2017-10-24 Hälso- och sjukvårdsnämnden
2017-11-06 Landstingsstyrelsen
2017-11-20--21 Landstingsfullmäktige

Lokal överenskommelse om samverkan vid utskrivning från slutna hälso- och sjukvård

---

Ordförandens förslag

1. Lokal överenskommelse om samverkan vid utskrivning från slutna hälso- och sjukvård, enligt bilaga b), fastställs under förutsättning att samtliga kommuner i Dalarna fattar motsvarande beslut.

Sammanfattning

Nuvarande Betalningsansvarslag kommer från 2018-01-01 att ersättas av nya lag – Samverkan vid utskrivning från slutna hälso- och sjukvård.

Den nya lagen syftar till att åstadkomma en god vård på rätt vårdnivå, där ledtiderna är så korta som möjligt samt en säker utskrivning från slutenvård till fortsatt öppen hälso- och sjukvård och kommunal vård och omsorg/socialtjänst.

I ärendet redovisas följande dokument:

- a) Beslutsunderlag
- b) Länsövergripande överenskommelse mellan Landstinget Dalarna och kommunerna i Dalarna
- c) Protokoll från Region Dalarnas direktions § 258

Beskrivning av ärendet och skälen för förslaget

Nuvarande Betalningsansvarslag kommer från 2018-01-01 att ersättas av nya lag – Samverkan vid utskrivning från slutna hälso- och sjukvård.

I den nya lagen ges huvudmännen möjlighet att göra lokala överenskommelser kring bl a tidpunkt för kommunalt betalningsansvar. De flesta av landets landsting/regioner och kommuner har arbetat fram lokala överenskommelser.

Arbetet med att ta fram förslag till överenskommelse i Dalarna har gjorts av en arbetsgrupp bestående av representanter från länets kommuner, slutenvården, primärvården och Region Dalarna. Arbetsgruppen har arbetat på uppdrag av Chefsnätverket på Region Dalarna.

Patientperspektiv

Den lokala överenskommelsen syftar till att säkra den enskildes rätt till trygghet, delaktighet och inflytande när vård, omsorg och stöd planeras och genomförs samt att åstadkomma en god vård på rätt vårdnivå, där ledtiderna är så korta som möjligt, samt en säker utskrivning från slutna vård till fortsatt öppen hälso- och sjukvård och kommunal vård och omsorg/socialtjänst.

Ekonomi och finansiering

I Dalarna eftersträvas att en person inte ska behöva vistas kvar på sjukhus efter att hen är utskrivningsklar. En kommun ska betala ersättning till landstinget när utskrivningsklara patienter som behöver socialtjänst och/eller kommunal hälso- och sjukvård vårdas längre inom den slutna vården än vad som är överenskommet.

För den somatiska vården gäller enligt förslaget att gränsen för att en kommun ska betala ersättning till landstinget beräknas utifrån ett genomsnittligt antal kalenderdagar under en tremånadersperiod, efter underrättelse om att patienten är utskrivningsklar, tills utskrivningen äger rum. För 2018 föreslås 2,0 kalenderdagar. Samtliga utskrivningsklara patienter under en kalendermånad ingår i underlaget, undantaget de patienter som vårdas mer än sju (7) kalenderdagar från underrättelse om utskrivningsklar. För dessa föreslås kommunen ersättningskyldig till landstinget för de dagar som överskrider tre (3) kalenderdagar.

Det kommunala betalningsansvaret när det gäller den psykiatriska slutenvården hanteras enligt övergångsbestämmelser där betalningsansvaret inträder efter 30 kalenderdagar efter underrättelse om att patienten är utskrivningsklar. Från 2019 ingår även den psykiatriska slutenvården med samma rutiner som för den somatiska slutenvården.

Ersättningsbeloppet som kommunerna skall ersätta landstinget med bygger på ett årligen fastställt belopp som motsvarar genomsnittskostnaden för ett vård dygn.

Likabehandling

Lagen omfattar alla personer som efter slutenvårdstillfället är i behov av vård och omsorg av öppenvården och/eller den kommunala hälso- och sjukvården.

Medarbetarperspektiv och arbetsmiljö

Lagen kommer att innebära nya arbetssätt för vårdpersonalen inom slutenvården, primärvården/öppna specialistvården och kommunerna. En förhoppning med den nya lagen är dock att arbetsmiljön skall bli bättre då patienterna skall vårdas på rätt vårdnivå och onödiga vistelser på sjukhus skall undvikas.

Samverkan med fackliga organisationer

Detta ärende är inte föremål för facklig samverkan.

Uppföljning

Överenskommelsen kommer att följas upp i Chefsnätverket på Region Dalarna september 2018.

**LÄNSÖVERGRIPANDE ÖVERENSKOMMELSE
MELLAN LANDSTINGET DALARNA OCH
KOMMUNERNA I DALARNA****Samverkan för trygg och effektiv utskrivning från
sluten hälso- och sjukvård.**

Dokumenttyp: Länsövergripande överenskommelse	Dokumentnamn: Länsövergripande överenskommelse mellan Landstinget Dalarna och kommunerna i Dalarna om samverkan för trygg och effektiv utskrivning från sluten hälso- och sjukvård.
Giltigt från och med: 2018-01-01	Giltigt till och med: 2019-12-31
Ansvarig för revidering: Dalarnas kommuner och landsting	Antagen datum: 2017-xx-xx
Version: Version 1	Godkänd av: Region Dalarnas direktion Ordförande Abbe Ronsten
Dokumenthistorik:	Diarienummer: RD 2017/xx

Innehåll

Innehåll.....	2
1. Överenskommelsens parter	3
2. Inledning.....	4
3. Huvudprincip för samverkan.....	4
4. Syfte	5
5. Mål	5
6. Definitioner	5
7. Parternas ansvar.....	7
8. Kommunens ansvar	7
9. Landstingets ansvar	7
10. Processen kring trygg och effektiv utskrivning	8
11. Ekonomisk reglering	9
12. Uppföljning, utvärdering och revideringar i överenskommelsen	11
13. Ikraftträdande och upphörande.....	12
Bilaga 1	13

1. Överenskommelsens parter

- Landstinget Dalarna
- Avesta kommun
- Borlänge kommun
- Falu kommun
- Gagnefs kommun
- Hedemora kommun
- Leksand kommun
- Ludvika kommun
- Malung-Sälens kommun
- Mora kommun
- Orsa kommun
- Rättviks kommun
- Smedjebackens kommun
- Sätters kommun
- Vansbro kommun
- Älvdalens kommun

Kommunerna benämns i överenskommelsen gemensamt *kommunerna* och var för sig *kommun*. Landstinget Dalarna benämns *landstinget*. Kommunerna och Landstinget benämns gemensamt *parterna*.

2. Inledning

Överenskommelsen har sin grund i lag om samverkan vid utskrivning från slutna hälso- och sjukvård och gäller fr.o.m. 2018-01-01. Överenskommelsen ersätter tidigare överenskommelse om samordnad vårdplanering som tecknats mellan landstinget och respektive kommun.

För utskrivning från psykiatrisk hälso- och sjukvård gäller särskild ekonomisk reglering under 2018, där det kommunala betalningsansvaret inträder 30 kalenderdagar efter det att underrättelse om att patienten är utskrivningsklar. Fr o m 2019-01-01 kommer även slutna psykiatrisk hälso- och sjukvård att ingå i överenskommelsen enligt samma rutiner som den somatiska vården.

Den medicinska och tekniska utvecklingen gör det idag möjligt att individen i ökad omfattning själv kan vara delaktig och ges vård och omsorg av god kvalitet på ett tryggt och säkert sätt i hemmet.

En trygg och säker utskrivning från sjukhuset börjar redan vid inskrivning. Risker och behov måste identifieras och planeringen anpassas utifrån den enskildes behov.

Att vara i behov av vård på sjukhus innebär en stor förändring för den enskilde och närstående. Om det finns behov av stöd efter utskrivning ska kontakter knytas mellan kommun och Landstingets öppenvård för planering av den fortsatta vården och omsorgen.

Överenskommelsen syftar till:

- att skapa trygg och effektiv övergång till öppenvård efter en slutenvårdsvistelse. Den ska vara en god grund för ett tillitsfullt samarbete mellan parterna, så att vårdens och omsorgens insatser kan samordnas utifrån individens delaktighet, behov och förutsättningar.
- att tydliggöra parternas roller.

För att reglera processen kring trygg och effektiv utskrivning ska länsgemensamma riktlinjer ge stöd i det vardagliga arbetet.

Målgruppen är personer i alla åldrar, som efter utskrivning från den slutna vården behöver insatser från socialtjänsten och/eller den kommunalt finansierade hälso- och sjukvården eller från den landstingsfinansierade öppna vården.

3. Huvudprincip för samverkan

Den enskildes livskvalitet står i centrum för överenskommelsens parter.

- Vård och omsorg utgår från den enskildes behov och situation
- Patientens och närståendes resurser tas tillvara genom en god dialog

Huvudmännen är varandras förutsättningar för att åstadkomma goda insatser ur ett helhetsperspektiv för den enskilde. Förhållningssätt:

- Positiv samspelelskultur råder
- Möten och kontakter på alla nivåer är präglade av tillit till varandra.
- Förtroende finns för varandras kompetens.
- Insatser som ska ges av annan huvudman utlovas inte.
- Lojalitet mot fattade beslut och gällande rutiner är en självklarhet.

4. Syfte

- att säkra den enskildes rätt till trygghet, delaktighet och inflytande när vård, omsorg och stöd planeras och genomförs.
- att åstadkomma en god vård på rätt vårdnivå, där ledtiderna är så korta som möjligt, samt en säker utskrivning från slutna vård till fortsatt öppen hälso- och sjukvård och kommunal vård och omsorg/Socialtjänst.

5. Mål

- Överenskommelsen ska bidra till följande gemensamma målsättningar för parterna:
- den enskilde känner sig trygg och delaktig i den fortsatta planeringen.
- genomsnittligt antal dagar i slutna vård efter utskrivningsklar/hemgångsklar ska minimeras genom gott samarbete.
- Undvikbar slutna vård ska minska.
- oplanerade återinskrivningar ska minska.

6. Definitioner

Fast vårdkontakt

En fast vårdkontakt ska utses för patienten om han eller hon begär det, eller om det är nödvändigt för att tillgodose hans eller hennes behov av trygghet, kontinuitet, samordning eller säkerhet. (6 kap 2§ patientlagen). En patient kan ha flera fasta vårdkontakter inom andra delar av vården.

Oaktat detta, ska verksamhetschef inom den landstingsfinansierade öppna vården som mottar ett inskrivningsmeddelande utse en namngiven person vid enheten som fast vårdkontakt.

Hemmet

Med *hemmet* avses både ordinärt boende och boenden i kommunens särskilda boendeformer.

Slutna vård

Med *slutna* vård avses enligt 2 kap 3§ hälso- och sjukvårdslag, hälso- och sjukvård som ges till patient som är intagen vid en vårdinrättning.

Landstingsfinansierad öppen vård

Landstingsfinansierad öppen vård innefattar både öppenvårdsmottagningar inom specialistvården och primärvården. I de flesta fall innebär det vårdcentral eller psykiatrisk öppenvårdsmottagning.

Behandlande läkare

Med behandlande läkare avses den läkare som är huvudansvarig för en patients behandling under slutenvårdstillfället. (Rikstermbanken)

Hälso- och sjukvård

Åtgärder för att medicinskt förebygga, utreda och behandla sjukdomar och skador. (Socialstyrelsens termbank).

Förebyggande hälso- och sjukvård

Med förebyggande hälso- och sjukvård avses åtgärder som syftar till att bevara god hälsa, förhindra uppkomst av sjukdom, skada eller försämrat hälsotillstånd. (Socialstyrelsens termbank).

Kommunalt finansierad hälso- och sjukvård

Kommunalt finansierad hälso- och sjukvård innefattar såväl kommunala boenden, korttidsvistelser och hemsjukvård. Aktuella insatser utförs av legitimerad personal till och med sjuksköterskenivå, inklusive fysioterapeut och arbetsterapeut.

Hälso- och sjukvård ges i såväl ordinärt, som i särskilt boende, samt i daglig verksamhet och dagverksamhet.

Hemsjukvård

Hemsjukvård ges i patients bostad eller motsvarande, och som är över tiden sammanhängande enligt särskilt avtal om hemsjukvård. (Socialstyrelsens termbank)

Socialtjänst

Insatser för en enskild person enligt författningarna om socialtjänst (SoL) och stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) samt insatser enligt de särskilda författningarna om vård utan samtycke av unga eller av missbrukare (LVU, LVM). Ev. ändring av text bör göras av kommunföreträdare.

Utskrivningsklar

Med utskrivningsklar avses att en patients hälsotillstånd är sådant att den behandlande läkaren har bedömt att patienten inte längre behöver vård vid en enhet inom den slutna vården.

Inskrivningsmeddelande

Ett inskrivningsmeddelande ska innehålla upplysningar om patientens namn, personnummer och folkbokföringsadress samt om beräknad tidpunkt för utskrivning. Inskrivningsmeddelande ska skickas inom 24 timmar efter inskrivning i slutna vård, eller inom 24 timmar från det att behandlande läkare först senare i ett vårdförlopp bedömer att patienten kan komma att behöva insatser.

Kommunens betalningsansvar

Kommunens betalningsansvar förutsätter att:

- Inskrivningsmeddelande har lämnats i de fall som anges i 2 kap.
- Behandlande läkare har bedömt att patienten är utskrivningsklar.
- Kommunen har underrättats om att patienten är utskrivningsklar.
- Fast vårdkontakt har utsetts i den landstingsfinansierade öppna vården för patienter med behov av fortsatt hälso- och sjukvård.
- I de fall en samordnad individuell vårdplanering ska genomföras, ska den fasta vårdkontakten ha kallat till en samordnad individuell vårdplanering.

- Betalningsansvaret för patienter som vårdas i slutna psykiatrisk vård inträder 30 kalenderdagar efter det att en underrättelse om att en patient är utskrivningsklar har skickats. Det innebär att den behandlande läkaren har bedömt att patienten inte längre behöver vård vid en enhet inom den slutna vården, se 7a§ lag om psykiatrisk tvångsvård.

7. Parternas ansvar

Alla parter har ansvar för att genomföra effektiva planeringsprocesser. Parterna ska tillhandahålla resurser, säkra kontaktvägar och informationsöverföring så att individen kan komma hem på ett tryggt sätt efter en slutenvårdsvistelse. Det är parternas gemensamma ansvar att avsätta tillräckliga resurser så att patienten får de insatser som behövs för att utskrivning från slutna vård kan ske på ett tryggt och effektivt sätt.

Det är alla parters ansvar att, efter kallelse, delta i samordnad individuell planering. Den samordnade individuella planen (SIP) ska upprättas om patienten samtycker till det. I särskilda fall kan samtliga parter initiera att en SIP genomförs under sjukhusvistelsen.

Alla berörda parter har ansvar att verka för att en SIP upprättas och följs upp om det finns behov av fortsatt stöd och/eller hälso- och sjukvårdsinsatser efter utskrivning. Planering via video ska användas när det är lämpligt.

Om insatser behövs från den kommunalt finansierade hälso- och sjukvården ska även den landstingsfinansierade öppna vården delta i den samordnade individuella planeringen.

8. Kommunens ansvar

Kommunerna ansvarar för att personer folkbokförda i aktuell kommun kan lämna sjukhuset när behandlande läkare bedömer att patienten är utskrivningsklar, samt att planering skett för insatser under den första tiden hemma, utifrån patientens behov.

Kommunens betalningsansvar övergår i enlighet med vad som framgår av lagen oaktat detta.

Kommunen ska utse en huvudhandläggare för den enskilde patienten.

9. Landstingets ansvar

Slutenvård

Landstinget ansvarar för att underrätta kommunen och berörda öppenvårdsenheter i den landstingsfinansierade öppenvården via inskrivningsmeddelande inom 24 timmar efter inskrivning eller inom 24 timmar från det att behandlande läkare först senare i ett vårdförlopp bedömer att patienten kan komma att behöva insatser. Om den beräknade tidpunkten för utskrivning ändras efter att inskrivningsmeddelande har skickats, ska den slutna vården så snart det är möjligt underrätta de berörda enheterna om ny beräknad tid.

Behandlande läkare i slutenvården har ansvar att bedöma att patienten är utskrivningsklar.

Patienten ska få en skriftlig sammanfattning av den vård och behandling som getts under vårdtiden och få uppgifter om befintliga planer för vård och omsorg efter utskrivning om det finns behov.

Utöver detta ska patienten även vara hemgångsklar enligt gällande riktlinjer för samverkan, vid utskrivning från slutenvården.

Öppenvård

Verksamhetschef inom landstingsfinansierad öppenvård som mottar ett inskrivningsmeddelande ska utse en fast vårdkontakt. Fast vårdkontakt ska ha utsetts innan personen skrivs ut från den slutna vården. Om patienten redan har en fast vårdkontakt inom den landstingsfinansierade öppna vården får hen fortsätta.

Den utsedda fasta vårdkontakten ska kalla till samordnad individuell planering senast tre dagar efter att en underrättelse mottagits om att patienten är utskrivningsklar.

Öppen psykiatrisk tvångsvård/öppen rättspsykiatrisk vård

För öppen psykiatrisk tvångsvård/öppen rättspsykiatrisk vård gäller särskilda bestämmelser.

Ansökan om öppen psykiatrisk tvångsvård/ öppen rättspsykiatrisk vård förutsätter att en samordnad vårdplan biläggs ansökan till förvaltningsrätten. Oaktat beslut ifrån förvaltningsrätten övergår betalningsansvaret till kommun 30 dagar efter det att behandlande läkare bedömt att patienten är utskrivningsklar.

Läkaransvaret ligger kvar inom psykiatrin.

Landstingets läkare ska fortsatt utgöra ett adekvat stöd för den fortsatta hälso- och sjukvård i kommunal regi.

10. Processen kring trygg och effektiv utskrivning

Parterna är överens om att en god utskrivningskvalitet minskar återinskrivningar i slutna vård som om möjligt kan undvikas. Genom god och säker läkemedelsbehandling och bedömning av hälsotillståndet hos individer i hemmet enligt systematisk bedömningsstruktur kan inskrivning i slutna vård undvikas. Parterna ska arbeta strukturerat med det vårdpreventiva arbetet. Samarbetet i processen kring trygg och effektiv utskrivning regleras i läns-gemensamma riktlinjer för att säkra och ge utrymme för en i högre grad individualiserad planeringsprocess för särskilt utsatta.

11. Ekonomisk reglering

Ersättningsmodell

I Dalarna eftersträvas att en person inte ska behöva vistas kvar på sjukhus efter att hen är utskrivningsklar. En kommun ska betala ersättning till landstinget när utskrivningsklara patienter som behöver socialtjänst och/ eller kommunal hälso- och sjukvård vårdas längre inom den slutna vården än vad som är överenskommet.

Ersättningsskyldigheten för patienter i slutna psykiatrisk vård hanteras under 2018 enligt samma rutiner som för den somatiska vården, dock med 30 kalenderdagar innan det kommunala betalningsansvaret inträder och med samma ersättningsbelopp som för den somatiska vården. Från och med 2019 beräknas antalet dagar innan kommunalt betalningsansvar inträder bli lika för patienter i slutna psykiatrisk vård, som för övriga patienter.

Patienter tillhör den kommun där de är folkbokförda. Om en kommun beslutat att patienten ska vistas i en annan kommun, i sådan boendeform eller bostad som avses i 5 kap. 5 § andra stycket, 5 kap. 7 § tredje stycket eller 7 kap. 1 § första stycket 2 socialtjänstlagen (2001:453), har den placerande kommunen ersättningsskyldighet oavsett var patienten är folkbokförd.

Beräkning av kalenderdagar

Gränsen för att en kommun ska betala ersättning till landstinget beräknas utifrån ett genomsnittligt antal kalenderdagar, efter underrättelse om att patienten är utskrivningsklar, tills utskrivningen äger rum. Samtliga utskrivningsklara patienter under en kalendermånad ingår i underlaget, undantaget de patienter som beskrivs under rubrik *Individuell beräkning av ersättningsskyldighet i vissa fall*.

Antal kalenderdagar beräknas per patient och startar när slutenvården meddelar att patienten är utskrivningsklar. Tidpunkten beräknas utifrån när utskrivningsmeddelandet skickats:

- Om berörda enheter underrättas före kl. 14:00 räknas samma dag som kalenderdag ett (1) och den efterföljande dagen som dag två (2) och så vidare.
- Om berörda enheter underrättas efter kl. 14:00 så räknas nästa dag som kalenderdag ett (1) och den efterföljande dagen som dag två (2) och så vidare.

För att påbörja beräkning av dagar krävs att:

- slutna vården har underrättat kommunen och/eller den landstingsfinansierade öppenvården om att patienten har skrivits in, via skickat inskrivningsmeddelande.
- slutna vården har underrättat berörda enheter i kommunen och/eller den landstingsfinansierade öppenvården att patienten är utskrivningsklar, via utskrivningsmeddelande. - om annan vård avses, än psykiatrisk vård, ska den fasta vårdkontakten i den landstingsfinansierade öppna vården ha kallat till samordnad individuell plan, om en sådan ska genomföras. - alla parter ska informera varandra så att patienten ska kunna lämna den slutna vården på ett tryggt och säkert sätt.

Om patienten inte har behov av insatser från både kommun och landsting i form av hälso- och sjukvård eller socialtjänst, eller om patienten inte lämnar samtycke till en samordnad individuell plan, kan inte den fasta vårdkontakten kalla. Förutsatt att övriga villkor är uppfyllda beräknas antal kalenderdagar på lika sätt som för övriga patienter.

Ekonomisk reglering

Varje kalenderår fastställs ett genomsnittligt antal kalenderdagar som gräns för när kommunernas ersättningskyldighet ska inträda. Det gäller dock inte psykiatrisk vård under 2018. För 2018 fastställs antalet genomsnittliga dagar till två kalenderdagar.

Chefsnätverket under Region Dalarna utser en gruppering med representanter från både kommuner och landsting som ska fastställa det genomsnittliga antalet kalenderdagar. Chefsnätverket under Region Dalarna ska även utse en uppföljningsgrupp med representanter från både kommuner och landsting som har till uppdrag att ha avstämningar en gång i månaden avseende överenskommelsen och indikatorer som reglerar samverkan.

Ersättningskyldighet inträder för en kommun när minst två av de tre senaste månaderna ("rullande" tre månader) har ett genomsnittligt antal kalenderdagar som överstiger den fastställda gränsen. Avser alla andra patienter än patienter inom den psykiatriska vården. Den eventuella ersättning som kommunen ska ersätta bygger på det belopp som regeringen årligen fastställer. Det motsvarar genomsnittskostnaden i landet för ett vårddygn i den slutna vården. Om fakturering blir ifrågasatt ska en gemensam analys genomföras. Berörd kommun initierar analysen till chefsnätverket under Region Dalarna.

Individuell beräkning av ersättningskyldighet i vissa fall (avser inte patienter i psykiatrisk vård)

Om det dröjer mer än sju (7) kalenderdagar från underrättelse om att en patient är utskrivningsklar tills utskrivning sker, så övergår den genomsnittliga kalenderdagsberäkningen till en individuell beräkning av ersättningskyldigheten. Kommunen ska då erlagga ersättning för de dagar som överskrider tre (3) kalenderdagar. Det är samma gräns som finns i lagstiftningens förslag. Berörda patienter ska inte räknas med i månadens genomsnittliga kalenderdagar som ligger till grund för fakturering.

Ersättningsmodell se bilaga 1

Beräkning av kalenderdagar – psykiatrisk slutenvård

Ersättningskyldigheten för patienter i slutna psykiatrisk vård hanteras under 2018 som tidigare, dock enligt samma riktlinjer som för samverkan vid utskrivning från den somatiska vården, med en tidsfrist om 30 kalenderdagar innan det kommunala betalningsansvaret inträder. Från och med 2019 beräknas ersättningskyldigheten för patienter i slutna psykiatrisk vård lika som för övriga patienter.

Den eventuella ersättningen som kommunen ska erlagga landstinget bygger på det belopp som regeringen årligen fastställer och som motsvarar genomsnittskostnaden i landet för ett vårddygn i den slutna vården. Beloppet omräknas årligen.

Twist

Twister och samarbetsproblem hanteras i första hand på lokal chefsnivå. Om problemet inte kan lösas där lyfts frågan i Länsnätverk förvaltningschefer under Region Dalarna alternativt i adekvat gruppering inom samverkansorganisationen. Twist som inte kan lösas får lyftas till allmän domstol.

12. Uppföljning, utvärdering och revideringar i överenskommelsen

Länsnätverk förvaltningschefer under Region Dalarna ansvarar för att löpande följa upp och analysera överenskommelsen under minst de tre första åren gällande:

- följsamheten till överenskommelsen.
- intentionen med överenskommelsen (måluppfyllelse).
- resultat i planeringsprocessen vid utskrivningar från slutna hälso- och sjukvård (bl.a. patientens/närståendes upplevelse av delaktighet i vården, arbetet med löpande planeringen, antal samordnade individuella planer (SIP), utskrivningsklara dagar, återinskrivningar).
- avvikelser i planeringsprocessen på aggregerad nivå.
- ekonomiska överenskommelsen i ersättningsmodellen.

Uppföljning av överenskommelsen ska följa en särskild plan som utgår ifrån gemensamma indikatorer. År 2018 hanteras som ett pilotår. Modellen bör utvärderas årligen med start i september 2018.

För att vara bindande ska ändringar och tillägg till denna överenskommelse, vara skriftliga och undertecknade av parterna, samt i förekommande fall godkända av parternas beslutande organ.

Länsnätverk förvaltningschefer under Region Dalarna kan initiera och godkänna beslut om ändringar av mindre betydelse och som inte påverkar överenskommelsens huvudsakliga innehåll. Det kan till exempel vara språkliga ändringar, anpassningar till förändringar i lagtext eller nationella riktlinjer. Sådana ändringar ska dokumenteras och biläggas överenskommelsen.

13. Ikraftträdande och upphörande

Denna överenskommelse gäller från 2018-01-01 och tills vidare. Under 2018 gäller särskild ekonomisk reglering för psykiatrin. Överenskommelsen uppdateras 2019-01-01 då samma ekonomiska regler ska gälla för all berörd hälso- och sjukvård (inkl psykiatriskslutenvård).

Överenskommelsen kan sägas upp i sin helhet och för samtliga parter efter att beslut tagits av varje enskild huvudman.

Överenskommelsen kan också sägas upp avseende endast de ekonomiska villkoren, vilket innebär att lagens bestämmelser gäller, såvida parterna inte träffar en ny överenskommelse i denna del.

Överenskommelsen har upprättats i 16 likalydande exemplar och utväxlats mellan parterna.

För landstinget

För Avesta kommun

För Borlänge kommun

För Falun kommun

För Gagnef kommun

För Hedemora kommun

För Leksand kommun

För Ludvika kommun

För Malung-Sälens kommun

För Mora kommun

För Orsa kommun

För Rättviks kommun

För Smedjebackens kommun

För Sätters kommun

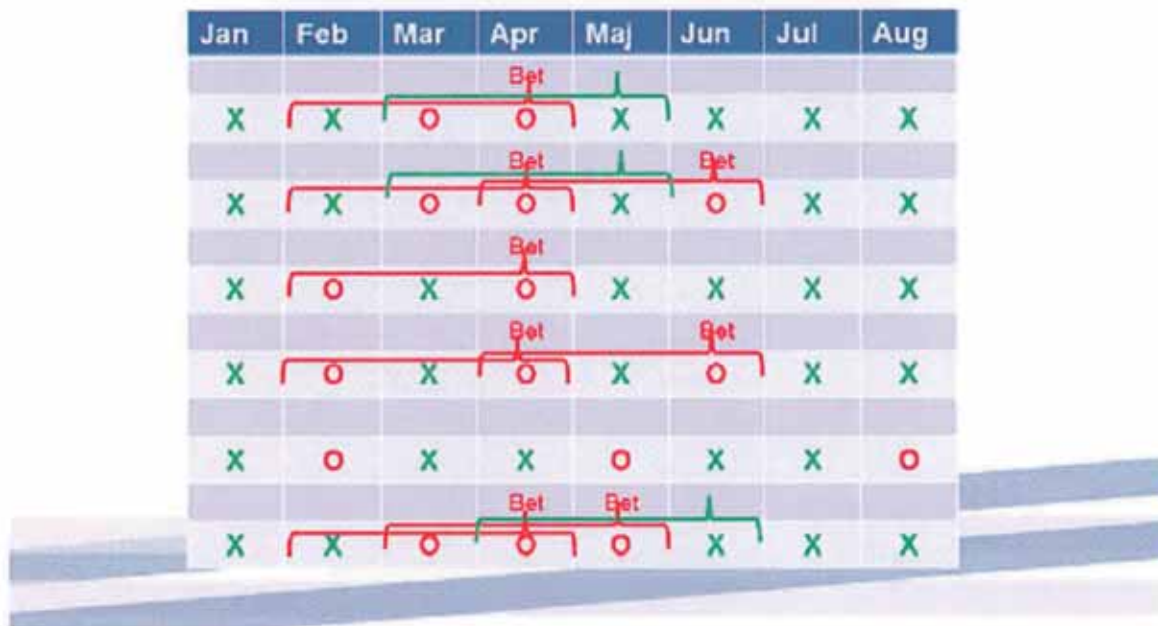

För Vansbro kommun

Älvdalens kommun

Bilaga 1

Exempel på när ersättningsskyldighet inträder vid "rullande tre månader"

X = medeldygnen ligger under fastställd gräns för ersättningsskyldigheten.

O = medeldygnen ligger över fastställd gräns för ersättningsskyldigheten.

Beräkning av exempel:

Fastställd gräns = 2,0 kalenderdagar

Månadens genomsnitt = 2,45 kalenderdagar

Exempel på ersättningsnivå per dag = 6 000 kronor

0,45 (dagar) x 15 (patienter) x 6 000 (ers/dag) = 40 500 kr

0,45 (dagar) x 40 (patienter) x 6 000 (ers/dag) = 108 000 kr

0,45 (dagar) x 120 (patienter) x 6 000 (ers/dag) = 324 000 kr

Direktionen

§ 258

Dnr RD 2017/80

Trygg och effektiv utskrivning från slutna hälso- och sjukvård

Direktionens beslut

1. Rekommendera parterna att godkänna överenskommelsen mellan Landstinget Dalarna och kommunerna i samverkan för trygg och effektiv utskrivning från slutna hälso- och sjukvård.
2. Rådet för välfärdsutveckling ska få en rapportering om utvärderingen.

Sammanfattning av ärendet

Muntlig föredragning av Hans Liljeberg, Landstinget Dalarna.

Överenskommelsen har sin grund i lag om samverkan vid utskrivning från slutna hälso- och sjukvård och gäller fr.o.m. 2018-01-01. Överenskommelsen ersätter tidigare överenskommelse om samordnad vårdplanering som tecknats mellan landstinget och respektive kommun.

Den 1 januari 2018, träder en ny lag om samverkan vid utskrivning från slutna hälso- och sjukvård, i kraft. Syftet med den nya lagen är att patienter som inte längre har behov av den slutna vårdens resurser, så snart som möjligt ska kunna lämna slutenvården på ett tryggt sätt. Patienter ska inte vara på sjukhus när de inte behöver. Målgruppen för den föreslagna lagen är patienter som efter utskrivning från den slutna vården behöver insatser från den kommunalt finansierade socialtjänsten, eller hälso- och sjukvården och som också kan ha behov av insatser från den landstingsfinansierade öppna vården, inklusive primärvården.

En arbetsgrupp som består av representanter från länets kommuner samt landstinget Dalarna har fått i uppdrag av länschefsnätverket att under 2017 samordna arbetet inför den nya lagen. Arbetsgruppen har tagit fram ett förslag till överenskommelse som nu ska godkännas av kommunerna och landstinget. Överenskommelsen syftar till att skapa trygg och effektiv övergång till öppenvård efter en slutenvårdsvistelse, genom att vara en grund för ett tillitsfullt samarbete mellan parterna, så att vården och omsorgens insatser kan samordnas utifrån individens delaktighet, behov och förutsättningar. Överenskommelsen ska även tydliggöra parternas roller.

Justerandes sign

Utdragsbestyrkande

Direktionen

Sammanträdesdatum
2017-10-25

För att reglera processen kring trygg och effektiv utskrivning ska länsgemensamma riktlinjer ge stöd i det vardagliga arbetet. Arbetet med att ta fram dessa riktlinjer har påbörjats och ska slutföras under hösten.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse daterad 2017-10-16 i ärendet
- Länsövergripande överenskommelse mellan Landstinget Dalarna och kommunerna i Dalarna: Samverkan för trygg och effektiv utskrivning från slutna hälso- och sjukvård.

Justerandes sign

Utdragsbestyrkande

OBS! Protokollet inte justerat.

Landstingsfullmäktiges Beslutsärenden

---

§ 107 Lokal överenskommelse om samverkan vid utskrivning från slutenvård och sjukvård

Diarienummer LD17/03573

Landstingsstyrelsens beslut

Landstingsstyrelsen föreslår fullmäktige

1. Lokal överenskommelse om samverkan vid utskrivning från slutenvård och sjukvård, enligt bilaga b), fastställs under förutsättning att samtliga kommuner i Dalarna fattar motsvarande beslut.

Sammanfattning av ärendet

Nuvarande Betalningsansvarslag kommer från 2018-01-01 att ersättas av nya lag – Samverkan vid utskrivning från slutenvård och sjukvård.

Den nya lagen syftar till att åstadkomma en god vård på rätt vårdnivå, där ledtiderna är så korta som möjligt samt en säker utskrivning från slutenvård till fortsatt öppen hälso- och sjukvård och kommunal vård och omsorg/socialtjänst.

I ärendet redovisas följande dokument:

- a) Beslutsunderlag. **Bilaga § 107 A**
- b) Länsövergripande överenskommelse mellan Landstinget Dalarna och kommunerna i Dalarna. **Bilaga § 107 B**
- c) Protokoll från Region Dalarnas direktions § 258. **Bilaga § 107 C**

Utdrag exp 2017-11-07 till 1. LF
2.
3.

Vid protokollet :

Simone Nordkvist

Bestyrkes i tjänsten

[Intygarens namn]

2017-10-24 Hälso- och sjukvårdsnämnden
2017-11-06 Landstingsstyrelsen
2017-11-20--21 Landstingsfullmäktige

Samverkansbeslut avseende tillnyktringsverksamhet

Ordförandens förslag

1. Landstinget Dalarna inrättar tillnyktringsverksamhet i egen regi enligt förevarande beslutsunderlag
2. Kostnaderna för tillnyktringsverksamheten delas mellan landstinget (50 %) och kommunerna i Dalarna (50 %).
3. Beslut att inrätta tillnyktringsplatser enligt ovan gäller under förutsättning att samtliga kommunfullmäktige i Dalarna fattar motsvarande beslut.

Sammanfattning

Berusade personer som omhändertas av polisen enligt lagen (1976:511), omhändertagande av berusade personer (LOB), och placerats i arrestlokal blir sällan medicinskt bedömda. Vid flera tillfällen under de senaste åren har personer avlidit under vistelse i arrestlokal.

Det finns ett stort behov att bättre samarbeta mellan polis, landsting och kommuner kring tillnyktring av berusade personer, vilket kan ske via bättre samordning av hälso- och sjukvårdsinsatser.

Inrättande av tillnyktringsplatser inom landstinget är ett led i samarbetet. Kostnaderna för tillnyktringsplatserna delas lika mellan landsting och kommunerna.

I ärendet redovisas följande dokument:

- a) Beslutsunderlag
- b) Rekommendation från Region Dalarnas direktion

Beskrivning av ärendet och skälen för förslaget

Berusade personer kan i vissa särskilda fall omhändertas av polisen enligt lagen (1976:511) om omhändertagande av berusade personer m.m. (LOB). Detta gäller om en person är så berusad/påverkad att han eller hon inte kan ta hand om sig själv, eller om personen utgör en fara för sig själv eller andra.

Med tillnyktringsverksamhet avses att bereda alkohol- och drogpåverkade personer omvårdnad, viss medicinsk insatsberedskap och någonstans att vistas under en kortare tid under den akuta berusningen.

Landstinget och kommunerna har ett gemensamt ansvar för missbruks- och beroendevården, vilket regleras i en fastställd överenskommelse enligt 5 kap. 9 a § SoL och HSL 16 kap. Inom ramen för överenskommelse önskar parterna utvidga samarbetet avseende ansvaret för tillnyktring som inte är reglerat i lag utan kräver en särskild överenskommelse mellan parterna.

Syftet med överenskommelsen är att beskriva parternas ambition och ansvar för tillnyktringsverksamhet för personer som omhändertagits enligt LOB, men som av polisen bedömts vara i behov av övervakning och ett professionellt omhändertagande under sin tillnyktring.

Patientperspektiv

Vid LOB omhändertagande placeras den berusade personen i arrest, där det inte finns någon hälso- och sjukvårdspersonal. Inrättas en tillnyktringsverksamhet inom landstinget ökar patientsäkerheten betydligt. Under senaste åren har flera personer i Dalarna avlidit i arrestlokalen under LOB omhändertagande.

Ekonomi och finansiering

Landstinget och kommunerna förbinder sig att dela kostnaderna med halva kostnaden var. Kostnaderna uppdelas utifrån ett fast pris för verksamheten beräknat för 2018 till en totalsumma 6 880 tkr. Landstinget betalar 3 440 tkr och kommunerna 3 440 tkr. Fördelningen mellan kommunerna beräknas utifrån invånarantal.

Likabehandling

Tillnyktringsverksamhet inrättas vid Falu lasarett med fyra platser, en plats i Mora och en plats i Avesta, vilket medför att tillnyktringsverksamhet kan ske på tre geografiska platser i länet.

Barnperspektiv

LOB verksamhet har ett vuxenperspektiv, arbetet kring barn och ungdomar med missbruks och beroendeproblematik sker parallellt i olika arbetsgrupper gemensamt mellan landstinget och kommunernas socialtjänst.

Datum	Dnr
2017-11-20- 21	LD17/03612

Juridik

Missbruks- och beroendevården regleras genom hälso- och sjukvårdslagen (HSL), socialtjänstlagen (SoL) samt av lagen om omhändertagande av missbrukare (LVM). HSL och SoL reglerar landstingens och kommunernas ansvar för hälso- och sjukvården och socialtjänsten på en mycket övergripande nivå. Det är bara i SoL som kommunen genom socialnämnden särskilt åläggs att arbeta för att förebygga och motverka missbruk av alkohol och andra beroendeframkallande medel. Socialnämnden ska aktivt sörja för att den enskilde missbrukaren får den hjälp och vård som han eller hon behöver för att komma ifrån missbruket. Kommunerna och landstinget ska enligt 5 kap. 9 a § SoL och HSL 16 kap. 3 § ingå en överenskommelse med varandra om ett samarbete i fråga om personer som missbrukar alkohol, narkotika, andra beroendeframkallande medel, läkemedel eller dopningsmedel.

Folkhälsa

Missbruk och beroendeproblem är ett stort folkhälsoproblem. Tillnyktringsverksamhet utgör bara ett led i en större satsning för att möta detta omfattande folkhälsoproblem.

Medarbetarperspektiv och arbetsmiljö

Tillnyktringsverksamhet samordnas med ordinarie abstinensvård, avdelning 65 i Falun och vid akutvården vid Mora och Avesta lasarett. Personal vid dessa enheter har kunskap och kompetens för dessa tillstånd.

Samverkan med fackliga organisationer

Samverkan sker vid ordinarie MBA möte inom hälso- och sjukvården.

Uppföljning

Uppföljning sker via ordinarie registrering inom vården, samt via beskrivning i samverkansöverenskommelsen.

Handläggare
Helena Hanno Enochsson
023-77 70 69
helena.hanno.enochsson@regiondalarna.se

MISSIV

Datum
2017-10-16

Diarienummer
RD 2015/181

Sida
1(2)

Samverkansbeslut avseende tillnyktrings- verksamhet.

2014 beslutade Regeringen att fördela pengar till regioner för att stödja det lokala och regionala utvecklingsarbetet för att förbättra stöd- och behandlingsinsatserna vid omhändertagandet av berusade personer (LOB).

I maj 2014 tecknades en överenskommelse mellan landstinget, kommunerna och polisen. Målet med överenskommelsen är att aktörerna gemensamt utvecklar alternativa lösningar till förvaring i arrest så att den medicinska säkerheten och omvårdnaden förbättras.

Sedan dess har ett antal processer drivits inom projektet och tillskapandet av tillnyktringsprocesser har vid ett flertal tillfällen pekats ut som en av de viktigaste åtgärderna. Möjligheten till tidig upptäckt och tidiga insatser ökar, det viktigaste målet är dock att förhindra dödsfall i arrest.

En arbetsgrupp har tagit fram ett förslag till kostnadsfördelning mellan landstinget och kommunerna. Förslaget har utarbetats tillsammans med jurister och ekonomer från landstinget och kommunerna. Förslaget innebär uppstart av sex platser, en i Avesta och en i Mora, samt fyra platser i Falun.

LOB-projektet kommer att kunna finansiera uppstarten.

Förslaget till avtal om tillnyktringsverksamhet mellan Dalarnas kommuner och landstinget har behandlats av Region Dalarnas Direktion.

Direktionen beslutar

- Rekommenderar kommuner och landsting att godkänna förslaget att starta och driva tillnyktringsplatser i Dalarna enligt de principer som utredningen föreslår samt att finansieringsmodellen utvärderas kontinuerligt.
- Beslutet gäller under förutsättning att samtliga avtalspartner fattar likalydande beslut.

Medlemmarna ombeds att efter beslut skicka protokollsuppdrag i ärendet till
diariet@regiondalarna.se

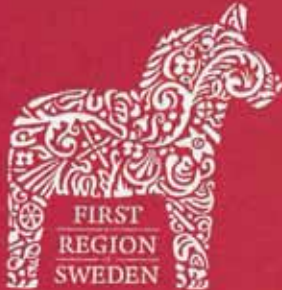
Abbe Ronsten
Ordförande
Region Dalarna.

1.1.1.1 Bilagor

- Bilaga 1 Samverkansbeslut avseende tillnyktringsverksamhet
Bilaga 2 Protokoll från Region Dalarnas sammanträde 2017-09-13, §210

000350

Landstinget Dalarna dnr LD17/03612

Samverkansbeslut avseende tillnyktringsverksamhet

INFORMATION

Sten Eriksson
Utvecklingsledare
Region Dalarna
sten.eriksson@regiondalarna.se
023-77 70 55

Sören Fogde
LOB-arbetsgrupp
Landstinget Dalarna
soren.fogde@ltdalarna.se
070-525 00 26

Malin Engholm
LOB-arbetsgrupp
Polisen Dalarna
malin.engholm@polisen.se
072-239 71 27

Falun 2017-05-24

Reviderad 2017-09-22

Polisen

Landstinget
DALARNA

REGION DALARNA

Till kommuner och landstinget i Dalarna

Detta är ett utskick inom LOB projektet. LOB projektet är ett samverkansprojekt mellan landstinget, kommunerna och polisen. Syftet med projektet är att öka den medicinska säkerheten i omhändertagandet av berusade. Enligt projektet är den viktigaste åtgärden att tillskapa tillnyktringsplatser.

Arbetet har nu kommit så långt att det nu handlar om att få till ett beslut inom landstinget och länets 15 kommuner om att vara med och tillskapa tillnyktringsplatser i Dalarna från och med 1 april 2018.

Utifrån detta har arbetsgruppen utarbetat ett förslag till kostnadsfördelning mellan landstinget och kommunerna. Förslaget har utarbetats tillsammans med jurister och ekonomer från landstinget och kommunerna. Dessa har utsetts av Länsnätverket förvaltningschefer.

Förslaget om tillnyktringsplatser har behandlats politiskt i Region Dalarnas direktion.

Vi bilägger en sammanfattning, förslag till avtal, ekonomisk kostnadsberäkning och kostnadsfördelning mellan landstinget och samtliga länets 15 kommuner.

För ytterligare underlag hänvisas till Region Dalarna via denna länk:

<http://www.regiondalarna.se/wp-content/uploads/2015/11/Overenskommelse-om-LOB-satsning-Dalarna-2015.pdf>

För ytterligare upplysningar kontakta gärna:

Sten Eriksson, sten.eriksson@regiondalarna.se, 023-77 70 55

Sören Fogde, soren.fogde@ltdalarna.se, 070-525 00 26

Malin Engholm, malin.engholm@polisen.se, 072-239 71 27

En grundförutsättning för att kunna starta upp är att landstinget och länets samtliga kommuner antar förslaget.

Ett skriftligt svar från landstinget och varje kommun där det klart framgår om förslaget antas eller ej, skall ha inkommit till Region Dalarna senast 15 december 2017.

ARBETSGRUPPEN LOB-PROJEKTET I DALARNA

Falun 2017-09-22

Ort och datum

Sten Eriksson
Region Dalarna

Sören Fogde
Landstinget Dalarna

Malin Engholm
Polisen Dalarna

Samverkansbeslut avseende tillnyktringsverksamhet

BAKGRUND OCH SAMMANHANG

När *Lagen om omhändertagande av berusade personer mm* (LOB)¹ trädde i kraft i Sverige var syftet att det skulle medföra ett mer humant omhändertagande av berusade personer där merparten av dessa skulle beredas vård och omsorg vid sjukhus eller annan sjukvårdsinrättning. Att kvarhålla en omhändertagen i polisens arrest skulle endast ske i undantagsfall då de vårdinriktade alternativen i lagtexten skulle ges företräde och prioritet.

År 2011 kom socialdepartementet med ett slutbetänkande från missbruksutredningen, *Bättre insatser vid missbruk och beroende*² där framkom att den aktuella lagstiftningen kring omhändertagande av berusade personer inte bidragit till den utveckling som förutspåddes. Utredningen visade att det nationellt endast är 9 procent av de som blivit omhändertagna i enlighet med LOB som förts till en sjukvårdsinrättning, vilket därmed visar på att de flesta omhändertagna blir placerade i arrest³.

Socialdepartementet föreslog i missbruksutredningen⁴ att huvudansvaret för förvaring och tillsyn vid polisens omhändertagande i enlighet med LOB bör ligga hos landstinget som har den kompetens som krävs för att erbjuda en trygg medicinsk tillsyn och vård. Regeringen valde dock att i propositionen; *God kvalitet och ökad tillgänglighet inom missbruks- och beroendevården*⁵ behålla den rådande ansvarsfördelningen mellan landsting och kommuner. Man ansåg att huvudmännen själva ska avgöra, i samverkan med polismyndigheten, hur tillnyktringsverksamheten gällande omhändertagna personer i enlighet med LOB bör utformas genom regionala överenskommelser.

Lagstiftningen kring omhändertagandet av berusade personer säger att ett omhändertagande ska ske mot bakgrund av att personen i fråga, på grund av sin berusning, inte kan ta hand om sig själv och/eller är en fara för sin egen, eller annan person. Det vårdande perspektivet ska stå i fokus och även utövas i enlighet med objektivitets- och legalitetsprincipen som återfinns i Regeringsformen. Lagens intention är att den omhändertagna i sista hand ska placeras i arrest och att ett vårdande perspektiv i större utsträckning ska tillämpas.

I ett yttrande från JO⁶ avslutar man med att personer som omhändertagits för berusning som huvudregel, bör komma under medicinsk övervakning och inte förvaras i en polisarrest. Enligt JO finns skäl för regeringen att på nytt se över lagstiftningsåtgärder i denna fråga.

DEN NATIONELLA LOB SATSNINGEN

2014 beslutade Regeringen att fördela 35 miljoner kronor årligen mellan åren 2014–2016 till länen/regionerna för att stödja ett lokalt och regionalt utvecklingsarbete för att förbättra stöd- och behandlingsinsatser vid omhändertaganden av berusade personer. Arbetet innebar att landsting och kommuner tillsammans med polisen gemensamt utvecklar alternativa lösningar till förvaring i arrest av de personer som omhändertas enligt LOB.

Syftet med utvecklingsarbetet är att den medicinska säkerheten och omsorgen av de personer som omhändertas enligt LOB ska förbättras.

¹ LOB (1976:511)

² SOU (2011:35)

³ SOU (2011:35) s. 331

⁴ SOU (2011:35) s. 330

⁵ Prop. 2012/13:777

⁶ JO beslut, Dnr 2468-2016

HANTERINGEN AV LOB SATSNINGEN I DALARNA

I Dalarna tecknades en överenskommelse mellan landstinget, kommunerna och polisen den 19 maj 2014. Det övergripande målet med samverkansöverenskommelsen är att landsting och kommuner tillsammans med polisen gemensamt utvecklar alternativa lösningar till förvaring i arrest så att den medicinska säkerheten och omvårdnaden förbättras för de personer som omhändertas enligt LOB. Ett särskilt fokus gäller barn under 18 år.

I den kartläggning som genomfördes hösten 2014 identifierade arbetsgruppen ett antal förbättringsområden. Dessa förbättringsområden bedöms vara centrala för det fortsatta utvecklingsarbetet för att landsting, kommuner och polismyndigheten i samverkan ska kunna leva upp till lagstiftningens intentioner.

Förbättringsarbetet sker inom ramen för den regionala utvecklingsgruppen för missbruk och beroende (RUG). RUG är partsammansatt organ med representanter från polis, kommun och landsting och organiserad inom region Dalarna. Politiskt är utvecklingsarbetet anslutet till rådet för välfärdsutveckling. Det operativa arbetet utförs av en arbetsgrupp med en representant från varje myndighet.

Arbetet bedrivs inom tre huvudområden. Två utvecklingsområden är organiserade i projektform. Det ena handlar om utveckling av tillnyktringsplatser och det andra om att utveckla den medicinska säkerheten i polisens omhändertagande. Det tredje området handlar om att utveckla en struktur för ett systematiskt samarbete. Utvecklingsarbetet sker i samverkan med brukarorganisationer.

GEMENSAMMA TILLYNKTRINGSPLATSER

Att tillskapa tillnyktringsplatser har av parterna bedömts vara den viktigaste åtgärden för att utveckla omhändertagandet av berusade personer. Möjligheten till tidig upptäck och tidiga insatser anses öka på ett högst påtagligt sätt. Den högsta målsättningen är att förhindra dödsfall i arrest.

Missbruks- och beroendevården regleras genom hälso- och sjukvårdslagen (HSL) och socialtjänstlagen (SoL) samt av lagen om omhändertagande av missbrukare (LVM). HSL och SoL på en mycket övergripande nivå. Det finns inget i dessa lagutrymmen som beskriver ansvaret för tillnyktringsverksamhet. Kommunerna och landstinget ska enligt 5 kap. § 9 a och HSL 16 kap. § 3 ingå en överenskommelse med varandra om ett samarbete kring missbruk och beroende. Bilagt förslag till avtal ska ses som ett underavtal till den överenskommelsen.

Tillynktringsplatser föreslås att organiseras vid länets akutsjukhus i Falun och Mora, även vid lasarettet i Avesta kan okomplicerad tillnyktring ske dock i begränsad omfattning. Sammanlagt kommer det inledningsvis att finnas 6 platser (4 i Falun 1 vardera i Mora och Avesta). Landstinget föreslås ha vårdgivaransvaret med huvudmannansvaret delas mellan berörda kommuner och landstinget. Verksamheten riktas i ett inledningskede endast till personer som blivit omhändertagna enligt LOB och som polisen bedömt inte ska placeras i arrest.

Finansieringsansvaret föreslås delat med femtio procent på landstinget och femtio procent fördelat mellan länets kommuner utifrån invånarantal. Kostnaden i 2017 års priser är beräknat till 6 880 tkr. Finansieringsansvaret för halva kostnaden 3 440 tkr åvilar landstinget medan den andra halvan med motsvarande belopp åvilar länets kommuner.⁷

För att lättare hantera föreslagen verksamhets uppstartskostnader har regionala utvecklingsgruppen för missbruk och beroende beslutat tillföra medel från LOB projektet motsvarande ett belopp om 1,6 mkr. Pengarna ska huvudsakligen användas för lokalförändringar och personalkostnader. Avtalets juridiska och ekonomiska grunder har arbetats fram av en ekonomi- och juridik-grupp bestående av två ekonomer (en controller från Avesta kommun och en controller från landstinget) samt fyra jurister (från kommun, landsting, polis och Region Dalarna).

Avtalet⁸ föreslås gälla i två år med möjlighet till uppsägning alternativt korrigerig efter ett år.

⁷ Kostnadsfördelning kommunvis

⁸ Avtalsförslag

Avtal om tillnyktringsverksamhet mellan Dalarnas kommuner och landstinget Dalarna

TILLNYKTRINGSVERKSAMHET PÅ SÄRSKILDA TILLNYKTRINGSPLATSER

Berusade personer kan i särskilda fall omhändertas av polisen enligt lagen (1976:511) om omhändertagande av berusade personer m.m. (LOB). Detta gäller om en person är så berusad/påverkad att han eller hon inte kan ta hand om sig själv, eller om personen utgör en fara för sig själv eller andra.

Med tillnyktringsverksamhet avses att bereda alkohol- och drogpåverkade personer omvårdnad, viss medicinsk insatsberedskap och någonstans att vistas under en kortare tid under den akuta berusningen. *(Tillnyktring är, enligt denna definition, begränsat i tid till mindre än ett dygn.)*

Avseende intagningsförfarandet transporterar polisen den omhändertagne direkt till tillnyktringsplats där en medicinsk bedömning sker som grund för fortsatta åtgärder.

LAGSTIFTNING, RIKTLINJER

Missbruks- och beroendevården regleras genom hälso- och sjukvårdslagen (HSL), socialtjänstlagen (SoL) samt av lagen om omhändertagande av missbrukare (LVM). HSL och SoL reglerar landstingens och kommunernas ansvar för hälso- och sjukvården och socialtjänsten på en mycket övergripande nivå.

I övrigt hänvisas till den regionala överenskommelsen mellan landstinget och kommunerna gällande riskbruk, missbruk och beroende.

Inom ramen för den här överenskommelse önskar parterna utvidga samarbetet avseende ansvaret för tillnyktring som inte är reglerat i lag utan kräver en särskild överenskommelse mellan parterna.

Syftet med avtalet är att beskriva parternas ambition och ansvar för tillnyktringsverksamhet.

GEMENSAM VILJEYTTRING

Parternas gemensamma ambition är att humanisera omhändertagandet och att öka den medicinska säkerheten för berusade personer genom att tillskapa särskilda platser för tillnyktring.

§ 1 Avtalets parter

Landstinget Dalarna och Dalarnas 15 kommuner.

§ 2 Avtalets omfattning

Detta avtal omfattar tillnyktringsverksamhet för personer som initialt har omhändertagits enligt LOB, men som polisen beslutat inte ska förvaras i arrest. Om landstinget skriver in en sådan person på särskild tillnyktringsplats, beslutar polisen att hen inte längre ska omfattas av LOB.

Landstinget är ansvarig vårdgivare för verksamheten, medan kostnadsansvaret och ansvaret som huvudman är gemensamt och finansieras med 50% av landstinget och 50% av länets kommuner.

Landstinget organiserar 4 (fyra) platser vid missbruksenheten på Falu lasarett och 1 (en) plats vardera på Mora och Avesta lasarett.

§ 3 Individuell plan för insatser från båda huvudmännen.

När den enskilde har behov av insatser både från socialtjänsten och från hälso- och sjukvården och den enskilde samtycker till det, ska landstinget kontakta kommunen för att upprätta en individuell plan enligt HSL 16 kap. 4 § och SoL 2 kap. 7 §.

§ 4 Efter avslutad tillnyktring

Efter avslutad tillnyktring sker en medicinsk bedömning, i syfte att bedöma behov av abstinensbehandling eller behov av andra sjukvårdsinsatser.

§ 5 Avtalstid

Avtalet gäller från 2018-04-01 t o m 2019-12-31. Uppsägningstid under löpande avtalstid är 12 månader. Avtalet upphör om förändringar i ansvar för missbruksvården sker mellan huvudmännen genom nationella beslut.

§ 6 Utvärdering

Utvärdering av avtalet ska ske efter första kvartalet 2019. Om inte ett nytt avtal träffats före 2019-06-30 så upphör verksamheten vid avtalets utgång. Utvärderingen ska omfatta verksamhetsinnehåll samt finansieringsmodell.

§ 7 Parternas kostnadsansvar för tillnyktringsverksamheten

Grundprincipen är att parterna förbinder sig att finansiera halva kostnaden vardera. Fördelningen mellan kommunerna beräknas utifrån invånarantal.

Under år 2018 reduceras kostnaderna med ett uppstartsbidrag omfattande ett belopp om en miljon kronor. Summan används för att reducera kommunernas kostnader.

Landstinget erhåller ett uppstartsbidrag motsvarande ett belopp om 600 tkr för att göra lokalanpassningar.

Kostnaderna betalas fyra gånger per. Summan uppräknas årligen med landstingsprisindex(LPI)

Fastställda belopp för 2018 enligt bilaga.

REGION DALARNA**För landstinget**_____
Namn**För Avesta kommun**_____
Namn**För Borlänge kommun**_____
Namn**För Falun kommun**_____
Namn**För Gagnef kommun**_____
Namn**För Hedemora kommun**_____
Namn**För Leksand kommun**_____
Namn**För Ludvika kommun**_____
Namn**För Malung-Sälens kommun**_____
Namn**För Mora kommun**_____
Namn**För Orsa kommun**_____
Namn**För Rättviks kommun**_____
Namn**För Smedjebackens kommun**_____
Namn**För Sätters kommun**_____
Namn**För Vansbro kommun**_____
Namn**Älvdalens kommun**_____
Namn

Kostnadsberäkning tillnyktringsplatser

Alternativ	Del av beroende- avdelning	Utlökaliserat Mora (med klin)	Utlökaliserat Avesta (med klin)	
Antal vpl	4	1	1	
Bemannning	1 pers, Usk (extra ssk helg?)	1 Usk (fre kv-mån morg)	1 Usk (fre kv-mån morg)	
Antal tjänster	6 usk, (1 ssk?)	2 usk/helg	2 usk/helg	
Lönekostnad inkl soc avg	3 710 000	1 200 000	1 200 000	
Lokalhyra	100 000	50 000	50 000	
Labkostnader/provtagning	90 000	35 000	25 000	
Läkemedel	100 000	35 000	25 000	
Måltider/livsm	75 000	30 000	20 000	
Övrigt	150 000	50 000	50 000	tvätt, it, telefoni, övr. material etc.
Avgår patientintäkter	-100 000	-10 000	-5 000	
Summa kostnad:	4 125 000	1 390 000	1 365 000	6 880 000
Uppskattad produktion	832	468		
Vård dygnskostnad:	4 958	5 887		

I beräkningen har exkluderats kostnader för uppstart/ombyggnad.

Lönekostnad inkl soc Ssk: 620 tkr/år

Lönekostnad inkl soc Usk: 515 tsk/år

Utlökaliserade platser:

Uppskattad lönekostnad inkl OB för bemanning angiven tid.

Uppskattad produktion Falun:

Räknat på full beläggning, 4 vårdplatser under helg, resterande del av veckan 1 belagd plats i snitt.

Uppskattad produktion Avesta/Mora:

Räknat på totalt 3 belagda platser under helg (båda ställena tillsammans).

Kostnadsfördelningsmodell

Förslaget utgår från en 50/50-lösning, där landstinget står för 50% och kommunerna resterande 50% med en fördelningsnyckel som utgår från befolkningen 2016-12-31.

Kostnaden grundar sig på den beräkning som landstinget tagit fram för tillnyktringsenheter, TNE, i Falun, Mora och Avesta. Kostnaden har uppräknats med 2,5% per år enligt LPI.

För 2018, 9 månader inklusive uppstartsbidrag.

	Kommun	Invånare	% av befolkning	50% andel	Kommuner 50%	Landstinget 50%
2084	Avesta	23 161	8,14%	4,07%	133 863	
2081	Borlänge	51 604	18,14%	9,07%	298 255	
2080	Falun	57 685	20,27%	10,14%	333 401	
2026	Gagnef	10 175	3,58%	1,79%	58 808	
2083	Hedemora	15 461	5,43%	2,72%	89 360	
2029	Leksand	15 507	5,45%	2,73%	89 626	
2085	Ludvika	26 933	9,47%	4,73%	155 664	
2023	Malung-Sälen	10 091	3,55%	1,77%	58 323	
2062	Mora	20 279	7,13%	3,56%	117 206	
2034	Orsa	6 861	2,41%	1,21%	39 654	
2031	Rättvik	10 856	3,82%	1,91%	62 744	
2061	Smedjebacken	10 909	3,83%	1,92%	63 051	
2082	Säter	11 086	3,90%	1,95%	64 074	
2021	Vansbro	6 884	2,42%	1,21%	39 787	
2039	Älvdalen	7 039	2,47%	1,24%	40 683	
	Summa	284 531	100%	50%	1 644 499	2 644 500
	Uppstartsbidrag				1 000 000	
	Beräknad kostnad					5 288 999

För 2019, 12 månader.

	Kommun	Invånare	% av befolkning	50% andel	Kommuner 50%	Landstinget 50%
2084	Avesta	23 161	8,14%	4,07%	294 194	
2081	Borlänge	51 604	18,14%	9,07%	655 481	
2080	Falun	57 685	20,27%	10,14%	732 722	
2026	Gagnef	10 175	3,58%	1,79%	129 244	
2083	Hedemora	15 461	5,43%	2,72%	196 388	
2029	Leksand	15 507	5,45%	2,73%	196 972	
2085	Ludvika	26 933	9,47%	4,73%	342 106	
2023	Malung-Sälen	10 091	3,55%	1,77%	128 177	
2062	Mora	20 279	7,13%	3,56%	257 587	
2034	Orsa	6 861	2,41%	1,21%	87 149	
2031	Rättvik	10 856	3,82%	1,91%	137 894	
2061	Smedjebacken	10 909	3,83%	1,92%	138 568	
2082	Säter	11 086	3,90%	1,95%	140 816	
2021	Vansbro	6 884	2,42%	1,21%	87 441	
2039	Älvdalen	7 039	2,47%	1,24%	89 410	
	Summa	284 531	100%	50%	3 614 149	3 614 150
	Uppstartsbidrag				0	
	Beräknad kostnad					7 228 299

Direktionen

Sammanträdesdatum
2017-09-13

§ 210

Dnr RD 2015/181

Samverkansbeslut avseende tillnyktringsverksamhet

Direktionens beslut

1. Direktionen rekommenderar kommuner och landsting att godkänna förslaget att starta och driva tillnyktringsplatser i Dalarna enligt de principer som utredningen föreslår samt att finansieringsmodellen utvärderas kontinuerligt.
2. Beslutet gäller under förutsättning att samtliga avtalsparter fattar likalydande beslut
3. Beslut om slutgiltig utformning av avtal delegeras till ordförande

Sammanfattning av ärendet

Muntlig presentation av Sören Fogde och Sten Eriksson.

Förslaget till samverkansbeslut om tillnyktringsplatser är ett resultat av ett arbete inom LOB projekt. Arbetet grundar sig i den överenskommelse som tidigare har tecknats mellan kommunerna, landstinget och polisen. Arbetet har hittills finansierats av pengar som Regeringen tillsatt för LOB arbete i länen. Tillskapande av tillnyktringsplatser bedöms av parterna i LOB projektet vara den viktigaste åtgärden för att utveckla omhändertagandet av berusade personer. Möjligheten till tidig upptäckt och tidiga insatser ökar, den högsta målsättningen är dock att förhindra dödsfall i arrest.

För att kunna skapa dessa platser behövs samverkan mellan kommuner och landsting. Ett förslag till samarbetsavtal samt ett förslag till ekonomisk fördelning har tagits fram. Detta skickas ut till kommuner och till landstinget för behandling.

2014 beslutade Regeringen att fördela pengar till regioner för att stödja det lokala och regionala utvecklingsarbetet för att förbättra stöd- och behandlingsinsatserna vid omhändertagandet av berusade personer (LOB). Pengarna räcker till och med utgången av 2017.

I maj 2014 tecknades en överenskommelse mellan landstinget, kommunerna och polisen. Målet med överenskommelsen är att aktörerna gemensamt utvecklar alternativa lösningar till förvaring i arrest så att den medicinska säkerheten och omvårdnaden förbättras.

Justorandets sign

Utdragsbestyrkande

Direktionen

Sammanträdesdatum
2017-09-13

Sedan dess har ett antal processer drivits inom projektet och just tillskapandet av tillnyktringsprocesser har vid ett flertal tillfällen pekats ut som en av de viktigaste åtgärderna. Pengar för uppstart av platserna kommer att tas från LOB-projektet, men för att det ska kunna ske behöver en lösning på längre sikt säkras. Förslaget avtal har arbetats fram av en ekonomigrupp med två ekonomer (en från kommunen och en från landstinget) samt en juristgrupp bestående av tre jurister (kommunjurist, landstingsjurist och jurist från polisen).

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse 2017-09-05 i ärendet
- Förslag till samverkansbeslut inkl budget och förslag till kostnadsfördelning.

Beslutet ska skickas till

Region Dalarnas medlemmar
Polisen i Dalarna

Justerandes sign

Ultdragsbestyrkande

OBS! Protokollet inte justerat.

Landstingsfullmäktiges Beslutsärenden

§ 108 Samverkansbeslut avseende tillnyktringsverksamhet

Diarienummer LD17/03612

Landstingsstyrelsens beslut

Landstingsstyrelsen föreslår fullmäktige:

1. Landstinget Dalarna inrättar tillnyktringsverksamhet i egen regi enligt förevarande beslutsunderlag.
2. Kostnaderna för tillnyktringsverksamheten delas mellan landstinget (50 %) och kommunerna i Dalarna (50 %).
3. Beslut att inrätta tillnyktringsplatser enligt ovan gäller under förutsättning att samtliga kommunfullmäktige i Dalarna fattar motsvarande beslut.

Sammanfattning av ärendet

Berusade personer som omhändertas av polisen enligt lagen (1976:511), omhändertagande av berusade personer (LOB), och placerats i arrestlokal blir sällan medicinskt bedömda. Vid flera tillfällen under de senaste åren har personer avlidit under vistelse i arrestlokal.

Det finns ett stort behov att bättre samarbeta mellan polis, landsting och kommuner kring tillnyktring av berusade personer, vilket kan ske via bättre samordning av hälso- och sjukvårdsinsatser.

Inrättande av tillnyktringsplatser inom landstinget är ett led i samarbetet. Kostnaderna för tillnyktringsplatserna delas lika mellan landsting och kommunerna.

I ärendet redovisas följande dokument:

- a) Beslutsunderlag. **Bilaga § 108 A**
- b) Rekommendation från Region Dalarnas direktion. **Bilaga § 108 B**

Utdrag exp **2017-11-07** till 1. LF
2.
3.

Vid protokollet :

Simone Nordkvist

Bestyrkes i tjänsten

[Intygarens namn]